

هاشمی‌نژاد

استپورهٔ امیر کبیر در جهان پیچیدهٔ سیاست

➤ **رضایابی**

بیستم دی‌ماه، سالروز جاری شدن خونی پاک در حمام قیام کاشان است. حدود ۱۵۰ سال از آن روز می‌گذرد؛ روزی که وزیر کارکشته مغلوب شاه جوان شد. در چنین روزی، سیاست، چهره‌ای دیگرس از خود را به نمایش گذاشت. وزیر که هوای خدمت به وطن در سر داشت و می‌کوشید جامهٔ سمان بر تن رنجور میهن بپوشاند، ناگاه به قربانگاه رفت تا قدرت بی‌عنان شاه، همچنان یک‌تا‌یک میدان سیاست باشد.

میرزا تقی‌خان امیرکبیر برای ایرانیان، نماد هوشمندی و آینده‌نگری و قدمت و پاک‌بازی در راه میهن است. فهرست خدمات او به ایران عریخ قاجار، بسیار بیش از آن است که بتوان وزیر یا دولت‌مردی را در تاریخ معاصر ایران با او مقایسه کرد. چشمی به سنت‌ها داشت و چشمی به جهان مدرن، نظم و سومندی، تنها چیزی بود که او از کارگزاران دولتی می‌خواست و از این راه تا جان بدین داشت، کوشید. صداقت و ممانعت او با پادشاه بود که اگر به وزارت نمی‌رسید، روزی بر کارش را در گوشهٔ مسجد یا خانقاه یا مدرسه‌ای می‌گذراند. مجیزگویان را می‌راند؛ بالبلدان را کنار می‌گذاشت و لقب‌فروشان را داغ می‌نهان.

اما پیچیدگی‌های جهان سیاست و قدرت، او را نیز مقهور خویش کرد. امیرکبیر بر آن بود که قدرت را در شاه متمرکز کند و شاه را به دنبال خود کشد. پس شاهزادگی و درباریان و همهٔ آنان که دستی در قدرت داشتند در دوران صدارت او معزول شدند و جز مواجبی اندک، نصیبی از قدرت و ثروت نداشتند. او حتی سنت دیرین بست‌نشینی را برانداخت تا هیچ کس در برابر قدرت مرکزی، هیچ راهی جهت تسخیر و فرمانبری نداشته باشند. اما درست همان گاه که همهٔ قدرت را در قفٔ بی‌کفایت شاه گذاشت، با قدرت خود را نیز نسبت. او می‌پاداشت که یک‌کادگی قدرت، ایران را بی‌سامان و رنجور کرده است. اما به‌واقع خطر بزرگ‌تر برای کشور و مردم، قدرت بی‌بهار شاه بود و همین قدرت به امیرکبیر مجال حیات نداد؛ چه رسد به فرصت وزارت و خدمت. امیرکبیر را هر یکب نکشت؛ تصور او از جهان سیاست و دنیای پیچیدهٔ قدرت، دست بر گروی او گذاشت. آن روز که شاه حکم قتل او را می‌نوشت، هیچ دستی و هیچ زبانی و هیچ اراده‌ای و هیچ نیرو و ساختاری نبود که شاه را از این ظلم عظیم به ملت بازدارد؛ زیرا پیشتر همهٔ دست‌ها کوتاه و همهٔ زبان‌ها لال شده بود و همهٔ پناهگاه‌ها مانند ست بست‌نشینی متهمان، پایان یافته بود. امیرکبیر بر این باور بود که ایران را قدرت‌های پراکنده و اراده‌های متکثر بدان حال و روز درآورده است. او گمان داشت که شاه جوان همیشه به تدبیر و اقتدار او تکیه خواهد کرد. اما ناگهان معلوم شد که قدرت بی‌رقیب شاه قاجار، خطری دو چندان دارد. پس او به قربانگاهی رفت که با دست خود ساخته بود.

تجربهٔ امیرکبیر و قائم‌مقام فراهانی به مشروطه‌خواهان رسید و آنان کوشیدند که قدرت‌های جدید و مردمی در کنار قدرت شاه تعبیه کنند. پس نخست سخن از عدالت‌خانه گفتند و سپس مجلس شورا خواستند و در گام سوم، قانون نوشتند. قدرت‌های جدید (قوة قضائیهٔ مستقل از شاه، پارلمان، قانون اساسی و مطبوعات) رویاروی قدرت پیکران شاه ایستادند و ایران را وارد قرن بیستم کردند. اما همچنان شاه قاجار هوای قدرت و بی‌حد و حصر پادشاه‌باش را در سر داشت. پس مجلس را به توپ بست و قلم‌ها را شکست و آزادی‌خواهان را در باغشاه به دار آویخت. اما ایرانیان همچنان کوشیدند و در این راه سکندری‌ها‌خوردند و تجربه‌هایی گرفتارند نیز به دست آوردند.

گیتاه فرهنگي

➤ **ملا مکان بر گزاري نمايشگاه کتاب شد**

سخنگوی شورای سیاست‌گذاری سی و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از انتخاب مصلاي امام خميني (ره) به عنوان مکان برگزاری نمایشگاه کتاب تهران خبر داد و گفت: به رغم این انتخاب همچنان باب تعامل و گفت‌وگو با مدیران مصلاي امام خمینی (ره) در خصوص ساز و کار اجرایی منفرج است.

به گزارش ایسنا به نقل از روابط عمومی معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دومین جلسه شورای سیاست‌گذاری سی و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با ریاست دکتر محسن جوادی، رئیس شورای سیاست‌گذاری روز چهارشنبه (۱۹ دی‌ماه) در این معاونت برگزار شد.

➤ **برگزاری شب شعر شمس لنگرودی**

شب شعر محمدمشس لنگرودی در گالری آس برگزار می‌شود.
به گزارش هنرانلین، هم‌زمان با اختتامیه نمایشگاه آثار الیانا شمس لنگرودی با عنوان «تو هم می‌بینی همونی کسه من می‌بینم؟» در گالری آس، شب شعر محمدمشس لنگرودی شاعر، نویسنده و هنرپیشه هم در این گالری برپا می‌شود.

شب شعر محمد شمس لنگرودی و اختتامیه "تو هم می‌بینی همونی که من می‌بینم؟" پنجشنبه ۲۰ دی ماه ساعت ۲۰ خواهد بود و علاقه‌مندان می‌توانند جهت شرکت در این برنامه به پلاچه آلاز بل رومی، جنب بانک پارسیان، شماره ۱۸۳۱، گالری آس مراجعه کنند.

➤ **بنیاد مستضعفان بخشی از گنجینه خود را نمایش می‌دهد**
مؤسسه فرهنگی موزه‌های بنیاد مستضعفان، با نمایش مجموعه‌ای از قالی‌های محرابی تاریخی و منحصr بقرد و چند اثر سوزن‌دوزی و پته‌دوزی از مجموعه آثار خود، آن‌ها را برای نخستین بار به نمایش می‌گذارد.

به گزارش ایسنا، این مجموعه از ۲۲ اثر تاریخی و نفیس را شامل می‌شود که در نمایشگاهی با عنوان «دروازه‌های بهشت»، از ۲۰ تا ۲۸ دی در گالری شرقی ملی ایرانیان و با مشارکت برج میلاد و موسسه فرهنگی موزه‌های بنیاد مستضعفان نمایش داده می‌شوند. این آثار شامل ۱۷ فرش، قالیچه و پنج اثر پته‌دوزی به عنوان منتخبی از گنجینه بافت آثار تاریخی ایران است که دوره‌های تاریخی صفوی، قاجار و پهلوی را در برمی‌گیرد و از مهمترین شاخصه‌ی آنها می‌توان به مجرابی بودن این فرش‌ها اشاره کرد که مربوط به دستبافته‌های هنرمندان از شهرهای تهران، تبریز،گلستان، اصفهان و نجف‌آباد است.

علاقه‌مندان برای بازدید از این نمایشگاه که با هدف تبیین جلوه‌های قدسی هنر ایرانی اسلامی در فضای فرهنگی امروزی است، با ساعت ۱۰ تا ۲۱ به گالری شرقی برج میلاد واقع در گذرگاه این مجموعه می‌توانند مراجعه کنند.

➤ **بلیت «مصاحبه» برای دانشجویان نیم بها شد**
بلیت نمایش "مصاحبه" به کارگردانی محمد رضا فهمیزی برای دانشجویان به صورت نیم بها ارایه می‌شود.
به گزارش روابط عمومی نمایش "مصاحبه"، بلیت این اثر که هر شب ساعت ۱۹۳۰ در تالار ناصر خسرو به روی صحنه می‌رود،برای دانشجویان نیم بهاست ودانشجویان علاقه مند می‌توانند بالارائه کارت دانشجویی به نمایش این اثر بنشینند.
به گزارش روابط عمومی نمایش،بلیت این اثر نمایشی که از ۱۶ دی ماه در تالار ناصرخسرو به روی صحنه رفته تاپایان اجرای خود برای دانشجویان تمام رخصه می‌تحصلی به صورت نیم بها ارائه می‌شود.
علاقه مندان می‌توانند برای تهیه بلیت به سسایت تیوال مراجعه کنند.

➤ **امضای قافهانامه همکاری میان مترو و جشنواره تئاتر فجر**
تفاهمنامه‌ای جهت همکاری میان مسئولین شرکت بهره‌برداری راه‌آهن شهری تهران و حومه و سی و هفتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر امضا شد.
بین‌المللی تئاتر فجر، تفاهمنامه‌ای میان انجمن هنرهای نمایشی ایران و مدیرعامل شرکت بهره‌برداری راه‌آهن شهری تهران و حومه جهت استفاده از ظرفیت تبلیغاتی و فرهنگی این فضا در راستای اهداف سی و هفتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر به امضا رسید.
حاضران در این جلسه، فنروش نمونه‌های مدیرعامل شرکت بهره‌برداری راه‌آهن شهری تهران و حومه، حمید نیلی، مدیرعامل انجمن هنرهای نمایشی ایران، احسان بیسادی معاون فرهنگی و اجتماعی شرکت بهره‌برداری راه‌آهن شهری تهران و حومه و وحید کل مدیر بخش تبلیغات و تشریفات سی و هفتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر بودند.

مخفل شاعران رسانه از سلسله محافل سیزدهمین جشنواره شعر فجر با تقدیر از چهار پیشکسوت حوزه شعر، روزنامه‌نگاری و موسیقی در تالار رودکی برگزار شد.

به گزارش ایسنا بر اساس خبر رسیده، در این مراسم که با حضور یونس شکرخواه و حسن مکدکوست و شعرخوانی تعدادی از شاعران فعال در رسانه‌ها همراه بود از فریدون صدیقی (استاد روزنامه‌نگاری)، علیرضا طبیبی (شاعر) و مسئول بخش شعر مجله جوانان، صدیق تعریف (خواننده و موسیقی‌پژوه) و تیمور گورکین (شاعر، ترانه‌سرا و روزنامه‌نگار) تجلیل شد.

در ابتدای این محفل که سمنشنبه (۱۸ دی‌ماه) برگزار شد، مهدی قزلی، دبیر اجرایی جشنواره شعر فجر به ذکر خاطراتی از دوران روزنامه‌نگاری خسرو پرداخت و در ادامه با تشریح روند اجرایی جشنواره شعر فجر گفت: برگزاری بزرگترین رویداد شعر کشور از سال ۱۳۹۳ بر عهده بنیاد شعر و ادبیات داستانی ایرانیان قرار گرفت و با مشورت جدی که با بزرگان ادبیات داشتیم به نظلمان رسید که به جای ارسال آثار، روی کتاب‌های منتشر شده در سال گذشته تمرکز کنیم که بعد از این چند سال، جمع‌بندی ما این است که در کل این تأثیرات مثبت بوده‌اند.

مدیرعامل بنیاد شعر و ادبیات داستانی با تأکید بر اهمیت گردآوری آثار یک شاعر در قالب کتاب افزود: شاعران زیادی داریم و داشتیم که شعر گفتند، شاعر بسیار خوبی هم بودند، اما بعد از مدتی به هر ترتیبی اثری از آنها باقی نمانده، به خاطر این‌که شعرها و آثارشان به کتاب تبدیل نشدند. ما آن‌الله کاستی‌های ارسال خود شـعر، و به نـتـسب و بازنـتـسـگی هم نـدارد از آنجا که

جشن شهر ملی نمد در شهر کرد برگزار می‌شود

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری چهارمحال و بختیاری گفت: تمهیدات لازم برای برپایی جشنش شهر ملی نمد به میزبانی شهرکرد در آیندگان نزدیک اندیشیده شد.

به گزارش ایسنا، مهرداد جوادی (مدیرکل میراث‌فرهنگی استان چهارمحال و بختیاری) در نشست با شهردار شهرکرد، نماینده استاندار چهارمحال و بختیاری و نماینده فرمانداری شهرستان شهرکرد تاکید کرد: تولید نمد و محصولات جانی آن از سالیان بسیار دور در شهرکرد سابقه دارد. او افزود: تقویت روحیه خودبآوری بین هنرمندان و فعالان این هنرصنعت در شهرکرد باید در دستور کار قرار گیرد.

جوادی تصریح کرد: معرفی حرفه و صنعت تولید نمد و محصولات جانی آن در دنیا و برنامه ریزی برای افزایش صادرات این محصول به نقاط مختلف جهان از مهمترین برنامه‌های اولویت دار اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری چهارمحال و بختیاری محسوب می‌شود.

او بیان کرد: براساس هماهنگی‌های صورت گرفته

اخبار داخلی

تقدیر از ۴ پیشکسوت در محفل شاعران رسانه

جناب آقای صدیقی را می‌شناسیم می‌دانیم اهل نشست نیندند و حتما فضای روزنامه‌نگاری و خبرنگاری ما از خدمات ایشان استفاده خواهد کرد. امیدوارم سبهم کوچک ما در تجلیل از او در سال‌های قبل تر منتشر شده‌اند هم مورد توجه قرار دهیم. محافل جشنواره را در فاصله یکی دو ماه مانده تا اختتامیه در نظر گرفتیم تا امکان شعر خواندن و شعر شنیدن برقرار شود.

سسال جمع‌بندی ما این است که در کل این تأثیرات مثبت بوده‌اند. مدیرعامل بنیاد شعر و ادبیات داستانی با تأکید بر اهمیت گردآوری آثار یک شاعر در قالب کتاب افزود: شاعران زیادی داریم و داشتیم که شعر گفتند، شاعر بسیار خوبی هم بودند، اما بعد از مدتی به هر ترتیبی اثری از آنها باقی نمانده، به خاطر این‌که شعرها و آثارشان به کتاب تبدیل نشدند. ما آن‌الله کاستی‌های ارسال خود شـعر، و به نـتـسب و بازنـتـسـگی هم نـدارد از آنجا که

➤ **جشن شهر ملی نمد در شهر کرد برگزار می‌شود**

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری چهارمحال و بختیاری گفت: تمهیدات لازم برای برپایی جشنش شهر ملی نمد به میزبانی شهرکرد در آیندگان نزدیک اندیشیده شد.

به گزارش ایسنا، مهرداد جوادی (مدیرکل میراث‌فرهنگی استان چهارمحال و بختیاری) در نشست با شهردار شهرکرد، نماینده استاندار چهارمحال و بختیاری و نماینده فرمانداری شهرستان شهرکرد تاکید کرد: تولید نمد و محصولات جانی آن از سالیان بسیار دور در شهرکرد سابقه دارد. او افزود: تقویت روحیه خودبآوری بین هنرمندان و فعالان این هنرصنعت در شهرکرد باید در دستور کار قرار گیرد.

جوادی تصریح کرد: معرفی حرفه و صنعت تولید نمد و محصولات جانی آن در دنیا و برنامه ریزی برای افزایش صادرات این محصول به نقاط مختلف جهان از مهمترین برنامه‌های اولویت دار اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری چهارمحال و بختیاری محسوب می‌شود.

او بیان کرد: براساس هماهنگی‌های صورت گرفته

➤ **بنیاد سعیدی: آموزش زبان فارسی در فضای مجازی**
غلامعلی حدادعادل در این نشست خبری به اقامات هفت ساله بنیاد سعیدی از زمان تاسیس اشاره کرد و گفت: تالیف ۷۰ کتاب درسی زبان فارسی پیش بینی شد که تاکنون تالیف حدود ۱۵ عنوان کتاب به پایان رسیده و چاپ شده و در سراسر دنیا قابل توزیع است که عنوان یکی از این کتاب ها «کلام اول» است که دوزبانه بوده و تاکنون به ۱۱ زبان دنیا ترجمه، تکثیر و استفاده شده است.

وی افزود: در کنار فعالیت‌ها برای تالیف کتاب، فعالیت‌های با آموزش زبان فارسی و ای وسیعی برای آموزش زبان فارسی شناسایی بازار فروش این هنرصنعت از برنامه‌های مورد نیاز در راستای تقویت هنر نمدعلای است.

جوادی اظهار کرد: ایجاد انگیزه بین هنرمندان و

ب و بختیاری محسوب می‌شود.

او بیان کرد: براساس هماهنگی‌های صورت گرفته

➤ **بنیاد سعیدی: آموزش زبان فارسی در فضای مجازی**

غلامعلی حدادعادل در این نشست خبری به اقامات هفت ساله بنیاد سعیدی از زمان تاسیس اشاره کرد و گفت: تالیف ۷۰ کتاب درسی زبان فارسی پیش بینی شد که تاکنون تالیف حدود ۱۵ عنوان کتاب به پایان رسیده و چاپ شده و در سراسر دنیا قابل توزیع است که عنوان یکی از این کتاب ها «کلام اول» است که دوزبانه بوده و تاکنون به ۱۱ زبان دنیا ترجمه، تکثیر و استفاده شده است.

وی افزود: در کنار فعالیت‌ها برای تالیف کتاب، فعالیت‌های با آموزش زبان فارسی و ای وسیعی برای آموزش زبان فارسی شناسایی بازار فروش این هنرصنعت از برنامه‌های مورد نیاز در راستای تقویت هنر نمدعلای است.

جوادی اظهار کرد: ایجاد انگیزه بین هنرمندان و ب و بختیاری محسوب می‌شود.

او بیان کرد: براساس هماهنگی‌های صورت گرفته

➤ **بنیاد سعیدی: آموزش زبان فارسی در فضای مجازی**

غلامعلی حدادعادل در این نشست خبری به اقامات هفت ساله بنیاد سعیدی از زمان تاسیس اشاره کرد و گفت: تالیف ۷۰ کتاب درسی زبان فارسی پیش بینی شد که تاکنون تالیف حدود ۱۵ عنوان کتاب به پایان رسیده و چاپ شده و در سراسر دنیا قابل توزیع است که عنوان یکی از این کتاب ها «کلام اول» است که دوزبانه بوده و تاکنون به ۱۱ زبان دنیا ترجمه، تکثیر و استفاده شده است.

وی افزود: در کنار فعالیت‌ها برای تالیف کتاب، فعالیت‌های با آموزش زبان فارسی و ای وسیعی برای آموزش زبان فارسی شناسایی بازار فروش این هنرصنعت از برنامه‌های مورد نیاز در راستای تقویت هنر نمدعلای است.

جوادی اظهار کرد: ایجاد انگیزه بین هنرمندان و

ب و بختیاری محسوب می‌شود.

او بیان کرد: براساس هماهنگی‌های صورت گرفته

➤ **بنیاد سعیدی: آموزش زبان فارسی در فضای مجازی**

غلامعلی حدادعادل در این نشست خبری به اقامات هفت ساله بنیاد سعیدی از زمان تاسیس اشاره کرد و گفت: تالیف ۷۰ کتاب درسی زبان فارسی پیش بینی شد که تاکنون تالیف حدود ۱۵ عنوان کتاب به پایان رسیده و چاپ شده و در سراسر دنیا قابل توزیع است که عنوان یکی از این کتاب ها «کلام اول» است که دوزبانه بوده و تاکنون به ۱۱ زبان دنیا ترجمه، تکثیر و استفاده شده است.

وی افزود: در کنار فعالیت‌ها برای تالیف کتاب، فعالیت‌های با آموزش زبان فارسی و ای وسیعی برای آموزش زبان فارسی شناسایی بازار فروش این هنرصنعت از برنامه‌های مورد نیاز در راستای تقویت هنر نمدعلای است.

جوادی اظهار کرد: ایجاد انگیزه بین هنرمندان و ب و بختیاری محسوب می‌شود.

دست‌ان‌نویس شود؟ کسی که درام را بشناسد، می‌تواند داستان‌نویس شود. اگر درام را بشناسد، می‌تواند روزنامه‌نگار شود.

دست‌ان‌نویس می‌تواند شاعر شود؟ نه، شاعر شاعر است و قرار ندارد. اگر شاعر هستی،د روزنامه‌نگاری را رها کنی و به غوغه شاعری‌تان برسید، شاعر یک خصلت گوهری دارد که مال خودش است.

در ادامه این محفل، صدیق تعریف با ذکر خاطره از نحوه آشنایی با نشریه‌ها،سپس درباره عارف قزوینی صحبت کرد و گفت: قبل از عارف ترانه‌ها خیلی تکراری و یکنواخت جلو می‌رفت. عارف با آمدنش روحی به ترانه دمید که به شکل عمومی و فواره‌ای خودش را نشان داد. به تحقیق، تک‌تک تصانیف عارف به یک مورد خاص اجتماعی سیاسی مربوط می‌شود و می‌توان گفت عارف به نوعی گزارشگر و روزنامه‌نگار بوده. ضمن این‌که نمی‌توان او را فقط در کلام خلاصه کرد. می‌شود گفت که مشغوری از چند هنر است؛ آواز خوش، نوا سازی و آهنگسازی، تصنیف و شعر. علت ماندگاری اصلی کلام عارف، صفا واگرای مسائل تاریخی نیست بلکه دلپیش ساختار و پرفردت و ملودی‌های زیبایی اوست. خود ملودی‌هایی که عارف انتخاب کرده به تنهایی دارای ارزش هنری بسیار بالایی است.

بر اساس این خبر، هفته گذشته، ابراهیم اسماعیلی اراچی دبیر محفل شاعران رسانه به نمایندگی از بنیاد شعر و ادبیات داستانی در منزل تیمور گورکین، شاعر، ترانه‌سرا و روزنامه‌نگار و پرفردت و ملودی‌های زیبایی اوست. خود ملودی‌هایی که عارف انتخاب کرده به تنهایی دارای ارزش هنری بسیار بالایی است.

سفر به انگلستان برای تکمیل تحصیلات و بازگشت به ایران و تشریح همه مناصب و مدارج علمی، اجرایی و اجتماعی دکتر بهادری همراه با پیوست های مربوط به کتاب های تالیفی، مقالات چاپ شده علوم پزشکی در مجلات معتبر داخلی و خارجی و تشریح حصال آکادمیک وی از دیگر بخش های این کتاب به شمار می آید.

نویت نخست این کتاب در سال ۱۳۹۷ با شمارگان ۲۰۰۰ جلد به قیمت ۸۰هزارتومان توسط انتشارات میرماه منتشر شده است.

فارسى داند و معتقد است آموزش زبان مخصوصا زبان دوم حتما باید استاندارد باشد و آزمون ها را حمله زبان فارسی نیز باید مطابق استاندارد و آیین های خاصی برگزار شود.

وی با بیان اینکه بنیاد سعیدی قصد ارتقای کمی و کیفی فارسی آموزی در جهان را دارد، افزود: با مستندنگاری فرهنگی ۱۲کشور جهان در ارتباط هستیم.

➤ **افزایش ۴٫۷ درصدی بودجه بنیاد سعیدی میدان قدرت این نهاد را افزایش نمی‌دهد**
حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

➤ **حدادعادل گفت: ظاهر بودجه بنیاد سعیدی در لایحه پیشنهادی دولت افزایش جزئی ۴٫۷ درصدی را نشان می‌دهد اما باید توجه داشت ۸۰ درصد بودجه بنیاد صرف خرید ارز می‌شود و بوجه سال گذشته بر اساس نرخ ارز سه هزار و ۷۰۰ تومانی بسته شده بود.**

کتاب «افسانه هستی» شرح زندگی د کتر مسلم بهادری منتشر شد

کتاب «افسانه هستی: ره آورد یک قرن زندگی» که به شرح زندگی نزدیک به یک قرن دکتر مسلم بهادری استاد ممتاز آسیب شناسی دانشگاه علوم پزشکی تهران اختصاص دارد به قلم خود این استاد منتشر شد.

نویسنده در مقدمه این کتاب نوشته است: نود و اندی سال زمان کوتاهی نیست. در این مدت حوادث و وقایع تلخ و شیرین بی شماری اتفاق می افتد. اکثر مردم حوادث دوران زندگی شان را نادیده گرفته، پشت سر گذاشته و فراموش می کنند. من به عنوان یک روستا زاده دوران زندگی ام بهر معنا و آموزنده است.

در بخش دیگری از این مقدمه آمده است: در این نوشته کوشیده ام وقایع را آن طور که می دیدم و با تشخیص می دادم بنویسم و نوشته هامم حتی المقدور بی طرفانه باشد.

وقایع اشاره شده در این کتاب از زمان قبولی دکتر بهادری در کنکور سال ۱۳۲۷ و ورود ایشان به دانشکده پزشکی دانشگاه تهران آغاز شده و فعالیت های اجتماعی و سیاسی وی در دوران تحصیل پزشکی و اتفاقاتی مانند واقعه سسی تیر ۱۳۳۱، کودتا علیه دکتر صدوق و واقعه شانزدهم آذر ۱۳۳۲ را در بر می گیرد.

سفر به انگلستان برای تکمیل تحصیلات و بازگشت به ایران و تشریح همه مناصب و مدارج علمی، اجرایی و اجتماعی دکتر بهادری همراه با پیوست های مربوط به کتاب های تالیفی، مقالات چاپ شده علوم پزشکی در مجلات معتبر داخلی و خارجی و تشریح حصال آکادمیک وی از دیگر بخش های این کتاب به شمار می آید.

نویت نخست این کتاب در سال ۱۳۹۷ با شمارگان ۲۰۰۰ جلد به قیمت ۸۰هزارتومان توسط انتشارات میرماه منتشر شده است.

ای خبرنگاران، ای روایتان دانایی وارث رسولانید با دم مسیحایی

می کنید در میدان با پیلان، هم آوردی کار لشکری کردید کاه خود به تنهایی

هم گهرشناسان را انس با اسامی تان هم جریده خوانان را با شما هم آوایی

ای خوشا نگارش ها نقدها گزارش ها اشتیاق عکاسی شور صفحه آرای

پسای حرف هاتان تا یک دقیقه بنشینیم برده اید ساعت ها رنج راه پیمایی

جوهر حقایق شد جاری از قلم هاتان گریحه می کند باطل میل خامه فرسایی

مصرغ زیربکشد آری بر شما همین زبید در رهایی استغنا در قفس، شکبیایی

مصرغ زیربکشد آری بر شما همین زبید در رهایی استغنا در قفس، شکبیایی

ملت از شما خرسند در رسانه ها هرچند سخت می توان گفتن حرف حق به شیوایی

دی ۹۷

➤ **گیتاه آموزشی**

➤ **شرایط پذیرش دانشجویان در دوره دکتری سخت تر شد**
مدیرکل دفتر برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم از تصویب نهایی «آیین‌نامه‌نامه‌های پذیرش دانشجویان دکتری دانشگاه‌هاوموسسات آموزش عالی» در این وزارتخانه خبر داد و گفت: با تصویب این آیین‌نامه شرایط و شاخص‌های پذیرش در دوره دکتری دانشگاه‌ها سخت تر می‌شود. دکتر محمدرضا حدادعادل در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به تصویب نهایی طرح ساماندهی پذیرش دانشجویان دکتری در کشور، گفت: در حال حاضر این آیین نامه به منظور اجرا به دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی ابلاغ شده و بر اساس آن شاخص‌ها و شرایط پذیرش دانشجویان دکتری در کشور اصلاح خواهد شد. مثلا در گذشته یک دانشگاه برای رانداندازی دوره دکتری ملزم به داشتن سه دوره دانش آموتحکی بود که با تصویب این طرح، تعداد این دوره‌ها به ۵ دوره افزایش یافته است.

دکتر انجنیاب خاطرنشان کرد:فاز اول طرح ساماندهی دوره‌های تحصیلی در وزارت علوم اجرایی شده و با تصویب طرح فوق شرایط پذیرش دوره‌ای دکتری سخت‌تر شده و دانشگاه‌هایی که بخوانده‌ها، شرایط پذیرش دکتری را ندارنداز این کتد با محدودیت مواجه خواهند شد.

وی خاطرنشان کرد: درحال حاضر ظرفیت پذیرش دانشجویان دوره دکتری سالیانه تعداد ۲۴ هزار نفر است و در سال نیز حدود ۲۰ هزار دانشجوی دکتری فارغ‌التحصیل می‌شوند.مدیر کل دفتر برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم در پایان گفت: بر اساس تصمیم این وزارتخانه شرایط پذیرش در دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد نیز تغییر خواهد کرد.

➤ **دروس پیش‌نیاز در دبیرستان حذف شد**
مدیرکل دفتر آموزش دوره دوم متوسطه نظری وزارت آموزش و پرورش از حذف دروس پیش نیاز در دوره متوسطه دوم خبر داد.

عباس سلطانیان در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: طبق ماده ۶ آیین نامه آموزشی دوره دوم متوسطه، دروس پایه نهم پیش نیاز دروس پایه یازدهم نیز و وقتی دانش آموزی ارتقای پایه پیدا می‌کرد می‌توانست همه دروس پایه یازدهم را انتخاب کند و به تحصیلی ادامه دهد.

➤ **افزود اما در بصره های ماده ۶ این نامه بود که برخی دروس پایه یازدهم، پیش نیاز پایه دوازدهم محسوب می‌شوند و دانش آموز باید تک نمره را کسب کند.** معمولا درهر رشته تخصصی سه تا چهار درس اینگونه بود و پیش نیاز می‌خورد.

➤ **سلطانیان اظهار داشت:**اسال به شورای عالی آموزش و پرورش پیشنهاد دادیم بحث دروس پیش نیاز در دوره دوم متوسطه حذف شود که خوشبختانه در کمیسیون معین به تصویب رسید و ابتدای هفته جاری به کلیه استان‌ها ابلاغ شد و دیگر دروس پیش نیاز برای بچه‌ها در دوره متوسطه نخواهیم داشت.

➤ **وسعتی نامناسب بوده چند روزفاده دانشجویان علوم پزشکی در لایحه بودجه**

➤ **معاون دانشجویی و فرهنگی وزارت بهداشت وضعیت بودجه صندوق رفاه دانشجویان وزارت بهداشت در لایحه بودجه ۹۸ را نامناسب توصیف کرد.**

➤ **دکتر محمدرضا فراهانی در گفتگو با خبرنگار مهر درباره وضعیت بودجه صندوق رفاه دانشجویان وزارت بهداشت در لایحه بودجه ۹۸ گفت:** در حالی

اطلاعات

مقدمه:

عشق از مهترین ارکان شعر و ادب فارسی است. از عشق زمینی که پیونددهنده قلب آدمیان است تا عشق عرفانی که ودیعه الهی در وجود آدمی است، انواع عشق در شعر فارسی تجلی یافته است. از دیرباز، عشق حقیقی و عشق مجازی، دو عنصر مهم در ادبیات عاشقانه فارسی است. مولانا جلال‌الدین در دفتر اول مثنوی شریف می‌فرماید:

عشق گویم عشق را شرح و بیان هرچه گویم عشق را خجل باشم از آن گرچه تفسیر بزبان روشنگر است
لیک عشق بی‌زبان روشتن است چون قلم اندر نوشتن می‌شافت

عشق منشأ تحولات بشری است و انواع مختلفی دارد. عشق افلاطونی یکی از انواع عشق است که افلاطون فیلسوف یونانی آن را در کتابش تحت عنوان «صیافت» شرح داده است. عشق افلاطونی در تقابل عشق رمانتیک است. عشق رمانتیک نوعی از روابط عاطفی میان آدمیان است که منشأ آن احساسات و طلب وصل است.

عشق عرفانی، نوعی توصیف‌ناپذیر از عشق است که در احوال درونی آدمی تأثیر زیادی دارد. در کلام عرفا این نوع از عشق، مانند خورشید سوزانده است. در عین حال تجربه عشق عرفانی تجربه شخصی است. عرفا این صورت از عشق راآلود را قابل وصف نمی‌دانند. عطار نیشابوری درباره عشق عرفانی می‌گوید:

خاصیت عشقی که برون از دو جهان است آن‌است که هرچیز که گوینده آن‌است عشق در همه انواع آن فوق تعینات و راز هستی است. عرفا آن عشق را عشق حقیقی در هستی می‌دانند و مهمترین عنصر حیاتی معرفی می‌کنند. مولوی می‌فرماید:

دور گردون‌ها زوج عشق دان گر نبودی عشق بفسردی جهان در شعر فارسی، عشق موجب حیات کائنات و امری مقدس است. انواع عشق هم در شعر فارسی به بیان آمده، همان‌طور که در ادبیات یونان قصه‌ها و افسانه‌های عاشقانه حول دو عنصر اصلی (اروس و آکاپه) بیان شده است. در ادبیات یونانی، اروس عشق به یک فرد و آکاپه عشق به کل آدمیان بوده است. اما صورت‌بندی کلی آن در ادبیات کلاسیک فارسی به دو قسم است: عشق حقیقی و عشق مجازی. تعاریف انواع عشق در فرهنگ های مختلف یکسان نیست، ولی مشابهت‌های زیادی بین آنها وجود دارد. عشق به معنای عام آن:«دلدادگی، دوست‌داشتن فرد و یا دوست‌داشتن چیزی» مهمترین رکن شعر و ادبیات عالم است.

دیدگاه اندیشمندان ایرانی پیرامون جایگاه عشق در شعر فارسی، تفکر شاعران ایرانی و انواع عشق را معرفی می‌کنند. در اینکه هر کدام از شاعران بزرگ، جنبه‌های مختلفی از عشق را به نظم کشیده‌اند، حرفی نیست. در این جستار، به معرفی مختصر دیدگاه‌های متفاوتی می‌پردازیم که نویسندگان سرشناس در سالیان اخیر مطرح کرده‌اند. گفتار ادبی آنها ما را با جهات متوع عاشقانه‌های ایرانی در اشعار فارسی آشنا می‌کند.

فردوسی

استاد محمدعلی اسلامی ندوشن، نویسنده و محقق، عشق در شاهنامه حکیم ابوالقاسم فردوسی را نوعی متفاوت در شعر فارسی معرفی می‌کند. عشق در شاهنامه به اعتقاد وی «عشق شاد» است. عشق شاد و کامیاب با سایر صور عشق در شعر فارسی تفاوت دارد.

شاهنامه اثر حماسی بزرگی است و عمده مباحث در رابطه با تفسیر آن با عناصر «حماسی» و «پهلوانی» عجین است. آثاری هم که توسط شاهنامه‌پژوهان تألیف شده، اغلب از همین منظر بوده است. در حالی که استاد اسلامی ندوشن در گزیده مصاحبه‌هایش تحت عنوان

زکوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی ازاین‌بادرمدخواهی چراغ‌دل برافروزی بیت بالا، مطلع غزلی است از حافظ که برای رسیدن نوروز سروده است. در یکی از ابیات این غزل، اسرار زیبایی نهفته است که قصد آن داریم تا آن را باز گشاییم. این بیت در زیر می‌آید:

سخن در پرده می‌گویم چو گل از غنچه بیرون آی که بیش از پنج روزی نیست حکم میر نوروزی در مصرع نخست این بیت، حافظ دنیایی از اسرار را در پرده می‌گوید و آن این است که سفارش می‌دهد ما را که باید همچو گل از غنچه بیرون آییم و از غنچه به گل تبدیل شویم. به طوری که برهمگان آشکار است، میوه گیاه از فرایند تحول گل به دست می‌آید و در فرایند خلقت، تا غنچه گشوده نشود و گل شکوفا نگردد، میوه به دست نمی‌آید.

در فرایند زایش، باید که غنچه شکفته شود و به گل تبدیل گردد. در ساختمان گل (که خود یک سیستم است) ۱۰ بخش با دو وظیفه در درون جام گل نهفته است که موجب زایش و تولید میوه می‌شود. عنصر نرینگی یا همان گرده‌ها که در کیسه‌های کوچکی به نام «پساک» نهفته است. پساک کیسه‌ای است که دانه‌های گرده در آن قرار دارد و این کیسه بر نوک میله‌هایی است که «پرچم» نام دارد که از جام گل به بیرون کشیده می‌شود.

در هر یک از این کیسه‌ها صدها دانه گرده قرار دارد که هر کدام آماده بارور کردن مادگی گل است. عنصر مادگی «پرچه» نام دارد. پرچه، اندام مادگی گل است که داخلی‌ترین بخش گل است و از سه بخش «کلاله»، «خامه» و «تخمدان» تشکیل شده است. کلاله با لاریزین بخش مادگی گل است که برای جذب دانه‌های گرده، نگه داشتن و رویاندن آنها و تولید میوه است.

قسمتی از اندام ماده گل بین کلاله و تخمدان است که دانه گرده از طریق آن به تخمدان می‌رسد. تخمدان بخش پائینی و حجیم اندام ماده گل که تنخک‌ها در آن تولید می‌شوند. این قسمت پس از لقاح به میوه تبدیل می‌شود. پرچمه‌ها دروازهٔ مادگی (پرچه گل) را فرا گرفته‌اند و کلاله سر، پرچه را به تخمدان مرتبط می‌سازد. برای تولید مثل و پیدایش میوه، لازم است که گرده‌ها (تخمه) از پرچم بر سر کلاله گردانند تا از آن طریق به تخمدان خامه (لوله) به تخمدان برسند و تخمک‌های گل را در تخمدان بارور ساززند. این عمل عمدتاً توسط حشرات صورت می‌گیرد. می‌دانیم که رنگ و عطر گل، تأثیر مستقیمی بر زایش و تولید میوه دارند. طبیعت عطر و رنگ گلبرگ‌ها را برای جذب حشرات آفریده است و کاسبرگ‌ها برای محافظت از گل ساتار گل به ایفای نقش می‌پردازند. حشرات با دیدن رنگ گلبرگ‌ها یا بویند نظر گله‌ها به سوی گل جذب می‌شوند و برای میکدن شهد گله‌ها بر روی آنها می‌نشینند. در خلقت حشرات، نقش آنها برای تولید میوه دارند. هنگامی که حشره در دایره ساتار گل قرار می‌گیرد و بر روی پرچمه‌ها می‌نشیند، پساک پاره می‌شود و گرده‌های پرچم به پره‌های با و بدن حشره می‌چسبند و زمانی که حشره می‌خواهد درون جام گل جا به جا شود، تعدادی از این گرده‌ها فرو می‌افتد و از آنجا از طریق خامه (لوله) به تخمدان می‌رسد و تخمک را بارور می‌سازد و لقاح انجام می‌گیرد. در برخی موارد، باد هم گرده افشانی می‌کند و نقش اصلی لقاح را بر عهده می‌گیرد.

خواندند در قرآن فرموده است که ما حشرات و باد را

وادی ادبیات

راز حیات در شعر فارسی

مجید سلطانی

چرا که صرفا از ادبیات گرفته شده است:
جمال‌شخص،هچمنه‌اشوزلفوعارضی‌خط هزارنکته دراین کارو یارب‌دلرداری است

لطیفه‌ای است نهانی که عشق از او خیزد
رند حافظ، همان حافظ رند است. همان طوری که حافظ در دیوانش جلوه می‌کند، آن اساس رندی است؛ یعنی اخلاق را رعایت‌کردن. یک نفر بر من ایراد گرفت که:«رندی با اخلاق قابل جمع نیست»؛ گفتم بله، این رندیی که مردم این روزگار پیشه کرده‌اند، پیشاپیش اخلاق را به قتلگاه می‌فرستند؛ اما رندی اخلاق صرفا در جهت رعایت اخلاق است. منتهی او وسواس اخلاقی نداشته است.

حافظ دغدغه اخلاق، اعتقاد، شخصیت و خصال اخلاقی داشته است. رندی حافظ برای خوش‌زیستن است و نه رستگار شدن. اما لزوماً صدرستگار شدن هم نیست. این طور نیست که هر کس رند باشد، لاجرم آخرتش را هم بپراد داده باشد.

این رند، رند ناقص است. خود حافظ انسانی است رستگار؛ چرا که می‌داند رستگاری جاوید در «کم‌آزاری» است و حکم و مواظت بسیار شیرینی به بهترین وجهی با بالاترین هنر و با بالاترین سطح زبانی به ما عرضه کرده»

به اعتقاد استاد بهاءالدین خرمشاهی، حافظ رندی است که به عشق توجه دارد و رستگاری آدمی را در عناصر اخلاق و کم‌آزاری دیده است. کم‌آزاری، کرداری است که حافظ آن را سرلوحه زندگی سعادت‌مند معرفی می‌کند.

استاد خرمشاهی از فرهنگی عرفانی حرف زده است که نوعی عشق متعالی در آن جاری است. عشقی که عاشق در مجرای آن به همه موجودات مهر می‌ورزد.

در اعتقاد حافظ، کسی که رسم عاشقی به جای پی‌اورد، آزارش به سایر موجودات نمی‌رسد. در شعر حافظ، غرور بزرگترین گناه است و ظاهر‌گرایان نماد انسان‌های مغرور هستند. او به عشق بها می‌دهد. چسرا که خلوص و یکرنگی در آن متبلور است.

وی خمیرمایه اصلی غزلیات سعدی که عبارتند

با نگاهی به نظریه سیستم‌ها در آثار بزرگان ایرانی

معنی یک بیت شعر حافظ

دکتر بهرام امیر احمدیان

دختر به بیگانه می‌دهند. زمین‌های کشاورزی محدود است و زمینه اشتغال غیر کشاورزی به شدت محدود و تسلیت نیست. بنابراین، نمونه کامل یک محیط بسته است که در آن شکوفایی ذهن و تبلور اندیشه راه ندارد و هر تازه‌واردی به این محیط و سیستم بسته، خود نیز دچار این انزوا می‌شود و اندیشه باز می‌ماند. در این زمینه، حکمت سعدی نیز قابل توجه است. به نظر ما مایع «نظریه سیستم‌ها» سعدی علیه الرحمه است. این حکیم و دانشمند بزرگ همه هفتم هجری که جهان بینی و حکمت وی بی مانند است و تجریدات و گرانمایی را از مسیر در آفاق و انفس داشته و در پناه سالگی، پس از عمری تحصیل و تدریس و سیر و سیاحت، آثار خود را پدید آورده است؛ می‌فرماید:

چرا که در فرآیند آفرینش ز یک گوهرند جو عضوی به درد آوردن فلک در کارند.
دگر عضوها را نمانند قرار تو کر محنت دیگدای بی‌حمتی
نشاید که نامت نهند آدمی به طوری که دیده می‌شود، بر اساس تعریف سیستم، سعدی انسان‌ها را در نظام خلقت، اجزای یک سیستم می‌داند و ناکارآمدی هر یک از اجزا(زیر سیستم‌ها)را خلاصه در کار سیستم می‌داند و اظهار می‌دارد که‌های آدم(زیر سیستم)، که با دیگر اجزای سیستم هم‌راهی نمی‌کنی، زیر سیستم نیستی(نشاید که نامت نهند آدمی). همچنین سعدی بر ابیاتی دیگر این نظریه را تبیین می‌کند:

ایر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند.
تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری
همه از بهر تو سرگشته و فرامانبرند
شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری
این بدان معنی است که هر کسی باید وظیفه‌ای را که بر

وادی ادبیات

از:«زیبایی‌دوستی» و «ستایش زندگی» را بررسی کرده است.

واقعیت این است که شناخت ما از سعدی، در محدوده اشعار تعلیمی اوست. چون از قدیم‌الایام روش تعلیمی سعدی محل بحث بوده است. در سال های اخیر به برکت توجه استاد کاتوزیان، مباحث بیشتری حول غزل های سعدی شکل گرفته که تا قبل از این در انتظارغایب بود.

به اعتقاد وی، سعدی معلم اخلاق، مروج عرفان و صاحب حکمت عملی است و تنها شاعر بزرگ ایرانی است که تقریباً درباره همه چیز حرف داشته است: عشق و عرفان، دین و دنیا، عفت و اخلاق، دولت و جامعه، داد و بیداد، شاه و وزیر و... در نتیجه هر کس از ظن خود به او نگرسته است. رفتی و همچنان به خیال من اندری گویی که در برابر چشم مصوری فکرم به منتهای جملات نمی‌رسد
کر هر چه در خیال من آمد نکوتری مه‌برزمین نرفت و پری دیده‌برنداشت
تا ظن برم که روی تو ماه است یا پری

مولوی

مولانا جلال‌الدین محمد بلخی، اعتقاد دارد که عشق راز حیات است. عشق در دیدگاه مولوی، جدشی است که در شرح و بیان نمی‌گنجد. در بیان وی، درک حقیقت عشق،مستلزم عاشق‌شدن است. مولوی، عقل را راهنمای بشر و دو در مقصود غایی عنوان می‌کند. در تفکر مولوی،عشق صدرنشین است.

استاد محمدعلی موحّد که از بزرگترین محققان ایرانی است، در حیطه مولوی‌شناسی آثار متعددی دارد. او درباره «فیه مافیه»، «مثنوی» و «غزلیات شمس»، تحقیقات مهمی دارد و «تصحیح مثنوی مولوی» از شاهکارهای اوست. به اعتقاد استاد موحّد، تأملات مولانا به سه بخش تقسیم می‌شود:تحلیل‌ها، عاشقانه‌ها و حکمیات».

وی عاشقانه‌های مولانا را بخش مهمی از تاملاتش دانسته که در تفوّلات، مناجات‌ها، زبان حال‌ها و حدیث نفس‌های او در مثنوی ذکر شده است. پیام عرفانی مولوی در همه دوران پیام عشق و صلح بوده است.

استادمحمدعلی موحّد می‌گوید کلام مولانا جاذبیت خود را از ترکیب معجزه‌گر سه اکسیر(شعر و موسیقی و قصه)کسب می‌کند.

قصه‌های مضمونی که در درجه اول مبتنی بر حکمت است و عشق را اصل زندگی قرار می‌دهد. مولانا شاعری است که به معنی زندگی توجه دارد.آمدن به دنیا، رفتن از دنیا و حیات و ممات، اولین سسؤالات او است.

به اعتقاد مولوی، زندگی زمانی ارزش پیدا می‌کند که آدمی در جستجوی معنی برآید. عقل بشری، در دایره محاسبات سیرر می‌کند. بدین صورت، حساب هزینه و فایده را می‌کند. این امر غلطی نیست، ولی اگر با امور به طور مطلق بر این قاعده بچرخد، آدمی از ارزش معنویت در زندگی غافل می‌شود.

وقتی زندگی عاری از معنی بشود، مال‌پرستی، قدرت‌طلبی، زیاده‌خواهی و انواع خودمحموری‌ها در آدمی جمع می‌شود. زندگی عاری از معنی آنجاست که انسان فقط خود را می‌بیند و جز خود را نمی‌بیند.

مقتضای زندگی باارزش، معنویتی است که با عشق عجین باشد. عشق در آثار مولانا حقیقت زندگی است که راز آن جز در دل عاشقان منکشف نیست. پیام مولاناظن به این مطلب است که خمیر آدمی اگر با عشق باآمیزد، عاری از مَیّت و خودستایی می‌شود. این اعجاز عشق در انواع لاهوتی و ناسوتی آن است که به قلب‌های آدمیان در همه اعصار گرما بخشیده است.

عشق باشد چون درخت و شاقان سایه درخت

سایه گرچه دور افتد پادش پادش آنجا شدن

بر مقام عقل باید پیر گشتن طفل را

در مقام عشق بینی پیر را برنا شدن

بر محله، کوی، برزن و روستایی مردم اجتماع می‌کردند و به قید قرعه یک نفر را از میان خویش برای تصدیق مقام «میر نوروزی» برمی‌گزیندند. او به مدت هروز زمام امور را در دست می‌گرفت و حاکمان و فرمانروایان محلی نیز در این مدت مقام خود را به او واگذار می‌کردند.

میرنوروز، فرمانروای آن جمع می‌شد و فرمان‌های صادره از سوسی او در طول مدت فرمانروایی (پنج روز) برای همگان لازم الاجرا بود. پس از گذشت پنج روز، مقام «میرنوروزی» از او گرفته می‌شد و میرنوروزی دوباره به کسوت پیشین خویش باز می‌گشت و زندگی عادی خود را از سر می‌گرفت.

اگر میر نوروزی از میان مردان دانا و هوشیار برگزیده می‌شد، منشاء اثرات و امور نیکو می‌شد. به یک‌کردن گذرگاه‌ها، لایروبی جوی‌ها و نهرا، آشنستی دادن مردم، زودن کدورت‌ها و انتشارخوبی‌ها و نیکویی‌ها فرمان می‌داد. در صورتی که قرعه فال میرنوروزی به فردی ناباب و بدلگو یا پریشان احوال و نادرت می‌افتاد، مردم مدت پنج روز در عذاب و رنج بسر می‌بردند و بسا میرنوروزی می‌کرد که مردم را به اجبار به انجام کارهای ناپسند و نسنجیده فرمان می‌داد.

در برخی موارد دیگر نیز میرنوروزی مردم را به کارهای شومی و بدله گویی و خنده دار وامی‌داشت، میرنوروزی در مدت فرمانروایی نباید خنده‌ای یا تبسمی می‌کرد در غیر این صورت از مقام خود خلع می‌شد.

حافظ در این بیت، قصد آن دارد که بگوید این جهان فانی است و هر کسی یک چند روزی نوبت اوست. پس بهتر آن است که از این فرصت بهره گیرد و بر مردم نیکویی روا دارد و اوضاع را سامان بخشد و خدای را سپاس گذارد.

آیین میرنوروزی که در گستره‌جغرافیای حوزهٔ نوروز برپا می‌شده، از دیرباز تاکنون تداوم داشته و هنوز هم در برخی از نواحی ایران زمین (برای نمونه در غرب ایران و در میان کردها) و نیز دیگر کشورهای حوزهٔ نوروز (از جمله قزاقستان در آسیای مرکزی) اجرا می‌شود.

این آیین‌های پاک و فرخنده که ارتباط نزدیکی با چگونگی استفاده بهتر از فرصت‌هاست، از اختیارات است، نمونه‌ای است از مشارکت دادن مردم در مدیریت جامعه. به هر تقدیر، باید این‌های نورسوزی را که هر یک نشانه‌هایی از تاریخ کهنسال فرهنگ و تمدن ایرانی است، پاس بداریم و با توجه به توحیدی بودن سرزمین ایران از سبیده دم تاریخ تاکنون، این آیین‌ها را نیز باشکوه برگزار کنیم.
از این‌های نوروزی نشانه‌ای است از سیاست‌های گوناگونی که در زمان است و یک استداد و از یک کارخانه است کواکب گر همه اهل کمالند
چرا هر لحظه در نقص و وبالند
همه درجای و سیر و لون و اشکال
چسرا گشتند آخر مختلف حال
چرا که در حفیض و که در او جند
گهی تنها فکاده که زوجند
اکتون باز می‌گردید به حضرت حافظ. وی در مصرع دوم بیت یاد می‌شده می‌فرماید که:«بیش از پنج روزی نیست حکم میر نوروزی». براساس سست‌های نوروزی که از قدیمی‌ترین ایام تاکنون پابرجا مانده است، در ایام نوروز در

منابع

پنجشنبه ۲۰ دی ۱۳۹۷ - ۲ جمادی‌الاول ۱۴۴۰ - ۱۰ ژانویه ۲۰۱۹ - سال نو و سوم -شماره ۲۷۱۹۴

معمار وطن

به مناسبت بیستم دی‌ماه، سالروز شهادت بزرگمرد تاریخ معاصر میرزا تقی‌خان امیرکبیر

ای سیاست مرد با ایمان عجین
ای نکو فرزانه ایران زمین
ای گرامی گوهر این آب و خاک
سیدکاری ز آریسا مردان پاک
ای به پیکار سایهی پرشکب
وی ربا را دشمن و حق را حبیب
ای تجلست سیرت فرخنده جان
وی به رزم خصم میهن پرتوان
ای رهبا پسنوده با آرای نساب
ملم محزون وطن از اضطراب
ای به ابداع روش‌هایی متین
قافله سالار ایرانی نویسن
ای رهانیده به جهیدی پرتوب
دین حق را از تبهکاری بپا
ای به غیرت یبار و معمار وطن
کو تو شد بالنده گلزار وطن
نام توقاموس عزم است‌ای امیر
حرکت اندر خط مردانی کبیر
شد ز تدبیر تو خصم ما زبون
آنکه بود استاد صد مکر و فنون
تو فلک بودی و دشمن چون مگی
کسی مگس آرد فلک را در قفس
دشمن میهن کشیدی در کمند
شد زمامت ملک و ملت سربلند
دست او از دامت کوتاه ماند
از تو او در حسرت یک آه مانند
آبرودادی به ملک ای مرد داد
ای فراهان را نکو فرزند راد
بهر حفظ کشور از جلیبی فزون
کرده‌ای اقدام در دارالفنون
خون پاکت همچو خون هر شهید
زندگی بخشید و آگاهی دیدم
زندگی بخشیدی ای نیکو ضمیر
با شهادت در زمستان کبیر
شد ز خونت آن شه نامهربان
تا باید رسوا به تاریخ جهان
تا بد آن خون که شد در فین روان
بانگ استقلال آید بی‌گمان
تا باید بساد بسود سبز، ای امیر
ای به اصلاحات و همت بی‌نظیر
تا باید از ما به جانت آفرین
ای به غیرت چون نیاکانت ثنین
بسر روان پاکت از سامان»
درو
ای سراسر طاعت و ایمان و جود

مستحم مؤمنی – اراک
۱- اشاره است به فتنه پایبه که توسط امیرکبیر سرکوب گردید.

در از نای شب

سیدمحمود سجادی
به آسمان نگاه می‌کنم
مشاق و جستجوگر
آسمان در شب آبی نیست
سایه هم نیست
وقتی که ماه - ماه تمام -
در وسط دریا می‌رقصد.
کسی چه می‌داند.
شاید تو اینک در هوجبی از مهتاب
که جاده‌های رزاق را در می‌نوردد
به ماه
به ماه تمام -
نگاه می‌کنی، نگاه
اینک
ستاره‌ای که در دوردت، آن سوی نیزار
سوسو می‌زند
شب را
و تنهایی را به بازی می‌گیرد
تو باز خواهی گشت
نیمی معطر که آمد این را گفت.

نگاهی کن‌را به رباعی‌های «امید استیفا»

پایان همین رباعی‌ام، جان بدهم!

دوشنبه شب، ۱۷ دی‌ماه، در یکی از شبهای شعر انجمن ادبی قفقوس در غرب تهران، آیین رونمایی از مجموعه رباعی‌های «امید استیفا» شاعر و ترانه‌سرای خوش ذوق برگزار شد. در این مراسم، یک مجموعه کوچک‌چینی‌کازوسوی‌انتشارات گیتومشترشده‌است،باشعاری‌ازتازه‌ترین سروده‌های این شاعر فعال تهرانی با عنوان «ستاره» به‌دوستدارانش تقدیم شد. در این آیین که تعداد بی‌شماری از شاعران معاصر حضور داشتند، امید استیفا چند نمونه از رباعی این مجموعه را با یاد دخترش «ستاره» قرائت کرد.با امید به توفیق روزافزون برای او، چند رباعی از این مجموعه جدید را در این مجال می‌آوریم:

نزدیک آذان مغرب و افطار است
اندوه به سینهام، سپه‌سالار است
هنگام اجابت دعا هست، آای
انگار که پای گریه‌ای در کار است

تقشی ز تبسم به لب تبسم است
انگار که صد غم در تبسم است
من مات در این عکس به غم آلوده.
عکسی که چنان آگهی ترجمه است

یک لحظه قبول می‌کنم، آنگه رد
انگار که تصویر تو جهان می‌گیرد
با دیدن تصویر تو بغضی هر شب
در من متولد شده و می‌میرد

دلخون‌تر از داغ شقایق شلدام
آهنک غریبانم هق‌هق شلدام
غمگین‌ترم از ماه به تنهایی شب
در خلوت خود آینه دق شلدام

سخت است کده نکرده تاوان بدهم
به خاطر خود رنج فراوان بدهم
ای کاش دعا کنی برایم... ای کاش
پایان همین رباعی‌ام، جان بدهم

نگاره‌ای از **میر امین جهان**

اعلام وفاداری ارثش ونژولا به «مادورو»

ایست: نیروهای مسلح ونزولا وفاداری کامل خود را به رئیس جمهوری این کشور اعلام کردند. این اعلام وفاداری از سوی نیروهای مسلح ونزولا دو روز پیش از ادای سوگند نیکلاس مادورو، رئیس جمهوری این کشور برای دوره دوم صورت گرفت، نیروهای مسلح ونزولا در بیانیه‌ای که از سوسی ژنرال ولادیمیر پادرینو، وزیر دفاع این کشور خوانده شد، حمایت بی حد و حصر خود و وفاداری کاملشان به مادورو به عنوان رئیس جمهوری ونزولا و فرمانده حال دولت آمریکا تحریم‌هایی را علیه هفت ونزولایی از جمله مالک شبکه تلویزیونی این کشور اعمال کرد. این درحالی است که روسیه هشدار داد سنایوری نظامی علیه ونزولا فاجعه‌بار خواهد بود و آمریکا باید این موضوع را از سرش بیرون کند.

به عنوان رئیس جمهوری ونزولا و فرمانده

نیروهای مسلح برای بازه زمانی ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ را اعلام کردند. در این حال دولت آمریکا تحریم‌هایی را علیه هفت ونزولایی از جمله مالک شبکه تلویزیونی این کشور اعمال کرد. این درحالی است که روسیه هشدار داد سنایوری نظامی علیه ونزولا فاجعه‌بار خواهد بود و آمریکا باید این موضوع را از سرش بیرون کند.

بانک جهانی: اقتصاد جهان در ۲۰۱۹ بحرانی خواهد بود
ایرنا: بانک جهانی چشم انداز اقتصاد بین المللی در ۲۰۱۹ میلادی را آسمان تاریک توصیف کرد.بانک جهانی اعلام کرد: سال گذشته شاهد بودیم که تجارت بین الملل و سرمایه گذاری با کاستی و کاهش مواجه شد و تنش های تجاری شدت گرفت و چندین بازار عمده جهانی تحت فشارهای مالی قرار گرفتند. بانک جهانی افزود: با وجود چالش های موجود در ارتباط با این کاستی ها، انتظار می رود توسعه اقتصادی و رشد بازارها در سال ۲۰۱۹ بدون تغییر و در وضعیتی ثابت باقی بماند.

ارسال بسته های مشکوک به ۱۴ نمایندگی سیاسی خارجی در استرالیا
ایرنا: منابع خبری به نقل از پلیس استرالیا اعلام کردند که ۱۲ نمایندگی و مرکز سیاسی کشورهای مختلف جهان که در ملبورن استرالیا فعال هستند، به طور همزمان بسته مشکوک و خطرناک دریافت کردند.در این امر، آتش نشانان و متخصصان ختنی سازی بمب در نمایندگی های سیاسی هند و آمریکا در ملبورن دومین شهر بزرگ استرالیا حضور یافتند. از جمله این کشورها آمریکا و انگلیس هستند.

وزیر خارجه هند: هیچ کشوری از شر تروریسم در امان نیست
ایرنا:سوماسو سواراج، وزیر امور خارجه هند در نشست بین المللی رایسبنا گفت که امروزه در عصر دیجیتال هیچ کشوری، چه کوچک و چه بزرگ از خطر تروریسم در امان نیست.وی در این کنفرانس که با حضور شخصیت های سیاسی، اقتصادی، علمی و فرهنگی جهان از جمله محمد جواد ظریف وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران برگزار شد گفت: چالش های بوجود آمده از سوی تروریسم در عصر دیجیتال به قدری رایج شده که هیچ کشوری که مبارزه با آن نیازمند یک عزم جدی از سوی همه است چرا که شرایط جدید زمینه را برای افراطی تر شدن تروریسم پیش کرده است. سواراج تصریح کرد: تهدیدات تروریستی به تدریج همه دولت های بزرگ دولتی نیز به خود خوگیرند.

دور جدید سرکوب روهینگا ۴۰۰۰ آواره برجا گذاشت
ایرنا: سازمان ملل با انتشار گزارشی شروع دور جدید درگیری ها و سرکوب اقلیت های قومی به ویژه مسلمانان روهینگا در ایالت راکحین میانمار توسط نظامیان این کشوررا در یک هفته اخیر تایید کرد که در پی آن بیش از ۴۰۰۰ نفر آواره شدند.عملیات سرکوب و کشتار مسلمانان روهینگا توسط نظامیان و بوداییان افراطی در ایالت راکحین میانمار طی یکسال اخیر هزاران کشته و بیش از ۷۵۰ هزار آواره برجا گذاشت است.

برزیل از پیمان مهاجرتی سازمان ملل خارج شد

مهر: برزیل رسماً از پیمان مهاجرتی سازمان ملل خارج شد و آن را ناکارآمد اعلام کرد. حزب راست افراطی برزیل که از اوایل سال میلادی جاری (۲۰۱۹) روم دولت را بر عهده گرفته است، همانطور که—و رسیده داده بود در این مورد نیز از آمریکا پیروی کرد. این درحالی است که «انستو اراجو»، وزیر خارجه برزیل ماه گذشته میلادی و قبل از آنکه رسماً عهده دار این مقام شود، از تمایل برای خروج از این پیمان بین‌المللی خبر داده بود.

«بیل گیتس» خواستار سرمایه گذاری در پاکستان شد

سرویس خارجی: بنیانگذار شرکت مایکروسافت با ارسال نامه‌ای به «عمران خان» نخست وزیر پاکستان خواستار سرمایه‌گذاری در این کشور شد.
نمایندگان بنیاد بیل گیتس ضمن دیدار با عمران‌خان، نامه رئیس شرکت مایکروسافت را به وی تقدیم و برای سرمایه‌گذاری در پاکستان اعلام شرکت کردند. بنیاد بیل گیتس برای سرمایه‌گذاری با هدف مبارزه با فلج اطفال و بهداشت نسل اعلام آمادگی کرده است. این در حالی است که بیل گیتس در دسامبر سال ۲۰۱۸ از تماس تلفنی با عمران‌خان (ناتوان دولت پاکستان برای ریشه‌کن کردن فلج اطفال قدرداری کرد و از سرمایه‌گذاری در این کشور خبر داد.

سرویس خارجی: «گون سگو» وزیر پیشین انرژی رژیم صهیونیستی که پیش از این متهم به جاسوسی برای ایران شده بود از سوی دادگاه اسرائیل به ۱۱ سال حبس محکوم شد.

سازمان امنیت داخلی رژیم صهیونیستی «شایاک»، سگو ۶۲ساله را به برقراری تماس‌های غیرقانونی با پیمانکاران اسرائیل، اقدامات اطلاعاتی، جاسوسی، توسط پلیس ایران است.روژنامه جروزالم‌پست نیز نوشته بود که جلب وزیر پیشین انرژی اسرائیل توسط ایران را نمی‌توان نادیده گرفت زیرا او می‌توانسته علاوه‌بر ارائه اطلاعات سازمانی، مقامات دیگر را نیز برای تبدیل شدن به جاسوس، به ایران معرفی کند. گفتنی است گون سگو در خرداد سال جاری پس از رسانه‌ای شدن اتهامات جاسوسی، توسط پلیس رژیم صهیونیستی بازداشت شد.خبر دیگر اینکه وزارت کشور کشور فلسطین اعلام کرد ۵۴مرد اسرائیل در نوار

گرفت زیرا او می‌توانسته علاوه‌بر ارائه اطلاعات سازمانی، مقامات دیگر را نیز برای تبدیل شدن به جاسوس، به ایران معرفی کند. گفتنی است گون سگو در خرداد سال جاری پس از رسانه‌ای شدن اتهامات جاسوسی، توسط پلیس رژیم صهیونیستی بازداشت شد.خبر دیگر اینکه وزارت کشور کشور فلسطین اعلام کرد ۵۴مرد اسرائیل در نوار

اوج گیری اعتراضات ضد دولتی در سودان با شعار بر کناری «عمر البشیر» از قدرت

سرویس خارجی:هزاران معترض سوانی بار دیگر در شهرهای مختلف این کشور تظاهرات ضد دولتی برگزار کردند و با سر دادن شعارهایی، خواستار برکناری «عمر البشیر» از قدرت شدند. به گفته منابع خبری، هزاران سودانی در شهر «القضارف» واقع در آمریکا، نئرو، انگلیس و عراق، یکتا از «القضارف» (شهر قدس) به یکن از بزرگترین تظاهرات ضد دولتی در این کشور طی هفته های گذشته، به حکومت سودان تظاهرات کردند و با شعار دادن شعارهایی، سقوط و در این بیانیه آمده است: کشورهای همچنین متفق عدالت را خواستار شدند.معترضان از مرکز این شهر و سمت ساختمان مجلس قانونگذاری ایالت مذکور راهپیمایی کردند و پلیس نیز برای متفرق کردن معترضان با استفاده از گاز اشک‌آور متوسل شد. تظاهر کنندگان اعلام کردند که سردان شغراهایی خواستار محاکمه

بازداشت ۱۰۰ نظامی ترکیه به اتهام عضویت در جریان «گولن»
سرویس خارجی: منابع رسانه ای از بازداشت ۱۰۰ نظامی ترکیه به اتهام عضویت در جریان گولن خبر دادند.منابع خبری اعلام کردند: این افراد که همگی نظامیان لعل در نیروهای مسلح ترکیه هستند، به دستور دادستانی یک استان آنکارا به اتهام عضویت در سازمان گولن بازداشت شدند. در این حال پاکستان بعد از یاد دادگاه عالی این کشور در مورد تروریستی بودن شبکه مفتح الگولن، مدیریت مالی این جریان را از عوامل گولن سلب و به بنیاد معارف ترکیه انتقال داد.

صاحب امتیاز: شرکت ارتباطی (مؤسسه اطلاعات)

مدیر مسئول: سیدمحمد مدعانی

سردبیر: علیرضا خانی

نشانی:تهران -بلوار فردیادامه -خیابان مصطفی جنوبی (نفت‌جنوبی سابق)

ساختمان اطلاعات-کدپستی ۱۵۴۹۹۳۱۱(تهران)

پست تصویری:تخیریه ۲۲ ۲۲۵۸۰۰

تلفن: ۲۹۹۹۹۹

نمایر آگهی‌ها ۲۱ ۰۱۹۰۲۲۵۸۰

تلفن پذیرش آگهی‌ها ۱۸-۰۱۲۰۲۲۵۸۰

نشانی اینترنت: http://www.ettelaat.com

پست الکترونیکی: ettelaat@ettelaat.com

منشور اخلاقی: http://www.ettelaat.com/ftp/manshoor.pdf

اطلاعات

سال نود وسوم

درخواست «گوترش» از شورای امنیت برای استقرار نیروهای حافظ صلح در «الحدیده» یمن

یمن، دبداری س‌ازنده، کارآمد و از اولویت های ترکیه در سال جاری میلادی است.وی با بیان این شفاف بود.در چنین شرایطی، مولود

سرویس خارجی: دبیر کل سازمان ملل متحد از شورای امنیت این سازمان خواست به منظور نظارت بر آتش‌پس میان طرف‌های جنگ در یمن، مجوز استقرار ۷۵۰نمابر در شهر بندری «الحدیده» را برای شش ماه تأیید کند. به گفته منابع خبری، این اقدام «آنتونیو گوترش» با هدف جلوگیری از شکست مذاکرات و توافق های صورت گرفته میان طرف های یمنی در مذاکرات صلح «استکهلم» سوند اتخاذ شد.

خبرگزاری رویترز در این رابطه نوشت: ۱۵عضو شورای امنیت باید تا ۲۰ ژانویه (۳۰دی‌ماه) درباره این درخواست گوترش تصمیم بگیرند. در حال حاضر نظارت بر روند آتش‌پس الحدیده توسط تیم «پاتریک کامارنت» ژنرال هلندی انجام می‌شود و ماموریت یک ماهه وی روز ۲۰ژانویه به پایان خواهد رسید.

در همین حال و همزمان با این اقدام گوترش، «مارتین گریفیث»، فرستاده ویژه سازمان ملل نیز با «مصور هادی»، رئیس جمهوری دولت مستعفی یمن و مسئولان این دولت در «اراضی» پایتخت «عبدالله العلیمی»، مدیر دفتر ریاست جمهوری مستعفی یمن در صفحه شخصی خود در توئیتر نوشت: دیدار مارتین گریفیث با رئیس جمهوری دولت مستعفی

مجله آمریکایی «تایم» تصویر «امل حسین»، دختر هفت ساله یمنی را که انتشار عکس او در اکتبر ۲۰۱۸ میلادی دیدگاه افکار عمومی دنیا را متوجه بحران انسانی یمن کرد به عنوان تصویر برتر سال خود انتخاب کرد. تصاویر «امل حسین» دختر بچه هفت ساله یمنی که از

چاووش اوغلو، وزیر خارجه ترکیه که ترکیه خواستار حل بحران یمن در سخنانی گفت: یمن بحران یمن است، تصریح کرد: حل این بحران

دموکرات های سنای آمریکا مانع تصویب تحریم تازه علیه ایران، سوریه و روسیه شدند

سرویس خارجی: دموکرات‌های مجلس سنای آمریکا به دلیل مخالفت با دستور ترامپ برای تعطیلی دولت، از تصویب طرحی برای اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران، سوریه وروسیه جلوگیری کردند. طرح پیشنهادی جمهوریخواهان که تحت عنوان «توقیف امنیت آمریکا در خاورمیانه، خواران هدف قرار دادن سوریه و بحث‌ناشنای یعنی ایران و روسیه به‌جا تحریرهای جدید و همچنین افزایش همکاری امنیتی واشنگتن با رژیم صهیونیستی و اردن است با ۵۶ رای موافق در برابر ۴۴رای مخالف درحالی که برای تصویب نیاز به ۶۰ رای داشت تصویب نشد. در همین رابطه، «کریس ون هولن» سناتور دموکرات در توئیتر نوشت: دموکرات‌های سنا باید از بررسی هر طرحی غیر مرتبط با بازگشایی دولت جلوگیری کنند و در چنین شرایطی رئیس جمهوری آمریکا دولت‌مکرات ها را متهم کرد که بودجه جدید موزی را تأمین نمی‌کنند تا دولت تعطیل شود. ایزا زوسوی،ناتسی پولسی-رئیس مجلس نمایندگان آمریکا در واکنش به سخنان رئیس‌جمهوری آمریکا باید از گروگان گرفتن مسردم ایالات متحده خودداری کند و همچنین جلوی بحران را بگیرد و دولت را بازگشایی کند.

«چاک سومرا» رهبر اقلیت سنای آمریکا بحران کرد: ترامپ تنها از اهدافش برای ایجاد بحران و ترس و نگرانی و جلب توجه استفاده می‌کند. سناتور «برنی سندرز» دموکرات هم گفت: آقای رئیس جمهوری! نیاز به ایجاد بحران مصنوعی نداریم و با بحران های واقعی روبه رو هستیم.اجازه دهید به بازی تعطیلی دولت خاتمه بدهیم و با انجام کارهای واقعی طرح پیشنهادی جمهوریخواهان که تحت عنوان «توقیف امنیت آمریکا در خاورمیانه، خواران هدف قرار دادن سوریه و بحث‌ناشنای یعنی ایران و روسیه به‌جا تحریرهای جدید و همچنین افزایش همکاری امنیتی واشنگتن با رژیم صهیونیستی و اردن است با ۵۶ رای موافق در برابر ۴۴رای مخالف درحالی که برای تصویب نیاز به ۶۰ رای داشت تصویب نشد. در همین رابطه، «کریس ون هولن» سناتور دموکرات در توئیتر نوشت: دموکرات‌های سنا باید از بررسی هر طرحی غیر مرتبط با بازگشایی دولت جلوگیری کنند و در چنین شرایطی رئیس جمهوری آمریکا دولت‌مکرات ها را متهم کرد که بودجه جدید موزی را تأمین نمی‌کنند تا دولت تعطیل شود. ایزا زوسوی،ناتسی پولسی-رئیس مجلس نمایندگان آمریکا در واکنش به سخنان رئیس‌جمهوری آمریکا باید از گروگان گرفتن مسردم ایالات متحده خودداری کند و همچنین جلوی بحران را بگیرد و دولت را بازگشایی کند.

«چاک سومرا» رهبر اقلیت سنای آمریکا بحران کرد: ترامپ تنها از اهدافش برای ایجاد بحران و ترس و نگرانی و جلب توجه استفاده می‌کند.

۱۱ سال حبس برای وزیر صهیونیست متهم به جاسوسی برای ایران

لحظه ورود وزیر اسرائیلی به دادگاه

غزه را به اتهام همکاری با رژیم صهیونیستی بازداشت کرده‌است. «آباد البوزوم» نماینده‌وزارت کشاورزی فلسطین در نوار غزه گفت: ما توانستیم ضربه بزرگی به امنیت رژیم اشغالگر بزنیم و در تعدادی عملیات که اسرائیل قصد داشت در نوار غزه انجام دهد و جلوگیری کنیم از سوی وزیر جنگ سابق رژیم صهیونیستی اعتراف کرد

افشای مذاکرات محرمانه میان کره شمالی و کانادا
سرویس خارجی: مقامات آگه کانادا در مذاکرات محرمانه این کشور با کره شمالی در سپتامبر ۲۰۱۸میلادی در اتارا پرده برداشتنند. در همین رابطه، یکی از مقامات ارشد دولت کانادا که خواست نامش فاش نشود، اعلام کرد:کشورش در ماه سپتامبر ۲۰۱۸، مزیان هپاتی از کره شمالی بوده که برای مذاکرات محرمانه به اتارا سفر کرده بود. به گفته وی،این مذاکرات دو روز طول کشید و طرف کانادایی بر ضرورت پیشبرد مذاکره ضمن هسته‌ای شبه‌جزیره کره و رفع مشکلات حقوق بشری تأکید کرده بود. وزارت خارجه کانادا نیز تأیید کرد که در سپتامبر سال گذشته، هیاتی از کره شمالی سفری محرمانه به اتارا داشته است.این وزارتخانه اعلام کرد: این سفر دلیلی بر تغییر رویکرد و روابط دیپلماتیک اتارا-پיוنگ پاک نیست.

تأکید نخست وزیر عراق بر لزوم تقویت روابط برادرانه با ایران

سرویس خارجی: «عادل عبدالمهدی»، نخست وزیر عراق بر لزوم تقویت روابط خوب و برادرانه با کشورمان تأکید کرد. عبدالمهدی در کنفرانس خبری هفتگی خود پس از جلسه هیأت دولت، در پاسخ به سوالاتی درباره روابط ایران- و عراق در دولت تحت رهبری آتش گفت: روابط ایران و دوستانه و برادرانه‌ای با ایران داریم.وی اظهار داشت: ما باور داریم و در منشور دولت خود نیز گفته ایم که باید در تعامل با همسایگان، بر مشترکات تمرکز کرد و چون در این صورت اختلافات احتمالی نیز از بین خواهند رفت اما اگر روی اختلافات متمرکز باشیم هیچ اختلافی حل نخواهد شد.

عبدالمهدی اظهار داد: در تعامل با همسایگان، ما تأکید ما کار بر روی مشترکات است و از این راه می‌توان بتدریج اختلافات را نیز با روحيه و اعتماد و حسن نیت پیش از پیش حل کرد. نخست وزیر عراق در خصوص وضع امنیتی این کشور نیز گفت: به رغم برخی اقدامات داعش

پنجشنبه ۲۵دی ۱۳۹۷ <p>۳ جمادی الاول ۱۴۴۰</p> ۱۰ ژانویه ۲۰۱۹	ظهر	۱۲و ۱۳
غروب آفتاب	۱۹و ۲۰	غروب آفتاب
انان مغرب	۲۹و ۳۰	انان مغرب
نیمة شب (خبر: یزدان سمراس)	۲۷و ۲۸	نیمة شب (خبر: یزدان سمراس)
انص صبح (نور)	۴۶و ۴۷	انان صبح (شنبه)
طلوع آفتاب (نور)	۱۴و ۱۵	طلوع آفتاب (شنبه)

از مزدوران عربستان در منطقه «تهم» واقع در استان «صنعا» به دست

و کمیته های مردمی یمن موفق به هدف قرار دادن یمن مزدوران شدند.یک منبع نظامی یمنی در این باره گفت: یک تک تیرانداز ارتش و کمیته های مردمی این منطقه در جبهه های «الحول»، «عبیدان» و «حریب» در منطقه «تهم» در استان «صنعا» هدف قرار دادند و به هلاکت رساندند.ارتش و کمیته های مردمی یمن همچنین طی عملیاتی در استان «الجوف»، شماری از مزدوران عربستان را به هلاکت رساندند و شمار دیگری را نیز زخمی کردند.

نیروهای امنسی همچنین یورش وحشیانه متجاوزان سعودی به گلرگه «علب» در شهر مرزی «عبس» عربستان را ناکام گذاشتند. گزارش رسانه های یمنی، نیروهای یمنی در این عملیات ششماری از متجاوزان را به هلاکت رساندند. از طرفی، نیروهای ارتش یمن عملیات تجاوزکارانه مزدوران سعودی در شهر مرزی «حیزان» را نیز ناکام گذاشتند تا روز سخنی را برای ائتلاف سعودی رقم زده باشند.

طبق ارسانه های یمنی، شدت ضعف و گرسنگی، شرایط بسیار جادی داشت برای اولین بار از سوی روزنامه «نیویورک تایمز» منتشر و واکنش‌های همراه با همدردی جهانی را به دنبال داشت. «امل حسین» در نوامبر ۲۰۱۸ بر اثر سوء تغذیه شدید باخت.

نیروهای یمنی با درآمانند، به گفته منابع خبری، تک تیراندازان ارتش

اتکار خواستار نظارت ایران، ترکیه وروسیه بر خروج آمریکا از سوریه شد

سرویس خارجی: وزیر خارجه ترکیه خواستار نظارت ایران، ترکیه و روسیه بر خروج نظامیان آمریکایی از خاک سوریه که اخیرا ترامپ دستور آن را صادر کرد، شد.

«مولود چاووش اوغلو» گفت: آمریکا در موضوع خروج نیروهایش از سوریه، با مشکلات فراوانی مواجه است و ما می‌خواهیم این روند به همراه ایران و روسیه در قالب مذاکرات آستانه با هم همراه ایران در سوریه و هم پیروز شده و بر عرص نبرتنسک به ایران، به دمشق می‌روند.این روزنامه افزود: برخی سران کشورهای عربی، دلیل شتاب خود به سمت نظام سوریه را سبب نداشتن نقش آمریکا در سوریه می‌دانند. «العربی الجدید» نوشت:تهران در حمایت آمریکا در سوریه داشته‌اند و عناصر وابسته به معارضان سوریه است، اعلام کرد که عناصر داعش طی چند روز گذشته حملات سنگینی به مواضع نظامیان مورد حمایت آمریکا در سوریه داشته‌اند و عناصر وابسته داعش در شرق سوریه تلفات زیادی از شبه نظامیان کرد سوری گرفتند.این مرکز اعلام کرد که عناصر تروریستی داعش با استفاده از شرایط خوبی در شرق سوریه که طی چند روز شاهد گرد و غبار بود، طی حملاتی ۳۳تن از شبه نظامیان آمریکایی در سوریه را از پای دراوردند.

خبر دیگر اینکه تروریست‌های احرار الشیام در غرب استان حما تسلیم شدند و مقر شد که سلاح سنگین و تجهیزات خود را تحویل جبهه النصره دهند و بدین ترتیب احرار الشیام در این استان منحل اعلام شود. ائتلاف «هیات تحریر الشام» که جبهه النصره رکن اصلی آن است، با حمایت تروریستی خود «احرار الشام» به توافق دست یافت و بر اساس این توافق، احرار الشیام در منطقه اسهل العلاب» واقع در ریف غربی استان حما منحل شد.

وزارت خارجه رژیم صهیونیستی: هیأت‌هایی از کشورهای عربی مخفیانه به اسرائیل سفر می‌کنند

سرویس خارجی: پایگاه خبری میدل ایست آی» در گزارشی فاش کرد که رئیس «موساد» با سران سازمان‌های اطلاعاتی مصری، سعودی، امارات و مصر برای بررسی راهکارهای کاهش نفوذ ایران و ترکیه دیدار داشته است.

بر اساس گزارش پایگاه خبری «میدل‌است‌آی» رئیس سازمان جاسوسی اسرائیل «موساد» اوایل دسامبر گذشته در پایتخت یکی از کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس با سران سازمان‌های اطلاعاتی عربستان سعودی، امارات و مصر دیدار داشته است.

بر اساس این گزارش، محور اصلی این دیدار بررسی گام‌های اساسی نفوذ متعلقه‌ای ایران و ترکیه بوده است. این در حالی است که باید پیش نیز تلویزیون عربی اعلام کرده بود که ترامپ در ابتدا خواستار آن بود.

مقامات کاخ سفید خروج نظامیان آمریکا از افغانستان را تأیید کردند

سرویس خارجی: مقامات کاخ سفید ضمن تأیید خروج نظامیان آمریکایی از افغانستان اعلام کردند که در نظر دارند به جای کاهش ۷۰۰۰ نیروی نظامی ،حدود ۳۵۰۰ نفر از آنها را از این کشور خارج کنند. در مقام ارشد کاخ سفید این باره به «اشنگتن پست» گفتند: ترامپ است اما خروج کنونی نیروها احتمالاً بسیار کمتر از ۷۰۰۰ نظامی اعلام شده باشد.این مقامات با خودداری از ارائه شمار دقیق نیروهایی که احتمالاً خارج خواهند شد، اظهار داشتند: به دلیل این که گفتگوها در این باره جریان دارد اعلام شمار قطعی خروج این نظامیان مشخص نیست اما ممکن است حدود نیمی از مقاماری باشد که ترامپ در ابتدا خواستار آن بود.

دست تلاش‌ها وجود دارد. یک عضو ائتلاف «الإصلاح» عراق نیز از کانپوی پارلمان برای تصویب قانون اخراج نیروهای یگانه و در رأس آنها نیروهای آمریکایی خبر داد.در همین حال و همزمان با تشدید اختلافات میان رهبران عراقی بر سر حضور نظامیان آمریکایی در این کشور، «مایک پمپئو» وزیر خارجه آمریکا در سفری از پیش اعلام نشده وارد بغداد شد تا با مقامات عراق دیدار و گفتگو کند.

در تحولات امنیتی نیز،برخی منابع از انفجار یک خودروی بمب‌گذاری شده در شهر «کربلا» واقع در استان «صلاح الدین» عراق خبر دادند. شکه «المیادین» به نقل از منابع بیمارستانی عراق اعلام کرد: بر اثر وقوع انفجار تروریستی، سه نفر از شهروندان عراقی کشته و ۱۰تن دیگر زخمی شدند.در همین حال، نیروهای ارتش عراق در عملیاتی غافلگیرانه شون قدی یکی از سرکردگان داعش را که جنبش حشاشی اعلام می‌کردن متربک شده بود، در استان سلیمانیه» بازداشت کند.

نگاره هفته

* دستور دو هفته قبل ترامپ برای خروج نیروهای آمریکایی از سوریه، همه نگاه‌ها را متوجه ایران کرده تا جایی که محافل غربی و صهیونیستی ادعان دارند به اینکه توانمندی و نفوذ ایران در سوریه سبب شد ترامپ چنین دستوری صادر کند. در همین راستا این هفته روزنامه‌های الحیات به صراحت نوشت که ایران در جنگ سوریه پیروز شد. تلویزیون رژیم صهیونیستی هم اذعان کرد که اسرائیل بزرگترین بازنده و ایران برنده جنگ سوریه هستند. همزمان محافل عربی می‌گویند اتحادیه عرب بازگشت سوریه به این اتحادیه را روشن شدن موضع دمشق درباره روابطش با ایران اعلام کرده است.

* تحولات عراق این هفته تحت‌الشعاع ورود نظامیان خارج شده آمریکایی از سوریه به این کشور قرار داشت. به گفته منابع امنیتی، صدها نظامی آمریکایی پس از ترک خاک سوریه با ورود به عراق در پایگاه‌هایی واقع در اقلیم کردستان و همچنین استان‌«الانیبار» عراق مستقر شدند. این اقدام واشنگتن که پس از ورود بدون هماهنگی اخیر اترام به‌«الانیبار» صورت گرفت، خشم مقامات مقاومت و برخی رهبران سیاسی عراق را برانگیخت تا جایی که گروه‌های مقاومت این کشور، نظامیان آمریکایی را تهدید به حملاتی نظامی هم‌اندک سال‌های قبل از ۲۰۱۱ به منجر به خروج آمریکا از عراق شد.

* ائتلاف سعودی این هفته نیز با حملات هوایی و زمینی خود همچنان به نقض توافق آتش‌پس در «الحدیده» یمن علیرغم توجه‌های سازمان ملل و شورای امنیت ادامه داد. از سوی دیگر و همزمان با این اقدام، سایر مناطق یمن نیز این هفته آماج حملات سنگین جنگنده‌های عربستان و امارات قرار داشت که به کشته و زخمی شدن شماری غیرنظامی انجامید.

* تظاهرات گسترده ضدولتی سودانی‌ها این هفته نیز با حملات هوایی و زمینی خود همچنان به معترض به سیاست‌های اقتصادی دولت «عمرالبشیر» به خیابان‌ها می‌ریختند و خواستار برکناری رئیس‌جمهوری کنورشان از قدرت شدند.معترضان بارها تا آستانه اشغال کاخ ریاست جمهوری سورین نیز پیش رفتند که با سرکوب نیروهای امنیتی و پلیس این کشور روبه‌رو می‌شدند.

* لبنان این هفته صحنه تظاهرات علیه تشکیل نشدن دولت به نخست وزیری سعدحبرری بود. معترضان شعار می‌دادند که در نبود دولت، بسیاری از مراکز دولتی و خصوصی فلج شده‌اند. گفتنی است پس از هفت ماه از انتخابات پارلمانی و مکلف شدن حبرری به تشکیل دولت، او به دستور عربستان است به دلیل دخالت سعودی‌ها هنوز نتوانسته دولت تشکیل دهد.

* نیروهای امنیتی عربستان این هفته با یورش به منطقه شعیبه نشین «القطیف» در شرق این کشور و تیراندازی به سوی مردم پنج تن را به شهادت رساندند.از سوی دیگر و همزمان با این تحولات، روند عادی سازی روابط عربستان و اعراب با رژیم صهیونیستی که با تلاش‌های آمریکا از ماه‌ها پیش آغاز شده است، این هفته شتاب فراوانی گرفت و رسانه‌های آمریکا از سفر وزیر خارجه این کشور به خاورمیانه با هدف زمینه‌سازی برای دیدار نتانیاهو و «بن‌سلمان» خبر دادند.

* رویدادهای این هفته اراضی اشغالی فلسطین تحت تأثیر ادعاهای جدید نتانیاهو علیه ایران قرار گرفت.نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در دیدار با وزیر خارجه آمریکا که به اراضی اشغالی سفر کرده بود با دیگر زبان به یاده گویی علیه ایران کشود که بلافاصله روزنامه صهیونیستی ه‌آرتسوزن اذعان کرد ایران قدرتمندتر از آن است که اسرائیل تکبشش دهد.همزمان روزنامه گاردین انگلیس هم در گزارشی جمله ۲۲ روزه سال ۲۰۱۸ رژیم صهیونیستی به غزه را تروریستی توصیف کرد. در کنار این تحولات، محمود امل رئیس کشی فلسطین خودگردان فلسطین، ترامپ را به بدعهدی در موضوع فلسطین متهم کرد.

* کشور آفریقای غربی این هفته شاهد کودتای ناکام شماری از افسران ارتش بود. کودتاچیان در نخستین اقدام، ساختمان رادیو و تلویزیون را تصرف کردند و در تلاش برای حمله به کاخ ریاست جمهوری بودند که پس از سه ساعت از آغاز کودتا، دولت شکست آن اعلام و تاکید کرد که افسران کودتاچی را دستگیر کرده است. در جریان زد و خورده‌ها دو تن از کودتاچیان کشته شدند.

* نیویورک تایمز این هفته در گزارشی اعلام کرد که ترامپ با این حال سیاست‌هایی علنا خود را در مقابل مردم آمریکا راده داده است. در این حال ترامپ با توجه به اختلافات خود در دموکرات‌ها که منجر به تعطیلی دولت آمریکا شدند است، احتمال دارد برای تأمین بودجه احداث دیوار مرزی حالت اضطراری ملی اعلام کند.

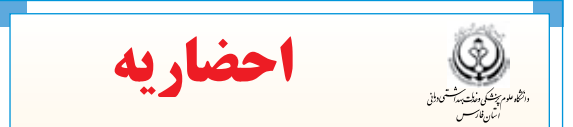
* اعتراضات جلیقه‌زدها این هفته نفوذ فرانسه که برخی دیگر از کشورهای اروپایی دیگر را نیز فرا گرفت. انگلیس، سوئیس، مجارستان و برستان دیگر کشورهای اروپایی که این هفته همزمان با فرانسه معترض تظاهرات ضدولتی بودند. همزمان دولت فرانسه معرضان جلیقه زده را به تلاش برای کودتا با هدف ساقط کردن نظام متهم کرد.

* تحولات این هفته ترکیه تحت‌الشعاع فروش سامانه دفاع موشکی پاتریوت آمریکا به آنکارا قرار داشت. مقامات آمریکایی که چند هفته پیش پیشنهاد فروش سامانه موشکی پاتریوت را به ترکیه ارائه کرده بودند این هفته چند شرط از جمله عدم انتقال فناوری این سامانه به آنکارا و همچنین لغو خرید اس ۴۰۰ روسی در قبال تحویل پاتریوت به ترکیه گذاشتند.

* ترامپ در حالی برای گفتگو با مقامات اسلام ابل‌اراز تمایل کرده بود که منابع از آغاز تلاش‌ها برای برگزاری نشست دو جانبه میان نخست‌وزیر پاکستان و رئیس‌جمهوری آمریکا خبر دادند. از طرفی ستانور، لیدسکر گرامخ پیروخواه هم حزبی ترامپ نیز بهیود در روابط واشنگتن -اسلام‌آباد را به نقش آفرینی پاکستان در حل مسأله صلح افغانستان مشروط کرد. در چنین شرایطی همزمان با تلاش‌های اسلام‌آباد برای بهبود روابط با آمریکا، ولیعهد هم‌کاری این هفته در سفر پاکستان با مقامات این کشور دیدار و توافق‌نامه گسترش همکاری‌های تجاری را امضا کرد. این درحالی است که ولیعهد عربستان سعودی نیز قرار است با وعده کمک ۱۵ میلیارد دلاری تا پایان ماه جاری میلادی به پاکستان سفر کند. «رئیس‌جمهوری آمریکا درحالی که مذاکره‌نا تمایل دیدار سابق برای نشستی دیگر با رهبر کرشمایی در راستای تداوم گفتگوهای هسته‌ای خبر می‌دهد، این هفته باردیگر بر ادامه تحریم‌های واشنگتن علیه پیونگ یانگ تاکید کرد. در چنین شرایطی همزمان با استقبال چین از تمایل سران آمریکا و کرشمایی برای تداوم گفتگوهای خلع سلاح‌هسته‌ای شبه جزیره کره، یک جوک اون این هفته در سفری چهار روزه به دعوت رئیس‌جمهوری چین به پکن رفت.

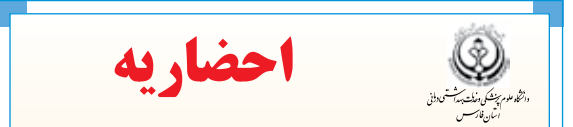
* ترامپ در هفته در سخنانی با اشاره به این که شوروی سابق برای مقابله با تروریست‌ها در افغانستان و جلیوگری از نفوذ آنها از خاک خود خن دالت در این کشور برای دفاع از منافعش حضور داشته باشد اعلام کرد که واشنگتن هم باید برای مبارزه با تروریست‌ها در افغانستان خود دخالت داشته باشد.

*** سرویس خارجی**

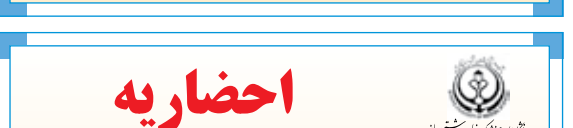
نظر به اینکه پرونده مرصیه دهقانی فرزند قذمعلی در هیات تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دانشگاه علوم پزشکی شیراز مورد بررسی قرار گرفته است و منجر به صدور رأی شده است، از آن جهت که نامبرده در دستور نمی‌باشد، لذا بدینوسیله به نامبرده اطلاع داده می‌شود چنانچه در ایران سکونت دارند طرف مدت یک ماه و در صورت سکونت خارج از کشور طرف مدت سه ماه پس از انتشار این آگهی، به مدیریت منابع انسانی دولت سسه ماه پس از انتشار این آگهی به مدیریت نوسازی و توسعه سرمایه انسانی و تحول اداری این دانشگاه به نشانی: شیراز، بلوار زند، جنب هلال‌احمر، ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شیراز طبقه سوم مراجعه نمایند، بدیهی است پس از انقضای مهلت مقرر، رأی صادره لازم‌الاجرا خواهد بود.

مدیریت منابع انسانی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

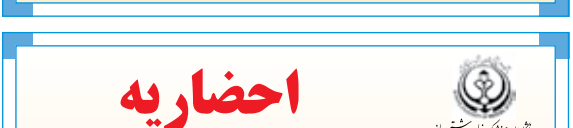
نظر به اینکه پرونده اکرم انباردار فرزند محمد در هیات تجدید نظر رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دانشگاه علوم پزشکی شیراز مورد بررسی قرار گرفته است و منجر به صدور رأی شده است، از آن جهت که نامبرده در دستور نمی‌باشد، لذا بدینوسیله به نامبرده اطلاع داده می‌شود چنانچه در ایران سکونت دارند طرف مدت یک ماه و در صورت سکونت خارج از کشور طرف مدت سه ماه پس از انتشار این آگهی به مدیریت نوسازی و توسعه سرمایه انسانی و تحول اداری این دانشگاه به نشانی: شیراز، بلوار زند، جنب هلال‌احمر، ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شیراز طبقه سوم مراجعه نمایند، بدیهی است پس از انقضای مهلت مقرر، رأی صادره لازم‌الاجرا خواهد بود.

مدیریت منابع انسانی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

نظر به اینکه پرونده اکرم انباردار فرزند محمد در هیات تجدید نظر رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دانشگاه علوم پزشکی شیراز مورد بررسی قرار گرفته است و منجر به صدور رأی شده است، از آن جهت که نامبرده در دستور نمی‌باشد، لذا بدینوسیله به نامبرده اطلاع داده می‌شود چنانچه در ایران سکونت دارند طرف مدت یک ماه و در صورت سکونت خارج از کشور طرف مدت سه ماه پس از انتشار این آگهی به مدیریت نوسازی و توسعه سرمایه انسانی و تحول اداری این دانشگاه به نشانی: شیراز، بلوار زند، جنب هلال‌احمر، ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شیراز طبقه سوم مراجعه نمایند، بدیهی است پس از انقضای مهلت مقرر، رأی صادره لازم‌الاجرا خواهد بود.

مدیریت منابع انسانی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

نظر به اینکه پرونده خاتم فتحی فرزند لطفعلی در هیات تجدید نظر رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دانشگاه علوم پزشکی شیراز مورد بررسی قرار گرفته است و منجر به صدور رأی شده است، از آن جهت که نامبرده در دستور نمی‌باشد، لذا بدینوسیله به نامبرده اطلاع داده می‌شود چنانچه در ایران سکونت دارند طرف مدت یک ماه و در صورت سکونت خارج از کشور طرف مدت سه ماه پس از انتشار این آگهی به مدیریت نوسازی و توسعه سرمایه انسانی و تحول اداری این دانشگاه به نشانی: شیراز، بلوار زند، جنب هلال‌احمر، ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شیراز طبقه سوم مراجعه نمایند، بدیهی است پس از انقضای مهلت مقرر، رأی صادره لازم‌الاجرا خواهد بود.

مدیریت منابع انسانی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

روایت هنری یا کیفرخواست
صفحه ۱۳

خاطرات گفتمان ساز
صفحه ۵

گفتگو با مهندس محسن هاشمی
صفحه ۸

اطلاعات

پنجشنبه ۲۰ دی ۱۳۹۷ - شماره ۲۷۱۹۴

بر بلندای تاریخ...

به مناسبت دومین سالگرد درگذشت آیت الله هاشمی رفسنجانی

سید مسعود رضوی

معنا و معمای تاریخ معاصر

تحلیل و تجلیل از نقش های تاریخی آیت الله اکبر هاشمی رفسنجانی

در طول یک سده اخیر، هیچ کشوری در منطقه خاورمیانه و بطور کلی در جهان اسلام، مانند ایران، دچار خیزش و انقلاب های عظیم نبوده است. در حقیقت، سرنوشت و تقدیر ما دچار دگرگونی های حیرت انگیزی شده و همین امر نشان می دهد که نهاد ناآرام ایرانیان، همواره و مدام، در جستجوی آرمانشهری بوده است که شاید ترجمان دیگرش «ناکجا آباد»ی معطوف به نارضایتی از وضع موجود باشد. چند موضوع مهم و دوران ساز در این یک سده و یک قرن پیش از آن بیشتر در مرکز توجهات قرار گرفته و مورد بحث و جدل، یا رقابت و جدال بوده است:

- تمامیت ارضی و سرزمینی و حسرت بر از دست رفتن بخش های کهنسال وطن در جنگ با روسیه در شمال، و هرات و تبعت در شرق که به دسیسه بریتانیا و کمپانی هند شرقی رخ داد.
- سنت، تجدد، دیانت، غرب گرایی و بومی گری
- ناسیونالیسم، ملیت، جهان وطنی، اسلام گرایی، احیای دینی و مذهبی.

- عدالت خواهی و مساوات طلبی، نبرد فقر و غنا
- توسعه، رشد، فرسایش، سرمایه گذاری و سرمایه داری.
- همزیستی و تنش زدایی، جنگ و تنش زدایی.
- تغییر خاستگاه و تغییر جایگاه طبقات اجتماعی در دوران ایران، تحول و تبدل از روستا به شهر، از جنوب شهر به شمال، و از توده به نخبگان...

- انقلاب دیجیتال و تغییر مناسبات فکری، ارتباطات، اطلاعات و حذف مرزهای آگاهی و روابط و اخبار... انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷، حاصل نهایی همین یک سده یا بیشتر بود که در شکل و محتوا، تمام عناصر التهاب و انقلاب را زیر و زبر کرد تا برمحور عناصری که شمایل آیینی و هیئت دینی و آرمان های مذهبی را نمایندگی می کردند، ایران و جهان را به صورت متفاوتی ابراز و عرضه کند. روحانیون به صورت پیشگامان و فوج های قدرتمندی که در طول دو سده اخیر، ارتباطی ناگسستنی با تمام طبقات جامعه داشتند، به میدان آمدند و با الگو و چارچوب های مرشد و رهبر و مرجع اعظم خود، آیت الله سید روح الله موسوی خمینی، به ایفای نقش پرداختند. اما این نقش، تنها یک نما و

یک نماد نداشت، بلکه سرشار از نمادها و نقش هایی بود که در ابتدا حتی در تخیل و اوهام هیچ یک از انقلابیون و روحانیون هم نمی گنجید. به تدریج و با پیش رفتن مردم و تحول در ساختارهای داخلی و خارجی، سیل عظیم ماجراها و رویدادها، الزامات نوینی را تحمیل کرد و آنچه که مثابه کیفیت و کمیت حاکمیت جمهوری اسلامی ایران در طول چهار دهه اخیر را عیان می بینیم، برآیندی از همین حرکت تاریخی و رخداد های غیرقابل پیش بینی بوده است. در این سیل و توفان حیرت انگیز تاریخی، مردم، آرام و به تدریج، یا یکباره و اعجاب انگیز با چهره ها و افکار روحانیون آشنا می شدند و طلاب و مقامات برجسته ای را که به عنوان شاگردان امام یا رهبران انقلاب اسلامی ظهور کردند، مورد مقارنه و تطبیق قرار دادند.

نسل نخستین رهبران انقلاب اسلامی، روحانیونی دنیا دیده، تحصیل کرده و صاحبان تالیف و ترجمه و دانشی وسیع بودند که طی سالیان دراز با علوم سنتی اسلامی در حوزه های علمیه، مسائل جهان جدید و فلسفه و حکمت نوین، و سرانجام با پرسش ها و نیازهای عصر و نسل جوان آشنایی یافته بودند. سید محمود طالقانی، مرتضی مطهری، سید محمد حسینی بهشتی، حسینعلی منتظری، عبدالکریم موسوی اردبیلی، اکبر هاشمی رفسنجانی و بسیاری دیگر از این روحانیون، تجربه های گران سنگ تاریخی، دوره های فشرده تدریس و وعظ و تحصیل، مبارزات طولانی و حبس و زندان، فعالیت علمی در دانشگاه ها و مراکز علمی و نگارش مقالات و کتب ارزشمند را در کارنامه خود به ثبت رسانده بودند. بنابراین، زمانی که انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به پیروزی رسید، آنان رجال سرشناسی بودند که بسیاری از مردم، دانشجویان، طلاب، و انقلابیون می توانستند به آنان اعتماد کنند و سکان کشتی توفان زده ایران را به دست ایشان بسپارند. اکبر هاشمی رفسنجانی در میان رهبران نسل اول انقلاب اسلامی ایران، یک چهره خاص و نمادین است که هم در خیزش و به ثمر نشستن انقلاب، هم در شکل دادن به نظام جایگزین و هم در تداوم و تحولات ناگزیر دهه های بعد، نقشی بی بدلیل ایفا کرد. نقشی که دوست و دشمن، در اهمیت و وسعت آن تفاهم دارند و به یک معنا او را در زمره معماران و آفرینندگان انقلاب و جمهوری اسلامی

در وطن عزیز ما ایران قلمداد می کنند. از نکته هایی که شگفت و عجیب به نظر می رسد، ابعاد متفاوت و متضاد در زندگی هاشمی رفسنجانی است. او مردی بود با وجوه و وجودی که وصف آن بدون ستایش و اشاره به گستردگی و ژرفای فردی و اجتماعی و تاریخی، امکان پذیر نخواهد بود. سکوت و آرامش او، گویای بسیاری از ناگفته هاست! چراکه معمولاً کسانی که با عنوان «انقلابی» و «زندانی سیاسی» یا «مبارزین» از آنها یاد می شود، زخم و تازیانه و خشم و خروش و قهر و رنج را به مثابه میراثی در روح و روان و جسم خود نگاه می دارند و با خود به بیرون از زندان و میله و زنجیر می آورند. این امر، بخشی از میراث مهر و صفای انقلابها و تازگی و امید و لبخند و زاینده گی را در جوانان و نسل های تازه زایل و ضایع می کند. اندک اندک کسانی که بخروشد و تازیانه ای بر پیکرشان بنشیند و زخم های پر شمار داشته باشند اما عفو کنند و با لبخند و بزرگواری به استقبال تاریخ و میهن و مردم و نسل های جوان و تازه برونند. برخی از انقلابیون، زندانها را به بهانه مبارزه و معارضه با ضد انقلاب و دشمن احیا می کنند و گویی هدف برچیدن این چینش های سربی و آهنی و بتنی و سیمانی نبوده است. انگار به اسم های تازه تر و زیرپوشش های مقدس و به نام مردم، باید این روش ها احیا شود و زنجیرهای تازه و میله های بیشتر در سلول ها نصب شود. در انقلاب ایران که با شرارت و بمب گذاری و ترور دشمنان و جنگ تمام عیار روبه رو بود، البته کارها دشوارتر می شد. برخی بدین تفسیر که ضرورت است، به ایده های تغییر آمیز و قهرگونه میدان می دادند، اما هاشمی رفسنجانی به دو چیز بیشتر اهتمام داشت؛ یکی گسترش آزادی و دفاع از حریم نهادهای انتخابی و صندوق های رأی گیری و دیگری جذب حداکثری و وحدت نیروهای درون انقلاب که به اصطلاح چپ و راست و میانه خوانده می شدند. دولتهایی که او تشکیل داد و نهادهای زیر نظر او، معمولاً ترکیبی از همین جریانات و تمام این دیدگاه ها و نظرات بود. اما در ورای این دیدگاه، او در دو دهه واپسین عمرش بسیار جفا دید و رفتارهای ناهنجار را تحمل کرد.

زمانی که دوران دوم ریاست جمهوری هاشمی به پایان رسید، گروهها و افرادی از دو جریان معروف کشور شروع به سپهپاشی و ضدیت با او

کردند. انگار نه انگار که او نقطه ارتباط و حلقه اتصال میان این گروه‌ها و جریان‌هاست؛ ازجمله چپ‌های تندرویی که در دورهٔ اول دولت اصلاحات، با تبلیغات و تحمیقات زشت و زندهای به هاشمی حمله می‌کردند و هیچ دلیل روشنی جز عقده‌گشایی هم نداشتند. کسی نبود که بپرسد که این چه کاریست که هیچ منطق و عقل سلیمی آن را نمی‌پسندد و تنها در پشت پرده، خشونت‌گرایان و راست‌های افراطی و تمامیت‌خواهان حظ می‌کنند و با صدای بلند قهقهه می‌زنند. ماجرای عالیجناب سرخپوش و خاکستری‌پوش، همراه با افسانه‌سرایی در مورد اشرافیت و ثروت هاشمی و خانواده‌اش، بی‌تردید یک پروژۀ نابودگر برای تباهی زیرسازه‌های انقلاب بود و در دهۀ هفتاد خورشیدی، کسوف انقلاب و جمهوریت را هدف خود قرار داده بود. در این جریان، احمق‌هایی که پلاکارد خودنمایی و شجاعت را بلند کرده بودند، سربازهای پیاده‌ای محسوب می‌شدند که در پشت سر آنها رقبای هاشمی و کسانی که خود را در مقابل او کوچک و حقیر می‌دیدند قرار گرفته بودند. آنها نمی‌توانستند نفوذ و سابقه و اندیشه و اهداف او را تحمل کنند زیرا خود حقیر بودند و اهدافشان بعدها در جریان دولت نهم و دهم، و سردرگمی و آشفتگی و سوءاستفاده و غارت‌های عظیم مشخص شد.

باری، تاریخ، سرشار از درس‌های بزرگ و کم‌نظیر است، پر از چهره‌های مشهور، خوب، بد، سازنده و بازدارنده است. پس از دیکتاتور‌ها و مصلحان، فاشیست‌ها و آزادی‌خواهان، پر از کسانی است که مردم آنان را دوست داشته یا از آنان نفرت داشته‌اند، تاریخ سرشار است از کسانی که مردم آنان را بخشیده و در آغوش کشیده‌اند و کسانی که نفرت و کینه مجال بخشش بدانان نداد و مردم نهایتاً آنان را در کورۀ تاریخ خاکستر کردند و در زباله‌دان خاطره‌ها جای دادند.

هاشمی هنگامی که زنده بود، جنگید، زندان رفت، در انقلاب اسلامی ایران مشارکت ورزید، در شورای انقلاب، مجلس، شورا، ریاست‌جمهوری، ریاست مجمع تشخیص مصلحت، مجلس خبرگان و دیگر مجامع و نهادهای حضوری مؤثر داشت و سخنرانی‌ها و دلالت‌هایش نیز اثری ژرف بر تریبون‌های پرشنونده برجای نهاد. هنگامی که واپسین سالهای عمر هاشمی طی می‌شد، او باز هم محبوب بود و مردم به‌صورت فوج‌های میلیونی در نمازجمعهٔ او شرکت می‌کردند و به دیدارش می‌رفتند، پای صندوق‌های رای صف کشیده و او را به نفر اول انتخاب ملت بدل کردند و نهایتاً در تشییع جنازه‌ای باورنکردنی، بر دوش میلیون‌ها ایرانی به سوی مرقد مرجع و رهبرش امام‌خمینی(ره) روانه شد تا واپسین سفرش از عالم خاک به جهان واپسین را این‌گونه با عزت و سربلندی به پایان رساند.

از ظرایف و عبرت‌های زندگی هاشمی فقید، بخشش رقبا و بدگویان و حتی دشمنان بود. او هیچگاه از جوانان و تندخویانی که به او حمله می‌کردند یا از گروه‌ها و جریانات سیاسی شکایت نکرد و افتخارش این بود که کيفرخواستی بنام او در رقابت‌های موجود طی چهار دهه واپسین عمر ثبت و صادر نشد. در حقیقت او در رقابت‌های سیاسی، به قاعدهٔ بازی تن می‌داد و مردم را داور و قاضی روزگار می‌دانست. مردم هم جز در انتخابات مجلس ششم که هاشمی آماج حملات تندخویان و تندروی‌های سیاسی چپ و راست شده و مطبوعات پوپولیست سیاسی در مشارکتی عجیب و اشتباه به او می‌تاختند، همیشه او را انتخاب کرده و به او اعتماد ورزیدند. در حقیقت، تجارب او را برمی‌گزیدند و به درستی راه و روش، نظم و خردمندی، سیاست‌گری و مدیریت، علاقهٔ او به ایران و مردم، و سرانجام صدق و تندرستی گفتار و روش او باور داشتند. این اعتماد و وثیق که سرمایه‌ای ملی بود، برای هاشمی چنان پربار شد که پس از چند دوره که رقبیان شیرین‌عقل و بی‌جایگاه در میان ملت، او را

بازنشسته نامیدند و پایان دوران سیاست‌ورزی او را اعلام کردند، همچون پیروز میدان به صحنه کشور و مدیریت سیاسی بازگرداند و در آخرین انتخابات مجالس ثلاثه(خبرگان، مجلس شورا و شورای شهر)، او به عنوان نفر اول پایتخت، آرای خیره‌کننده کسب کرد و رکورد تمام ادوار را به نام خود ثبت و در تاریخ ضبط کرد.

هاشمی در کوران مبارزات پیش از انقلاب، زمانی که جوان بود و نشریات «بعثت» و «انتقام» را منتشر می‌کرد، به تدریج به میانداز و حلقه ارتباط مبارزان مختلف، از ملی و مذهبی تا چپ و روحانیت و مسلح و غیرمسلح بدل شد. تجارب او متعدد بود و معمولاً می‌کوشید از روش‌های مبتنی بر گفتگو و اقناع برای وحدت و جلب‌نظر گروه‌ها و افراد بهره‌گیری نماید. سپس دوران انقلاب و پایه‌ریزی نظام جمهوری اسلامی رسید و او تجربه‌های ممتد در مدیریت و جنگ و اداره دستگا‌ه‌های عریض و طویل را داشت. دوره‌های زعامت هاشمی بر مجلس و دولت، از درخشش‌های او بود. کشور بوجه نداشت و درگیر جنگ و ویرانه‌های موشک و بمب و گرفتاری دشمنان بود، اما با وحدت و همدلی، با درایت و سخت‌کوشی، با همت و تدبیر، جنگ به پایان رسید، دوران بازسازی و سازندگی آغاز شد و زیرساخت‌ها و سرمایه‌های عظیم در کشور فعال شد. همه از سرمایه‌دار تا کارگر، از کارمند تا مدیر، از سپاهی و ارتشی و روحانی و دانشجو، باید مشغول ساختن کشوری می‌شدند که به مردم وعده داده شده بود؛ وعده‌های سال ۱۳۵۷ که امام در پاریس و سپس در تهران به ملت داد، باید محقق می‌شد. این که زندگی مردم بر پایه صلح و اعتماد، بر اساس آزادی و استقلال و در سایه وحدت و همدلی به رستگاری و خوشبختی خواهد انجامید و میزان رأی ملت خواهد بود و اخلاق و نجابت و تربیت و شوق و فرهنگ، چون آفتابی خواهد درخشید... این که ما و کشورمان، حکومت و مدیرانمان الگوی جهانیان خواهند شد، این که انقلاب ایران چنان صدق و ایمان و راست‌کرداری و مهر و محبت و بخشش و الگوهای بزرگ بشری را همچون آفتابی نمایان خواهد کرد و در مقابل تمدن غرب و حقوق بشر غربی‌ها، حقوق انسان‌ها به نحوالکم و احسن افاده و اعاده می‌گردد... نمی‌شد به مردم دروغ گفت و باید وعده انقلاب روزی تحقق می‌یافت.

هاشمی رفسنجانی در دوران سازندگی، این دیدگاه را مطرح می‌کرد که جنگ تمام شده و اساساً شرایط جنگی و الگوهای مناطق جنگی، همان گونه که از نام آن پیدا بود(جنگ تحمیلی)، به ما و مردم مظلوم ایران، به ویژه در مناطق جنگی تحمیل شد. موشک و بمب و شلیک و تفنگ و خشم و خون، راهی بود که برای نابودی انقلاب از سوی صدام و شوروی سابق و اربابان غربی و آمریکایی، با پول شیوخ نفتی به ما تحمیل شد. جنگ، مسلمانان را تضعیف کرد و سرمایه‌های آنان را صرف زدوخورد و کشتار و عقب‌ماندگی می‌کرد. از افغانستان و کشمیر، تا شمال آفریقا، مسلمان در خون و جنگ و خشونت و جدلهایی فرقه‌ای و مذهبی غوطه‌ور شدند و سودش به جیب شرکت‌های چندملیتی و نفت‌فروشی‌های آمریکایی و غربی می‌رفت. اسلحه‌های بی‌شمار و بمب و موشک‌های شرکت‌های تسلیحاتی آمریکا و روسیه به کشتار خانوار‌ها و کودکان مسلمان مصروف شد ... پس تنها یک راه باقی است و آن صلح است و سازندگی. باید کار کرد و کشور را ساخت تا مانند ژاپن و کره و دیگر کشورهای توسعه یافته یک الگوی زندگی قدرتمند و پویا و ثروتمند ایجاد نماییم. ایران اسلامی، براساس دیدگاه‌های سازندگی و توسعه‌نگر، چنین افقی باید داشته باشد. ما منادی وحدت و پیشرفت بودیم و باید باشیم. اکنون که به گذشته باز می‌گردیم و خطبه‌های جمعه هاشمی رفسنجانی بعد از پایان جنگ و پذیرش قطعنامه را دوباره می‌شنویم، باید

حسرت داشته باشیم.

که چرا مجال تحقق را با کژراهه‌های اختلاف و تضعیف جریان توسعه، کاهش دادیم. افزایش ثروت ملی و گسترش صنایع جدید و ورود سرمایه‌های نو و تکنولوژی پیشرفته و بازسازی کل کشور بهتر است یا فروختن نفت و درگیری و توزیع فقر؟ هیچ راهی جز وحدت و همدلی، ایجاد ثروت و شغل، بهبود زندگی مردم و جلب آرای اکثریت و عموم مردم وجود ندارد. جمهوریت نظام، براساس کارآمدی و مشارکت عمومی، درکنار جلب رضایت ملت، تنها راه وفاق و فعال کردن قدرت واقعی است. مردم باید از دستاوردهای حکومت بهره‌مند شوند و حاکمان را مدیران شایسته، پاک دست و درستکاری بدانند که جان و مال و ناموس مردم را امنیت می‌بخشند. این ایده‌ها تنها از طریق سازندگی و کار و مدیریت خردمندانه و دلسوزانه امکان‌پذیر است و نباید هیچگاه مسیر روشن سازندگی مسدود می‌شد یا در راه آن موانع بیهوده‌ای ایجاد کرد.

متأسفانه پس از دولت هشتم، وفاق وحدت سیاسی به شقاق بزرگی انجامید و طی چهار سال به درگیری و کنش‌های تند و برخورد‌های گسترده کشانیده شد. دستاوردهایی که با خون دل به چنگ آمده و خرابی‌های جنگ و ارباب در دوران حلات وحشیانه بعثیان در حال زوده شدن بود، توسط دولتهای نهم و دهم، درحالی که خزانه کشور در بهترین حالت طی یک سده اخیر بود، آشفتنگی و سوء تدبیر به جایی رسید که سوء استفاده‌ها و مشکلات عظیم پیدا شد و مردم نسبت به هر چیزی که رنگ و بوی دولتی و حکومتی داشت، بدبینی یافتند.

هاشمی در واپسین دوران زندگی، آماج حملات همان مدیران‌هاله‌ای و معجزات هزاره‌ای شده بود. او کوشید پاسخ دهد و به نحوی با مردم ارتباط برقرار کند. در زمانی که در سیمای رسمی کشور، مستقیماً اتهامات فراوانی به او و خانواده‌اش وارد می‌شد، هیچ لحظه کوتاهی به او اجازه پاسخگویی داده نمی‌شد. اما مردم در انتخابات و کنش‌های سیاسی بزرگ پاسخ دادند. او را برکشیدند و به دیدگاهی که او توصیه کرده بود رأی دادند. دوران تازه‌ای قرار بود آغاز شود و گفتگوهای منتهی به معاهده برجام، نوید می‌داد که بالاخره روزگار کار و ساختن و سازندگی فرا رسیده و در سیاست‌گری مبتنی بر اعتدال، تدبیرهای تازه‌ای مشاهده خواهد شد. اما رقبای‌هاشمی و کسانی که بهانه‌های دیگری داشتند، برای آن که راه خطا رفته و سوء استفاده‌های عظیم را از معرض دید عموم خارج کنند، مجال ندادند. تنش‌زدایی و قطعنامه‌های ویرانگر و ظالمانه که با عقل و مذاکرات سخت و تدبیرهای خردمندانه به پایان رسیده بود، از طریق فرد نامعقول و ناهنجاری همچون ترامپ به صورت زورگویانه احیا شد و شگفتا که همان رقبا و تنش‌زایان و جنگ ستایانی که به‌هاشمی حملات ناجوانمردانه می‌کردند، مشارکتی آشکار در این ستم تازه داشتند. گویی صلح و سازندگی، دشمن و رقیب ابدی ایشان است.

آخرین سخنان هاشمی، البته با امید همراه بود. او حتی سخن از اینکه در آرامش جان خواهد سپرد گفته بود و این که مردم با رأی درست و گزینش آگاهانه، اجازه نخواهند داد، دشمنان و جاهلان بر سرنوشت کشور سیطره یابند و جریان پیشرفت کشور را سد کنند... آرزوی‌هاشمی، آبادانی ایران، آزادی ایران و سربلندی میهن و قدرت دولت و حکومت بر همین اساس بود... این نوشته، یادِ از آن سیاستمدار در گذشته در سالروز وفات اوست و اگر به نقد و تحلیل دیدگاه‌ها و مدیریت سیاسی او نپرداختیم، از آن رو بود که رقبیان و حاسدان نااهل که بویی از راستی و تندرستی ندارند، هجمه‌ها و تهمت‌های سخت به او می‌زنند و شاید وقتی دیگر به جای تجلیل، تحلیل و به جای ستایش، به نقد تاریخ نیز بپردازیم...

یادها و نظر ها...

پدری متفاوت

... حتما می‌دانی چقدر دلتنگ هستم و هر روز که می‌گذرد دلتنگی‌ام بیشتر می‌شود. از روزی که خودم را شناختم همیشه فکر می‌کردم یکی از خوشبخت‌ترین دختران دنیا هستم، چرا؟ زیرا پدری مانند تو داشتم و دارم. در هر شرایطی از زندگی افتخار می‌کردم که فرزند شما هستم. یاد می‌آید زمانی که شما را به سربازی برده بودند و من به دیدنت در باغشاه آمدم فکر کنم کودکی ۳ یا ۴ ساله بودم زمانی که تو را در لباس سربازی دیدم با گریه گفتم بابا چرا پاسبان شدی؟! همان موقع نیز با افتخار به تو نگاه می‌کردم. ولی دوست نداشتم لباس کسانی را به تن داشته باشی که تو را اذیت می‌کردند. به خاطرم می‌آید زمانی که ۶ ساله بودم و پایم در گچ، ساواکی‌ها به خانه آمدند و تو را بردند و من هم گریان به بردنت چشم دوخته بودم و باز هم به خود می‌بالیدم که چنین پدری دارم. بیاد دارم در کلاس مدرسه زمانی که معلم کلاس از بچه‌ها سوال می‌کرد که شغل پدرتان چیست، وقتی نوبت به من رسید گفتم «زندانی» و این باعث خوشحالی من بود پدری دارم که باقیه پدرها فرق می‌کند و فرزندان این سرزمین را بر فرزندان خود ترجیح می‌دهد. در اینجا هم به این فکر بودم که باز من یکی از خوشبخت‌ترین دختران هستم که پدری از خود گذشته و ایثار گر دارد. آن موقع که به زندان اوین می‌آمدم و همراه با خانواده‌های همسرگرت در زندان مدت‌ها دم در زندان منتظر ملاقات می‌ماندیم، باز هم خوشحال بودم که دختر تو هستم. وقتی به ملاقات می‌آمدیم با خوشرویی و خنده از ما پذیرایی

می‌کردی و انگار هیچ ناراحتی در زندان نداری باز به خود می‌گفتم تو انسان خوشبختی هستی که چنین پدری داری، زمانی که بزرگتر شده بودم و در یادگیری دروس کمکم می‌کردی و یا برایم کتاب‌هایی می‌خریدی و دوست داشتی مطالعه کنم باز می‌دیدم خیلی با پدرهای دیگر تفاوت داری و خدا را شکر می‌کردم در چنین خانواده‌ای به دنیا آمدم. هرگاه سؤالات زیادی از تو می‌پرسیدم به همه آن‌ها جواب می‌دادی و گاهی با شوخی می‌گفتی، «فاطمی تو چقدر حرف می‌زنی»، باز خوشحال می‌شدم که یکی از بهترین پدرهای دنیا نصیب من شده است. روزی که مردم به خیابان‌ها آمده بودند و حضور آن‌ها آزادی‌زندانان سیاسی را در پی داشت و تو یکی از آن‌ها بودی با افتخار و شادابی به دوستانم می‌گفتم پدرم با حمایت مردم از زندان آمده حتی زمانی که در جلوی چشمانم در اتاق خانه مورد اصابت گلوله فرقان قرار گرفتی و در مدت زمانی که پشت اتاق عمل منتظر شنیدن خبر سلامتی‌ات بودم به وجود افتخار می‌کردم که خدا از بین این همه بندگان باز تو را انتخاب نموده تا از آزمایش دیگری سرازیر بیرون بیایی. یاد می‌آید وقتی لباس رزم می‌پوشیدی و به سوی جبهه حرکت می‌کردی، هر چند نگران بودم، وقتی به جبهه می‌رسیدی ساعت‌ها با تلفن به دنبال بودم که شاید صلیب را بشنوم و آرام بگیرم باز هم در دل می‌گفتم چقدر خوشحال هستم که چنین پدری دارم و

وقتی می‌دیدم زمانی که چه بر کرسی ریاست مجلس نشسته‌ای یا به مقام ریاست جمهوری رسیده‌ای و یا این‌که مشاور امین امام هستی و این‌که بارها و بارها می‌دیدم افراد زیادی برای مشکلاتشان به تو مراجعه می‌کنند و با کمال خوشرویی و امانت به رفع مشکل آن‌ها کمک می‌کنی حتی اگر به تو بد کرده بودند می‌دیدم تمام این مناصب هیچ تغییری در رفتارت نمی‌گذاشت و آن تواضع همیشگی را داشتی و آدم تغییری نبود باز می‌گفتم من یکی از خوشبخت‌ترین دختران دنیا هستم. حتی زمانی که تیغ حمله حسودان و خناسان که حتی بعضی از آن‌ها از دوستان خودت بودند ولی به خاطر قدرت، شیطان صفت شده بودند به راحتی از کنار آن‌ها می‌گذشتی و توجهی به رفتار و گفتار آن‌ها نداشتم ولی مطمئن بودم که دلت را آزرده می‌کنند و تو به خاطر مردم و کشور و اسلام سکوت می‌کنی و همه‌گونه فشار را تحمل می‌کنی؛ بیش از گذشته خوشحال می‌شدم که فرزند چنین پدری هستم و خوشحالم مضاعف می‌شد. ... امروز مردم میهنم قدر شناس زحمتات تو هستند و همانند ما بر رفتنت اشک می‌ریختند و می‌ریزند. باز گفتم خدایا هنوز هم خوشبختم و به خودم می‌بالم که بعد از فقدان پدرم نام نیک او به من اعتبار می‌دهد و از خداوند مهربان می‌خواهم که مرا در آن دنیا در کنار تو قرار دهد که خوشبختی‌ام پایان نداشته باشد. آن که آسمان می‌سپارد جان به دیدارت منم، دخترت فاطمی بابا.

آنچه گذشت...

... در سالگرد رونمایی از کتاب روایتی از زندگی و زمانه آیت‌الله هاشمی رفسنجانی است. جعفر شیرعلی نیا نویسنده کتاب به نقل از آیت‌الله هاشمی مطالبی بیان کرد و دو روایت تلخ و شیرین از سرنوشت این کتاب بیان کرد.

۱. ماجرای شیرین

۲۶ اسفند ۱۳۹۴ نیمه‌شب از سفر بازگشتم. بنا بود ۲۷ اسفند پیش آقای هاشمی بروم و ماکت نهایی کتاب را برایش ببرم. زنگ زدم دفتر مجمع، گفتند زمان ملاقاتی تنظیم نشده. آخرین روز کاری سال بود. فردایش پنج‌شنبه تعطیل و پس از آن هم تعطیل. چاره‌ای نبود، راه افتادم سمت مجمع تا هر طور شده بینمشان. پیشتر متن را خوانده بود. نکاتی که گفته بود اغلب تاریخی بودند. تعدادی از اطرافیان هم نظرانی داده بودند که سلیقه‌ای بود و کمتر تاریخی.

نکات تاریخی را اصلاح کرده بودیم و سلیقه‌ای‌ها را نه. به کمک دکتر رجایی توانستم آقای هاشمی را در آخرین روز کاری سال ببینم. ماکت کتاب را که آماده شده بود، دادم و قدری دید. گفتم دو تا تقاضا دارم؛ یکی

این که می‌خواهم زود ببینید و برگردانید، تا زحمت زیادی که برای رسیدن کار به نمایشگاه کتاب، کشیده‌ایم، به سرانجام برسد. گفت من از فردا یا خانه هستم یا کیش، وقت می‌گذارم و می‌بینم. گفتم تقاضای دوم هم این است که به این کتاب به‌عنوان روایت شیرعلی‌نیا نگاه کنید که از نگاه بیرونی نوشته شده و نه روایتی که یکی از نزدیکان یا مشاوران شما نوشته باشد، خاطرم نیست چه گفت، اما پذیرفت.

از دوستان همراه او شنیدم که نوروز ۹۵ در کیش، بخش زیادی از وقتش صرف دیدن کتاب شد؛ همان روزهایی که در رسانه‌ها می‌گفتند آقای هاشمی در کیش مشغول برنامه‌ریزی برای فلان و بهمان است. به گمانم روز ششم سال جدید بود که با آقای رجایی تماس گرفتم تا خبری بگیرم. گفت حاج‌آقا کار را دیده و چند نکته محدود گفته و نکته‌ی دیگری ندارند. بعدها آقای رجایی گفت نکته‌هایی برای اصلاح به آقای هاشمی گفته بود و جواب شنیده که «سخت بگیرید. اگر نکته‌ای هست بگویید، اگر خواستند اصلاح کنند و اگر نخواستند کتاب خودشان است.» این حرف از شیرین‌ترین خاطرات مراحل تولید این کتاب بود. نکته شیرین دیگر همراهی آیت‌الله برای گرفتن مجوز کتاب بود. حدس می‌زدیم مرحله بررسی و صدور مجوز خیلی طولانی شود و کتاب به نمایشگاه کتاب تهران نرسد، ۸ فروردین نامه‌ای برای آیت‌الله نوشتم و خواستیم در گرفتن مجوز کتاب یاریمان دهد. دستخط را همان روز در حاشیه‌ی نامه‌ی نگارنده برای وزیر ارشاد نوشتند: «جناب دکتر علی جنتی، زحمت زیادی کشیده‌اند که به نمایشگاه کتاب برسد لطفا دستور بدهید با اولویت و سرعت مجوز صادر شود.» اگر این همراهی که پس از نامه نیز ادامه یافت، نبود شاید کتابی به این صراحت منتشر نمی‌شد.

۲- ماجرای تلخ

توهین‌ها و تهمت‌ها مدتی پیش از رونمایی، از زمانی که کتاب لو رفت از سوی برخی دوستان سابق آغاز شده بود. همان‌طور که تمجیدهایشان هنگام چاپ کتاب‌های پیشین درباره زندگی امام، زندگی و زمانه رهبری و کتاب تاریخ جنگ را جدی نگرفتم توهین‌ها هم مهم نبود. توهین و تهمت تنها مشکل نبود، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور که دو کتاب زندگی امام و تاریخ جنگ را برای کتابخانه‌ها گرفته بود به روایت یکی از دوستان کارشناس در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور علی‌رغم تصویب گروه کارشناسی، خرید دو کتاب زندگی رهبری و زندگی هاشمی از سوی مدیریت وتو شد. تمام کتاب‌های پیشین من با عینک جدید خوانده می‌شد و ... مواردی باورنکردنی پیش آمد و اوضاع کاملاً سخت شد، بخشی از آن‌چه که گذشت هنوز قابل‌انتشار نیست. چند روزی مانده به درگذشت آقای هاشمی، همسر من که از اوضاع خبر داشت پرسید از نوشتن کتاب هاشمی پشیمان نیستی؟ گفتم نه. اما صادقانه‌اش این بود که فشارها اندکی به تردیدم کشانده بود و به توصیه‌های فراوان دوستان فکر می‌کردم که اصرار داشتند چاپ کتاب هاشمی را یکی دو سالی به تأخیر بینانازم.

ناگهان آیت‌الله هاشمی رفت. همه می‌گفتند عجب کاری انجام دادید و ... حقیقتاً حساب رفتن او را نکرده بودیم. در داخل و خارج از کشور از بی‌بی‌سی گرفته تا صداوسیما به کتاب پرداختند. تلخ‌کامی رفتن آیت‌الله با رضایت از انتشار به‌موقع کتاب اندکی تسکین می‌یافت. آخرین خاطره ما از او روزی بود که تیم تولید کتاب از دوستان تحقیق و هنری گرفته تا چاپ و صحافی پیش ایشان رفتیم. یکی از دوستان قدری از اذیت‌ها گله کرد... نگاه و جمله‌اش، آخرین تصویر ماندگار از او در ذهنم است که گفت: «حقیقتاً راضی نبودم به خاطر من اذیت شوید.»

نکته آخر این که مستقل و مردمی‌بودن ددرسهایی دارد. امید است که خداوند ما را برای غلبه بر این سختی‌ها یاری دهد.

روزنوشت‌های مرحوم آیت‌الله هاشمی رفسنجانی از جهاتی یکی از مهمترین روایت‌ها برای پی‌گیری و ردیابی و روشن ساختن برخی از رخداد‌های مهم تاریخ بعد از انقلاب ایران به شمار می‌رود. در استفاده از واژه «ردیابی» تأکیدی ویژه دارم، چرا که این روزنوشت‌ها بسیار مختصر، اما حاوی اطلاعاتی دست اول درباره برخی از مهمترین رخداد‌های تاریخ بعد از انقلابند. این اطلاعات در کشوری که آرشیوهای نهادها و وزارتخانه‌ها، به قول مرحوم باستانی پاریزی، به «مارشيو»ی می‌مانند که محققان و پژوهشگران را به آن راهی نیست و یا در نهایت امکان نزدیکی به آنها نیست، سرخ‌های ارزنده‌ای به دست می‌دهد که کمتر نوشته یا روایت‌های دیگر از چنین ویژگی‌هایی برخوردار است.

از سوی دیگر نقش آقای هاشمی رفسنجانی در در تمامی سه و نیم دهه گذشته در عرصه سیاست و قدرت ایران، برجسته و ایشان یکی از شاهان و البته منتقدین برخی از مهمترین تصمیم‌گیری‌ها نظام جمهوری اسلامی بوده است. هوشیاری سیاسی او، نگاه واقع‌گرایانه‌اش به سیاست، توجه به منافع ملی، قدرت تحلیل و آنالیزش از ساختار قدرت و توان توازن‌بخشی که به جمع‌ها و گروه‌ها می‌داد، به نحوی بود که کمتر سیاستمدار و جمعی می‌توانست نقش او را نادیده بگیرد. در واقع سپهر سیاست به مردی همانند او نیاز داشت که هر از گاه چرخ‌های فعالیت را زنگ‌زدایی و روغن‌کاری کند، او به تعبیر من «غضروف نظام» بود که فشارها را در دو سو تحمل می‌کرد، بدون آنکه این فشار را به طرف دیگر انتقال دهد. مرگ او، چه طبیعی و چه غیر طبیعی، خلاء اش را در سپهر سیاست ایران بیش از گذشته آشکار ساخت. همین ویژگی‌ها بود که در دهه اول انقلاب لقب مهمترین یار رهبر نخست انقلاب، در دهه دوم به اصلی‌ترین بازیگر صحنه سیاست ایران، در دهه سوم به یکی از اصلی‌ترین مشاوران رهبر دوم انقلاب و در نهایت در ۵ سال آخر حیاتش بازیگری هوشمند در عرصه سیاست و قدرت ایران نام گرفت که با رای بالا در مجلس خبرگان بازگشتی شکوهمند به عرصه سیاست ایران داشت. حتی در دوره‌هایی که نهاد و هسته سخت قدرت به هر دلیلی تصمیم به کنازدن او گرفت، هوشیاری سیاسی و البته نقش توازن‌بخشی که داشت، در عمل افراد را به تردید در این تصمیم واداشت و یا ظرفیت آقای هاشمی به اندازه‌ای بود که توان کنار زدن او را از آنها می‌ستاند.

حتی مرگ آقای هاشمی هم به گونه‌ای بود که حضور او در صحنه سیاست را جلوه‌ای دیگر داد. مرگ آقای هاشمی رفسنجانی غریب و حادثه‌خیز بود و البته همچنان حادثه‌ساز است و زمانی هم که راز آن به شکل رسمی برملا شود، قطعاً حادثه‌سازتر خواهد شد. به رغم آنکه تمامی پیش‌بینی‌ها این بود که آقای هاشمی مرگی طبیعی خواهد داشت، اما تقدیر و البته مخالفان و دشمنان کینه‌توز، دست به دست هم دادند تا او به گونه‌ای بمیرد که مرگش به یکی از رازهای ناگشوده تاریخ جمهوری اسلامی تبدیل شود. این گونه مردن هم البته از جهاتی برای مردی که تمامی زندگی‌اش در تلاطم و بحران و فراز و فرود گذشت، بی‌وجه نبود و نیست. چگونگی مرگ آقای هاشمی همانند دوران حیاتش اسباب دردسر هر دو طیف دوستان و مخالفان شده است. دوستانی که در زمان حیات آقای هاشمی از او بهره‌ها بردند و به پست و موقعیت‌هایی در ذیل نام او رسیدند، در مرگش هم آشک‌ها ریختند، امروزه اما گویی او را فراموش کرده‌اند و حتی پی‌گیر چگونگی مرگش هم نیستند. دشمنان اما، با وقاحتی بی‌مانند، مرگ او را دستمایه تهدیداتی کرده‌اند و هر از گاه لهیب صفت، نهیب‌های مهیب برمی‌کشند و مخالفان را به مرگی همانند آقای هاشمی تهدید می‌کنند. همانانی که به نظر می‌رسد در مفقودشدن وصیت‌نامه و برخی دیگر از اسناد مرتبط با آقای هاشمی سهمی و نقشی داشتند.

تاریخ صبور است، ولی سکوت نخواهد کرد و روزی «این راز سر به مهر به عالم سمر شود». راز مرگ آقای هاشمی و چرایی آن نیز میوه خواهد داد، همچنانکه وصیت‌نامه آقای هاشمی هم روزی پیدا خواهد شد و در خواهیم یافت که این فولاد آبیده

خاطرات گفتمان ساز

نگاهی به آخرین جلد از یادداشت‌های آیت الله هاشمی رفسنجانی

سید ابوالحسن مختاباد

برکشاندن یک گفتمان به ثبوت رسید و برخی از این گفته‌ها و خاطرات به اندازه‌ای خبر و نظر و حاشیه به پا کرد که خود فصلی نوین در عرصه تاریخ‌نگاری معاصر و بعد از انقلاب را سبب شد. ویژگی دیگر این خاطرات نظم شگفت‌انگیز آقای هاشمی در نگارش روز به روز این خاطرات است. نظمی که شاید در کمتر سیاستمداری بتوان سراغ کرد که از ابتدای حضور در ساختار قدرت و با این همه مشغله و گرفتاری‌ها، در سطوحی این چنین کلان، بیش از ۳۵ سال روزنوشت‌هایش را بنویسد.

نگارنده از نخستین افرادی بود که روزنوشت‌های مرحوم هاشمی رفسنجانی را با علاقه می‌خواند. نخستین مجلد از این روزنوشت‌ها به صورت پاورقی در روزنامه همشهری منتشر می‌شد و و تنظیم و ویراستاری آن را دوست روزنامه‌نگار و مورخ، سیدمسعود رضوی عهده دار بود. آن روزنوشت‌ها مربوط به سال ۱۳۶۰ بود و باعنوان عبور از بحران منتشر شد. سه ماه نخست این روزنوشت با ریاست جمهوری سیدابوالحسن بنی‌صدر در سال ۶۰ همزمان بود. جالب این که در آن زمان تنها وسیله ارتباطی فکس بود و من که هر از گاه سری به فاکس‌های روزنامه می‌زد، از مقطعی متوجه شدم که از طرف آقای بنی‌صدر نیز پاسخ‌هایی به روزنوشت‌های آقای هاشمی داده و برای روزنامه فکس می‌شود. من آن پاسخ‌ها را می‌خواندم و در جایی آرشو می‌کردم. چون در روزنامه عملاً امکان چاپ آن پاسخ‌ها نبود، اما چند سال بعد یک کپی از آن پاسخ‌ها را که شاید ۴۵ تا ۵۰ ورق A۴ می‌شد، به تقاضای مهندس محسن هاشمی که آن زمان در دفتر نشر معارف، مدیریت انتشار آثار آقای هاشمی را عهده‌دار بودند، به دفتر ایشان دادم. به گمانم پسندیده است که کتابی هم از تقد‌های مختلف به سخنان آقای هاشمی و روزنوشت‌هایش فراهم آید تا مخاطبان با روایت‌ها و نظرات دیگران نیز آشنا شوند واین گونه درکی عمیق‌تر از آن رخداد در اذهان شکل می‌گیرد. خوشبختانه تا زمانی که آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در قید حیات بودند، به خصوص در سال‌های بعد از انتخابات ۱۳۸۸ در هر زمینه‌ای که ابهام وجود داشت، ایشان تن به گفت و گو می‌دادند و ابهام زدایی می‌کردند.

ویژگی مهم آقای هاشمی این بود که از گفتگو

تن نمی‌زد، و در بیان مسائل تردید و دو دلی به خرج نمی‌داد. نمونه‌ای از این گفت وگوها را می‌توان با روزنامه کیهان مشاهده کرد. آقای هاشمی از موضع روزنامه کیهان نسبت به خود آگاهی داشتند، و می‌دانستند آنها در تحریف حقیقت و تقدیس خشونت تا چه اندازه دستی گشاده دارند، اما پای پرسش‌های، گاه سهمگین آنها نشست و در نزدیک به ۲۰ جلسه به سوالات گاه چالشی و حتی تند و زننده آنها پاسخ داد. این گفت وگو که ابتدا در ۲۰ شماره کیهان منتشر و سپس در کتاب «بی‌پرده با هاشمی رفسنجانی»، از سوی انتشارات کیهان به بازار کتاب عرضه شد، نمونه‌ای درخشان از مواجهه یک مسئول رده بالا با پرسش‌هاست. سال‌های پایانی دهه هفتاد هم هنوز در خاطرم هست، روزهایی که در مطبوعات تیغ دشنام از سوی برخی روزنامه‌نگاران اصلاح طلب آن دوران به سمت ایشان روانه می‌شد و ایشان برای اعلام نامزدی مجلس هشتم، بی‌هراس از آن هجمه سنگین، پای میزگردی مطبوعاتی وازاد با خبرنگاران نشست و به سوالات بی‌هیچ سانسور و ممانعتی پاسخ گفت.

من در تاریخ روزنامه‌نگاری خود در میان مسئولانی در چنین رده‌ای ندیدم که بی‌هراس از پاسخ باشند و تازه مشکلی در بیان نداشته و حتی ممانعت از انتشار آن هم نکنند. نوعی اعتماد به نفس بالا که به گمانم از دلیری فرد در این گونه امور نشأت می‌گرفت.

نگارنده خود دو خاطره از دیدار حضوری با آقای هاشمی (به همراه اعضای هیات مدیره تعاونی مسکن انجمن صنفی روزنامه‌نگاران در سال ۸۲ و چند روزی بعد از زلزله بم) و بار دوم (به همراه اعضای هیات مدیره انجمن صنفی روزنامه‌نگاران ایران – در سال ۸۷) با آقای هاشمی و نیز آقای خاتمی (سال ۸۷) دارم که در هر دو دیدار نحوه مواجهه آقای خاتمی و مواجهه آقای هاشمی را نقشبند خاطره من و گروهی از دوستان روزنامه‌نگار کرد.

آقای هاشمی ما را از بیان پرسش منع نکرد و بعد از پاسخ و پرسش هم نگفت که این سخنان را جایی بیان نکنید. اما در مقابل آقای خاتمی بسیاری از مسائل را بیان کرد و در آخر گفتند که اگر این سخنان جایی بیان شود من تکذیب می‌کنم. به همین دلیل است که آقای خاتمی که می‌توانستند بعد از آقای هاشمی دومین شخصی باشند که خاطرات دوران ریاست‌جمهوری شان را منتشر می‌کنند، به گمانم به دلیل همین ملاحظات، امتی را از برخی شناخت و کشف برخی رخدادها محروم کردند و البته به گمانم اگر این رخداد به سنتی تبدیل می‌شد می‌توانست حتی فواید اقتصادی هم داشته باشد. چنانکه کتاب‌های آقای هاشمی به گواه استقبالی که از آن می‌شود، چرخ‌های نشر معارف را می‌گرداند و اگر ناشر این مجموعه آثار کمی‌نگاه حرف‌های‌تر به ماجرا داشته باشد، از تحولات فن‌آورانه نشر استقبال کرده و به سراغ آنها برود، پای شخصیت‌های معروف و درگیر در خاطرات آقای هاشمی را با گفت وگو‌هایی به میدان بکشاند، قطعاً می‌تواند این انتشاراتی را به یکی از قطب‌های اقتصاد نشر در زمینه تاریخ معاصر و بعد از انقلاب تبدیل کند.

چندی قبل که خاطرات همسر ابوباما منتشر شد و در دو هفته بالای دو میلیون نسخه از آن به فروش رفت، به همین فکر بودم که چگونه مردان و زنان رده بالای سیاست در ینگه دنیا، از داشته‌های خود بهره می‌برند و نه تنها خود که گروهی کثیر را از فعالیت‌های گذشته خود منتفع می‌سازند.

جالب این که تنها بانوی ریاست‌جمهوری که اصولاً به صحنه اجتماعی آمدند و حتی کتابی از خود انتشار دادند باز همسر آقای هاشمی (بانو عفت مرعشی) بودند و از همسران آقای خاتمی و احمدی‌نژاد و روحانی و ... اصولاً خبری نیست که نیست؟

در حالی که نام بانو عفت در عمده خاطرات آقای هاشمی بروز و ظهور دارد.

این نوشته می‌توانست با نگاهی به خاطرات آقای هاشمی در سال ۷۴ به پایان برسد که امید می‌رود در آینده نزدیک به محتوی یادداشت‌ها و تأثیرات اجتماعی و سیاسی آن بپردازم.

امیر عاشق ایران آباد

دکتر حمید میرزاده-استاد دانشگاه صنعتی امیر کبیر و عضو هیات موسس دانشگاه آزاد اسلامی

ظرف ۳۶ سالی که با آیت الله هاشمی (ره) محشور بودم او را امیری عاشق و شخصیتی چند بعدی و چند وجهی یافتم. کارنامه و عملکرد ایشان نیز گواه این برداشت است. او مجاهدی نستوه با روحیه ای پر از شجاعت بود. در عین حال هاشمی دانشمندی قرآن پژوه و مدیری دنیا دیده و برنامه ریزو استراتژیست و فراتر از اصولگرایی و اصلاح طلبی، یک خدمتگزار ملی و مدنی و امیری عاشق ایران آباد بود. حسن خلق و تواضعی از جنس مردم که در دوره معاصر تاریخ ایران مثل او را کمتر می توان یافت و همین او را از دیگران ممتاز می کرد. او با جاذبه حداکثری و دافعه حداقلی با اغلب نیرو های کشور کار می کرد. بی نهایت مخلص و بی ریا بود. هاشمی هم خواهان عزت اسلام و هم دوستدار مردم و عاشق توسعه و آبادانی ایران بود. در توسعه امور زیربنایی کشور اثر انگشت سلیمانی او را میتوان همه جا دید. توسعه علمی ایران نیز مدیون توجه و اهتمام او بود زیرا عمیقا مثل امیر کبیر معتقد بود راه برون رفت کشور از عقب ماندگی مزمن تاریخی توسعه علمی ایران است و شاهد این مدعا کار بزرگ او در تاسیس بزرگترین دانشگاه حضوری جهان بود که در اردیبهشت ۱۳۶۱ یعنی در دوران جنگ و ۳ روز قبل از آزاد سازی خرمشهر که خود فرماندهی آنرا برعهده داشت، بنیان گذاشته شد. این حرکت معنی دار هاشمی حاکی از دور اندیشی و آینده نگری او دارد که حتی در دوران جنگ تمحیلی از فکر اصلی توسعه کشور را ابزار توسعه علمی غافل نبود. امیر کبیر ما در حقیقت پا جای پای امیر کبیر گذاشت و موفق شد بجای یک دارالفنون ۴۰۰ دارالفنون بسازد. به گفته خودش تقریبا نصف اوقات خود را در سالهای اخیر مصروف توجه و حل مشکلات دانشگاه آزاد می کرد. تا آخرین ساعات حیاتش یعنی روز ۱۹ دی ماه ۱۳۹۵ از امر حمایت و پشتیبانی از دانشگاه آزاد غافل نبود و بعد از ظهر همان روز - آن یکشنبه سیاه - به من با تلفن گفت "موافقت وزیر بهداشت و درمان و آموزش پزشکی را برای همه خواسته هایی که داشتید جلب کردم." آنقدر دانشگاه آزاد را دوست داشت که با همه سوابق و خدمات درخشان پشت خط رئیس جمهور می ماند تا مشکلات دانشگاه را به ایشان منتقل کند تا شاید دولت راه حلی بیابد. یکبار در حضور ایشان بودم مشکلاتی را که باید رئیس جمهور دستور حل آنرا به وزاری علوم و بهداشت و درمان می داد، خدمتشان معروض داشتم. ایشان از دفتر خود خواستند تلفن رئیس جمهور را بگیرد تا با اوصحیت کند ولی دفتر پس از چند بار تماس اعلام کرد رئیس جمهور صحبت نمی کنند و گفتند بعدا تماس بگیرید. متاسفانه این اتفاق بنا به اعلام دفتر آقای هاشمی چند بار دیگر در روز های قبل هم تکرار شده بود. آنروز هم به ایشان و هم به من خیلی سخت گذشت هرچند در چهره ایشان مظلومیت توام با عزمی راسخ را برای حل مشکلات دانشگاه دیدم اما خیلی شرمند شدم و با خود گفتم کاش این مطالب را به آقای هاشمی نمی گفتم. اما با عظمت روح و تواضع بالایی که داشت به من گفت "عیب ندارد من شخصا به دفتر رئیس جمهور می روم و برای شما وقت می گیرم

ناخالص ملی ایران نزدیک ۷ در صد بود و همین پیشرفت شاخص های توسعه اقتصادی و زیربنایی باعث شد که دولت آقای خاتمی هم در تلاوم طرحهای مصوب دوران هاشمی و با تکمیل طرحهای نیمه تمام و شروع طرحهای جدید راه همواری که آماده شده بود پیمودو توانست به شاخص های بالایی در رشد اقتصادی کشور دست یابد. چیزی که ظرف ۱۶ سال در دوران هاشمی و خاتمی اتفاق افتاد یعنی رشد سالانه اقتصادی مداوم با متوسط حدود ۸ در صد در اقتصاد ایران بی سابقه است و تا کنون تکرار نشده است.

در کنار مدیریت سطح بالای هاشمی متاسفانه جنبه و وجهه علمی و پژوهشی این قهرمان ملی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. هاشمی بالغ بر یکصد کتاب تالیفی و ترجمه ای دارد که ۵۳ جلد از کتابهای ایشان در خصوص قرآن پژوهی است که با سبکی روان و قابل استفاده برای همه نگاشته شده و حکایت از انس دائمی او با قرآن دارد. صفای باطن و صدق بیان او ریشه در همین مانوس بودن او با قرآن داشت. او با هوش سرشار و تیز بینی همواره اهل مطالعه فراوان و تحقیق و کسب آگاهی های به روز از اوضاع و احوال کشور و جهان بود و بطور مستمر روزانه وقایع مهم کاری خود را یادداشت می کرد که هم اکنون این مجموعه خود یک ذخیره تاریخی معتبر از سیر وقایع اتفاقیه و حوادث ۳۹ سال گذشته است که می تواند راهگشای سیر تحولات انقلاب و مرجعی معتبر برای قضاوت آیندگان و پژوهندگان باشد.

تفکر هاشمی و سیر و سلوک مدیریتی او طوری بود که اغلب مدیران کشور او را از خود و همراه خود می یافتند او نه تنها بین مدیران کشور طرفداران زیادی داشت بلکه اغلب مردم روش اعتدالی و منش آزاد اندیشی هاشمی را دوست می داشتند. تفکر هاشمی و مکتب فکری او نماینده و نماد یک تفکر مقبول اجتماعی شد که به نوبه خود یک دست آورد کم نظیر در تاریخ سیاسی ایران است.

هاشمی اهل گذشت و بغایت مهربان بود و گفته هایش بر دل مخاطبانش می نشست و به همین دلیل خطبه های نماز جمعه او پر مخاطب بود. او آیت الله مردم و سمبل وطن دوستی بود. هنوز پژواک صدای صادق و دلسوزانه آن امیر عاشق و بی گزند در عمق خاطرات ملت ایران زنده است و دوستدارانش از غم فراق او بی تابند و با هم این شعر سعدی شیرازی را زمزمه می کنند:

بگذار تا بگیریم چون ابر در بهاران

کر سنگ ناله خیزد روز وداع یاران

هر کو شراب فرقت روزی چشیده باشد

داند که سخت باشد قطع امیدواران

سعدی به روزگاران مهری ننشسته در دل

بیرون نمی توان کرد الا به روزگاران

چندت کنم حکایت شرح این قدر کفایت

باقی نمی توان گفت الا به غمگساران

بیا و مشکلات دانشگاه را با رئیس جمهور در میان بگذار" و چنین شد. او دهقان پیر و با تجربه ای بود و می دانست نهالی که در اردیبهشت ۱۳۶۱ کاشته و طوفانهای زیادی را از سر گذرانده و اکنون مثل یک درخت تنارو مثمر مجموعه عظیمی شده و با سرمایه های مردم بنا گردیده ممکن است هنوز دستخوش آسیب شود. باغ دانشی که هاشمی کاشت روشنی بخش چشمان خودش و دوستدارانش بود (کَزَرَعِ أَخْرَجَ شَطَاءَ قَازَرَهُ فَاسْتَعْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى سَوْفِهِ يَجِبُ الزَّرْعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَارَ) هر چند متاسفانه تا آخر عمر از بعضی و کارشکنی معاندان که از اول با این نهاد مردمی سر ناسازگاری داشتند آزار دید اما هاشمی مثل همیشه خستگی ناپذیر بود و حقیقتا رفتار هاشمی در این خصوص جای تامل و تعلم دارد. همیشه رفتار آقای هاشمی رفتار یک عاشق بود عاشقی که به راه خود اطمینان داشت. درست مثل امیر کبیر که او هم یک دولتمرد عاشق و شیدای آبادانی ایران بود. هاشمی در باطن خود عاشق ایران آباد و شکوفا بود ریشه این عشق مبنای قرآنی هم داشت او مکررا در سخنانش تکرار می کرد هُوَ أَتَشَاكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا. او با عشقی بر ستون صداقت و ایمان و با دلبستگی و تعلق خاطر به کشور و مردم خود خدمت کرد.

هاشمی بخاطر روحیه بالا و کلان نگری و بلند پروازی، منشا بسیاری از تحولات اقتصادی، سیاسی و اجتماعی و فرهنگی کشور و نهادهای سازی آنها بود. عمق تاثیر و نفوذ هاشمی در تحولات مذکور قبل و بعد از انقلاب به بیش از ۶۰ سال می رسد که در تاریخ ایران بی نظیر است.

صبر و حوصله و سعه صدر او زبانزد خاص و عام بود و همین ویژگی از او مردی ساخته بود تا بسیاری از بحران ها را از سر کشور دور کند. او با تحمل تندروی ها و تهمت ها و بد اخلاقی ها به همه مدیران دلسوز و عاشق ایران درس اخلاق هم داد که اگر می خواهید به کشورتان خدمت کنید باید قدرت تحمل نامردمی ها را هم داشته باشید او این تحمل پذیری را ابزار کار یک مدیر و یک خدمتگزار مدنی می دانست.

خوش خلقی و قدرت بالای شنیداری او به گفته ها و طرحها و برنامه های پیشنهادی مدیران انگیزه همکاران او را در اجرای برنامه ها دو چندان می کرد و در عین حال جاذبه هاشمی را بالا می برد و عشق و علاقه او را در دل همه مدیرانش تثبیت می کرد.

تدبیر و امید در سراسر زندگی هاشمی موج می زد. او هیچگاه ناامید نبود یاس را عامل بدبختی و عقب ماندگی می دانست. در جریان بازسازی مناطق جنگزده و آزان بالاتر باز سازی اقتصاد کشور بعد از جنگ یک نمونه عالی و مثال زدنی از تدبیر و امید او دربار گیری مدیرانی از همه طیف های سیاسی و تکیه بر توانایی های مردم بود. بلند پروازی و شجاعت هاشمی در تصمیم گیری های کلان زمینه ساز توسعه زیر بناهایی شد که در تاریخ ایران کم نظیر است و به خاطر همین مشی مدیریتی در هشت سال دوران ریاست جمهوری ایشان متوسط رشد سالانه تولید

محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه در همایش "عبور از بحران و توسعه ایران با نگاهی به رویکرد آیت‌الله هاشمی رفسنجانی" با گرمی‌داشت یاد و خاطره رئیس فقید مجمع تشخیص مصلحت نظام اظهار کرد: آیت‌الله هاشمی رفسنجانی از همه چیز خود برای انقلاب اسلامی مایه گذاشت و از هیچ چیز برای پیشبرد اهداف انقلاب و پیشرفت کشور ابا نکرد.

وی در بخش دیگری از صحبت‌های خود با بیان اینکه «در دنیای امروز برای آنکه بتوانیم اهداف کشور و انقلاب را پیش ببریم، لازم است تمام ظرفیت‌های خود را به درستی بشناسیم» خاطرنشان کرد: در دوره امروز برای پیشبرد اهداف انقلاب و کشور پس از شناخت صحیح ظرفیت‌ها باید از آن‌ها به موقع خود استفاده کنیم و برای رسیدن به اهداف، نباید جز موضوعات مقدس و ارزش‌های اصیل خود موضوعات دیگری را قدسی کنیم. نباید از ابزارهای دیگر استفاده کنیم و منتظر ثبت در تاریخ بمانیم بلکه باید بدانیم تاریخ خود به درستی قضاوت خواهد کرد.

وزیر امور خارجه افزود: برای نگرانی از ثبت در تاریخ، باید خود را برای مصالح مردم فدا کنیم و مصالح مردم را فدای خود نکنیم. باید ابتدا ببینیم که چه امکاناتی داریم و از آن‌ها به درستی استفاده نماییم.

ظریف با تأکید بر اینکه «در دنیای امروز استفاده از همه امکانات و ظرفیت‌ها ضروری است» ادامه داد: پیش از استفاده از امکانات باید شناخت واقعی و واقع‌بینانه از شرایط و ظرفیت‌ها داشته باشیم.

وزیر امور خارجه خاطرنشان کرد: جمهوری اسلامی ایران به برکت انقلاب اسلامی و تعلیمات امام خمینی و

رهنمودهای رهبری در منطقه و جهان شریای استثنایی پیدا کرده است. این شرایط همراه با خود هم ظرفیت‌هایی ایجاد کرده و هم تلاش‌هایی در برابر نظام قرار داده است چرا که هیچ ظرفیت و فرصتی بدون چالش نبوده و هیچ چالشی نیز بدون فرصت نیست. آنچه که در این زمینه مهم است تلاش ما و استفاده از ظرفیت‌ها توسط ماست. این اقدام می‌تواند ما را در رسیدن به اهدافمان کمک کند. برای همین نیز آیت‌الله هاشمی رفسنجانی یک مصلح انقلابی و یک انقلابی مصلح بود.

او با اشاره به ویژگی‌های شخصیتی آیت‌الله هاشمی رفسنجانی ادامه داد: همواره نگرش آیت‌الله هاشمی به اصلاح و بهبود شرایط کشور با تکیه بر ارزش‌ها و ظرفیت‌های انقلاب اسلامی بود چرا که نمی‌توان برای خلاص شدن از چالش‌ها، ظرفیت‌هایی را که باعث افزایش قدرت شده‌اند به فراموشی سپرده شود. آیت‌الله هاشمی رفسنجانی همواره در استفاده از امکانات، ظرفیت‌ها و توانمندی‌های جمهوری اسلامی ایران به صورت عاقلانه و با نگاه واقع‌بینانه تأکید داشت. همین نگاه نیز باعث شد که در بهترین شرایط ما مذاکره با صدام را آغاز کنیم.

ظریف با اشاره به برخی ویژگی‌های دوران جنگ و پیش از آغاز مذاکره با عراق در این زمینه خاطرنشان کرد: اگر آقای هاشمی رفسنجانی نمی‌خواست که از ظرفیت‌های موجود استفاده کند و نگران آن بود که جامعه درباره مذاکره با فردی که خسارت‌های بسیاری به ملت‌مان وارد کرده چه می‌گویند، نمی‌توانست مسیر تاریخ منطقه را تغییر دهد. درایت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی و رهبری و همچنین مجموعه نظام بود که

بیشتری دارد چرا که وجه تمایز ما با این رژیم‌ها در اتکا به خدا و مردم است. وی با تأکید بر اینکه «باید قدر دان وضعیت فعلی جمهوری اسلامی ایران باشیم» به وضعیت استقلال کشور کوبا اشاره کرد و گفت: کوبا در فاصله ۱۵۰ کیلومتری بزرگترین قدرت هسته‌ای دنیاست اما آنچه که توانسته این کشور را امن نگه دارد، بیشتر از هر چیز، قدرت دیپلماسی این کشور بوده است.

وزیر امور خارجه تأکید کرد: دیپلماسی می‌تواند این امکان را فراهم کند که کشوری از شرایط مخاطره آمیز با امنیت عبور کند. در این زمینه آیت‌الله هاشمی رفسنجانی قدرت دیپلماسی را می‌شناخت و در مراحل مختلف از جمله جنگ ایران و عراق و مذاکرات هسته‌ای قبلی و آنچه که اخیراً اتفاق افتاد می‌توان درک واقعی و شناخت شرایط بین‌المللی را از سوی ایشان به خوبی مشاهده کرد.

او با بیان اینکه «عدم شناخت شرایط بین‌المللی می‌تواند کشوری در اوج قدرت را به نابودی بکشاند» افزود: مرحوم آیت‌الله هاشمی رفسنجانی معمار هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران بود و برنامه هسته‌ای ما در زمان او شکل گرفت. اما این توانمندی باید حفظ می‌شد نه اینکه به هدر برود و به جای آنکه زمینه قدرت جمهوری اسلامی ایران را فراهم کند باعث افزایش فشار علیه کشور شود. فهم این موضوع نیازمند یک جامع‌نگری است که در نگاه آیت‌الله هاشمی وجود داشت.

ظریف تصریح کرد: وظیفه سیاست خارجی حراست از امنیت ملی، تمامیت ارضی و کمک به وفاق مردم است و آیت‌الله هاشمی رفسنجانی این را به خوبی درک کرد. دوران سازندگی نمونه‌ای از تلاش برای استفاده از امکانات سیاست خارجی برای بهبود وضعیت مردم بود.

وزیر امور خارجه تصریح کرد: ما وظیفه داریم که سیاست خارجی را تبدیل به اهرمی برای کمک به اقتصاد کشور کنیم نه آنکه باری بر دوش مردم تحمیل کنیم. تلاش آیت‌الله هاشمی رفسنجانی همواره این بود که سیاست خارجی باری بر مردم نباشد. این کار نیازمند آن نیست که ما از اصول و ظرفیت‌های خود عدول کنیم بلکه نیازمند شناخت اصول و ظرفیت‌هاست و ما باید بپذیریم که دیپلماسی یک روش برای تأمین اهداف و منافع کشور است.

او با اشاره به دیدار سه سال گذشته سفرا با مقام معظم رهبری خاطرنشان کرد: در این دیدار مقام معظم رهبری فرمودند که دیپلماسی در بسیاری از مواقع می‌تواند بهتر و ارزان‌تر از نیروی نظامی اهداف ما را تأمین کند به شرط آنکه متکی به قدرت و امکانات و ظرفیت‌های کشور باشد و همچنین نگاه ما در این زمینه به سمت مردم باشد و ما آن‌ها را ولی نعمت خود بدانیم.

ظریف با بیان اینکه «آنچه که در سخنرانی امروز به آن اشاره کردم درس‌هایی بود که از شاگردی مکتب آیت‌الله هاشمی گرفته‌ام» اظهار کرد: امیدوارم این درس‌ها به کشور کمک کند که از این مسیر دشوار، پرمخاطره، پرچالش و پرظرفیت و نه بحرانی – چرا که هیچ گاه بحرانی نبوده و ان‌شاءالله نیز در آینده بحرانی نخواهد بود – به سلامت و عاقبت به خیری و عزت و سربلندی و رفاه برای مردم عبور کنیم.

آیت‌الله هاشمی معمار هسته‌ای کشور

باعث شد از آن فرصت استفاده شود.

وزیر امور خارجه ادامه داد: اگر آیت‌الله هاشمی رفسنجانی گفت‌وگو با امیر عبدالله را آغاز نمی‌کرد و نگران آنچه که در تاریخ ثبت خواهد شد، بود، هرگز نمی‌توانست تاریخ‌ساز شود. شناسایی ظرفیت‌ها و استفاده از امکانات، یک هوش و شجاعت ویژه‌ای می‌طلبد که ما این شجاعت را در امام خمینی سراغ داشتیم و امروز نیز در مقام معظم رهبری سراغ داریم و در آیت‌الله هاشمی رفسنجانی نیز به وفور مشاهده می‌کردیم.

او در ادامه صحبت‌های خود به توافق بر سر قطعنامه ۵۹۸ اشاره کرد و گفت: بالاترین مرحله شجاعت آیت‌الله هاشمی در پذیرش قطعنامه ۵۹۸ بود که در آن زمان برای بر عهده گرفتن این مسئولیت تاریخ‌ساز رقابتی میان امام و آیت‌الله هاشمی رفسنجانی ایجاد شده بود.

رئیس دستگاه دیپلماسی کشور در بخش دیگری از صحبت‌های خود با تأکید بر اینکه «دیپلماسی یکی از ابزارهای قدرت است» اظهار کرد: اینکه ما در منطقه حضور و جایگاه ارزشمندی داریم و مردم با دید عزت و احترام به جمهوری اسلامی ایران نگاه می‌کنند و ما متکی به مردم خود هستیم، از نتایج توجه به دیپلماسی به عنوان یکی از ابزارهای قدرت است.

ظریف با اشاره به وضعیت کشورهای منطقه خاطرنشان کرد: اگر به کشورهای منطقه نگاه کنیم مشاهده می‌کنیم که عربستان و امارات به ترتیب ۶۷ و ۲۲ میلیارد دلار هزینه برای تجهیزات تسلیحات نظامی خود کرده‌اند و سایر کشورهای منطقه نیز در زیر چتر قدرت یک ابرقدرت هسته‌ای قرار دارند اما با وجود این‌ها جمهوری اسلامی ایران امنیت و قدرت

مصاحبه اختصاصی با مهندس محسن هاشمی رئیس شورای شهر تهران

شخصیتی استوار در معرض نقدها و تخریب ها

سید مسعود رضوی - علیرضا بردبار

چند سال قبل در مصاحبه ای گفتند که آقای هاشمی می خواست مرا در دولت دوم خود، جایجا کند اما نتوانست، این نشان می دهد که دولت محدودیتهایی در این حوزه داشت و البته همه دولتها داشتند، مگر در دولت اصلاحات این اتفاق نیفتاد و قتلهای زنجیره ای که در انقلاب بی سابقه بود در درون وزارت اطلاعات رخ نداد، یا در دولت آقای احمدی نژاد همین ناهماهنگی میان رئیس جمهور و وزیر اطلاعات منجر به بحرانهایی شد، بنابراین نمی توان این موضوع را مختص به دولت سازندگی دانست، چرا که قبل و بعد از آن در همه دولتها وجود داشته است.

انتقاداتی هم درباره فقدان زیرساختهای زیست محیطی در مدل توسعه دوران آیت الله فقیه مطرح است، آیا آن شیوه سد سازی و یا تمرکز صنایع بزرگ در مناطق کم آب مرکزی مثل اصفهان، کرمان و یزد ضرورت داشته؟ و آیا در برنامه های توسعه ایشان اینگونه ملاحظات اقلیمی و زیست محیطی رعایت می شد؟

در همین راستا انتقاد می شود که در دوره ریاست جمهوری آقای هاشمی عدم ورود و اشراف ایشان به مسایل امنیتی موجب پدید آمدن جریانهای موازی و پر قدرتی در خارج از حوزه قانون و اختیارات شفاف دولتی شد و همین امر به تدریج موجب پیدایش نیروهای موسوم به خودسر در سطوح مختلف شده است؟

موضوع امنیت در نظام جمهوری اسلامی، مقداری پیچیده است و به راحتی نمی توان در مطبوعات در مورد ساختار آن نظر داد، اما بنده به همین مختصر اکتفا می کنم که در دوران ایشان، در حوزه امنیت ما شاهد فعالیت های مثبت و فعالیت های منفی هستیم، فعالیت های مثبت در جهت تقویت دولت از سوی نیروهای انقلاب و فعالیت های منفی در جهت تضعیف دولت از سوی جریان افراطی صورت گرفت، بنابراین آنچه که در توان واراده دولت بود، در سازماندهی و استفاده مثبت از ساختار امنیتی متمرکز شد، البته همه چیز در اختیار دولت طبیعتاً نیست، آقای فلاحیان

شما شرایط بعد از جنگ را در نظر بگیرید، کلیه شاخصهای زندگی در کشور در مرحله بحرانی قرار دارد، کسری بودجه، شاخصهای سلامت مردم، وضعیت رفاهی، تولید، اشتغال، زیرساختها و سایر شاخصها، خوب در این شرایط حرف زدن از توسعه فرهنگی بدون اینکه مردم دارای سلامت باشند، کودکانشان واکسینه شوند و بتوانند زندگی اولیه داشته باشند، چه مفهومی دارد، توسعه فرهنگی با دسترسی به محصولات فرهنگی ممکن می شود، بدون برق، بدون کتاب، بدون سالنهای سینما و موسیقی بدون مطبوعات، توسعه فرهنگی معنا می یابد، یا در حوزه سیاسی، زمانی که ما روزنامه نداشته باشیم، احزاب نداشته باشیم، کرسی های دانشگاهی قوی نداشته باشیم، اصولاً فضای مدنی ما بسیار ضعیف باشد، چگونه می توانیم به توسعه سیاسی فکر کنیم، بنده تصور می کنم توسعه مد نظر آیت الله هاشمی رفسنجانی توسعه ای متوازن و پایدار بود و به همین جهت می بینیم دولتی که بعد از ایشان آمد نتوانست از تلاشها و زیرساختهای دولت سازندگی استفاده کند.

آیت الله هاشمی در دوران دولت سازندگی به مسایل اقتصادی اهمیت زیادی می دادند و برخی معتقدند عدم توجه به توسعه سیاسی و حتی فرهنگی موازنه توسعه و برنامه های مورد نظر ایشان را به هم زد و همین امر موجب رشد جریانهای راست افراطی و حتی مخالف سازندگی و توسعه شد، نظر شما چیست؟

موافق این نگاه نیستیم، در نظریات توسعه، به این موضوع به تفصیل پرداخته شده است که توسعه نیازمند ساختار است، اصولاً نمی توان توسعه اقتصادی از سیاسی و فرهنگی را تفکیک کرد، توسعه یک مفهوم جامع است که تحقق آن به معنای پرورش استعدادها و قابلیت های یک جامعه و بهبود شاخص های متفاوت زندگی اجتماعی است، ما در ادبیات توسعه با مفاهیمی چون توسعه پایدار و توسعه متوازن مواجه هستیم، اینکه بگوییم آیت الله هاشمی رفسنجانی به دنبال توسعه تک بعدی اقتصادی بود نشان از آن دارد که نه شناخت درستی از ایشان داریم و نه درک عمیقی از توسعه.

البته تدوین نقشه جامع سدهای کشور از قبل از انقلاب آغاز شد و یکی از ملاحظات جدی ایشان، حفظ محیط زیست بود و باید توجه کنیم که بحران آب که در کشور ما یک مساله جدی است با فعالیتهای سدسازی، به نوعی در دوره سازندگی ساماندهی شد، البته سدهایی که ساخته شد با پیوسته‌های مطالعات زیست محیطی طراحی گردید و جا دارد از همه عزیزیانی که در این بخش زحمات زیادی کشیدند قدردانی شود از جمله مرحوم دکتر بیات، پدر سد سازی ایران، که بسیار علاقمند به محیط زیست بود و نقش موثری در مطالعات این حوزه در سدسازی داشت، قطعا در مدیریت منابع آب، بخصوص در دهه هشتاد، خطاهایی داشته ایم، مانند مصرف بی‌رویه و فاقد توجیه آب برای کشاورزی، یا مشکلات در آبیگر یا مسیر برخی سدها، اما نمی‌توان اتفاقی که در دهه هشتاد ونود افتاده است را به دهه شصت و هفتاد نسبت داد.

نظامیان در دوران ایشان به پروژه های اقتصادی بزرگ دعوت شدند، البته هدف آیت الله هاشمی استفاده از نیروهای نهفته و موجود در اختیار سپاه و ارتش بود، اما آیا برای کنترل اقتدار این نیروها تمهیدی هم اندیشیده بودند؟

این موضوع در قانون اساسی ما پیش بینی شده است، در اصل ۱۴۸ بر استفاده از توان لجستیک نیروهای مسلح در سازندگی کشور تاکید شده است و بدلیل جنگ، ما بخش عمده توان ماشین آلات و تجهیزات راهسازی و ساختمانی خود را در صنایع دفاعی و نیروهای مسلح متمرکز کرده بودیم، اولا عدم استفاده از این توان موجب خسارت کشور و بیکاری و ناراحتی در نیروهای مسلح می شد و ثانيا بنیه کافی در بخش خصوصی در آن سالها برای ورود به پروژه های بزرگ وجود نداشت، بنابراین یکی از سیاستهای دولت سازندگی وارد کردن بخش عمرانی نیروهای مسلح در پروژه های بزرگ بود که در قالب مناقصات و قرارداد ها حضور پیدا کردند، البته آیت الله هاشمی رفسنجانی با ورود نیروهای مسلح وامینیتی به بخش انتفاعی و بازرگانی اقتصاد مخالف بودند و تا جایی که توان داشتند سعی می کردند این موضوع را مدیریت و هدایت کنند تا توان نیروهای مسلح در حوزه فعالیتهای عمرانی به بخش مورد نیاز کشور یعنی مناطق محروم و پروژه های ملی سوق پیدا کند اما به دلایلی که گفتم برخی از مسایل خارج از اختیارات و کنترل دولت بوده وهست و بعد از دولت سازندگی افراط در برخی واگذاریها صورت گرفت خصوصا در دولتهای نهم و دهم و شهرداری سابق تهران، تا جایی که اخیرا نیز مقام معظم رهبری در تذکری صریح وعلنی نارضایتی خود را از ورود بنگاههای وابسته به نیروهای نظامی وامینیتی به فعالیتهای انتفاعی بیان کردند.

در انتخابات مجلس ششم بسیاری از کارشناسان خبره و حتی برخی مشاوران، بر این باور بودند که جناب آیت الله هاشمی کاندیدا نشود و در مجمع تشخیص مصلحت نظام نقش مهمتری خواهد داشت، با چه تحلیلی ایشان کاندیدا شدند و چرا پس از ورود به مجلس استعفا دادند؟

اگر بخواهیم از منظر مصالح شخصی و منافع آیت الله هاشمی به موضوع نگاه کنیم، قطعا نظر شما درست است، نفع ایشان در عدم حضور در انتخابات مجلس ششم بود، اما در آن زمان تحلیلی وجود داشت که جریان اصلاحات پس از دوم خرداد، به دلیل عدم تجربه کافی در حوزه سیاسی و همچنین نوعی غرور از پیروزی، وارد تقابل و لجبازی با نظام می شود و اگر ایشان در مجلس حضور داشته باشد می تواند این فضا را مدیریت کرده و از تقابل و بن بست در فضای سیاسی کشور که به تنش می رسد، جلوگیری کند و عملا از شکست جریان اصلاحات و خسارت به انقلاب پیشگیری کند، اما برخی دوستان اصلاح طلب که تفکرات اصالتا چپ و افراطی داشتند، آقای هاشمی را دشمن شماره یک خود فرض کردند و بیشترین تخریب را نسبت به ایشان انجام دادند و موجب

احمدی نژاد نیز از این روش غیراخلاقی راست افراطی برای رسیدن به قدرت استفاده کرد و در سال ۱۳۸۸ نیز آن را ادامه داد در حالی که خود وی می دانست که بسیاری ادعاهایش عموما نادرست و مقام معظم رهبری در خطبه ۲۹ خرداد ۱۳۸۸، به صراحت این موضوع را در خطبه های نماز جمعه بیان کردند.

پس از پایان دولت نهم و در آستانه روی کار آمدن دولت دهم آیت الله هاشمی تغییر رویکرد مشهودی داشتند و مواضع انتقادی روشنی نسبت به برنامه ها و عملکردهای دولت احمدی نژاد و متحدان و موافقان ابراز داشتند. چرا پس از سالها شکیبایی و صبوری، بالاخره سکوت را شکستند و آیا در صورت حضور و تداوم حیات، بر حجم انتقادات نمی افزودند؟

بالاخره فضا وموقعیت تاثیر مهمی در رفتار افراد دارد، ایشان پس از سال ۱۳۸۸، احساس کردند بسیاری از حریم هایی که وجود داشت توسط جریان افراطی دریده شده است و مطالب و دروغهای فراوانی در فضای رسمی بیان شده است، ناگزیر به سخن گفتن در مجامع عمومی و رسانه ای برای دفاع از انقلاب و جلوگیری از آسیب دیدن کشور به دلیل تحرکات افراطیون و تصمیمات غلط در حوزه سیاست خارجی، اقتصاد و فضای داخلی کشور بودند و این روشنگری به آگاهی عمومی منجر گردید که نتیجه آن در انتخابات سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۴، آشکار شد، ایشان پس از انتخابات سال ۱۳۹۴ بیان کردند که فضای آگاهی عمومی و دسترسی مردم به خصوص نسل جوان به اطلاعات به حدی رسیده است که به نوعی مردم خود پیشرو تحلیل و فهم مسایل هستند و جامعه دیگر قابل کنترل و سانسور نیست.

از مجموعه آثار و یادداشت های آیت الله هاشمی چقدر مطالب منتشر نشده باقی مانده و چه زمانی منتشر خواهد شد؟

تاکنون از آیت الله هاشمی رفسنجانی، خاطرات دوران مبارزه تا سال ۱۳۵۷، خاطرات سالهای ۵۸ و ۵۹ و ۱۵ سال خاطرات روزشمار منتشر شده و ۲۱ سال دیگر از خاطرات روزشمار ایشان یعنی از سال ۱۳۷۴ تا سال ۱۳۹۵ و آخرین روز حیاتشان باقی مانده که به جهت اینکه ما بتوانیم کمترین سانسور را در انتشار خاطرات اعمال کنیم، لازم است که این فاصله ۲۰ ساله حفظ گردد، دیگر آثار ایشان که مهمترین آنها «تفسیر راهنما» و «فرهنگ قرآن» است در قالب ۵۴ جلد منتشر شده و به صورت ویژه غیر از خاطرات، اثر ویژه منتشر نشده ای ندارند.

در نمایشگاه کتاب در اردیبهشت ۱۳۹۸، کتاب خاطرات ۱۳۷۵ ایشان منتشر خواهد شد که بخشی از آن نیز می تواند، پیش از آن در اختیار قرار گیرد.

کاهش آرای ایشان شدند و با اتفاقاتی که در شمارش آرا افتاد، توانستند موقعیت اجتماعی ایشان را تضعیف کنند، البته نتایج حرکت این دوستان بعدها مشخص شد، به بن بست رسیدن مجلس ششم، موضوع رد صلاحیت و نامه سرگشاده به رهبری عملا فضایی را فراهم آورد که اصلاح طلبان هم دولت و هم مجلس را تقدیم رقیب کردند.

ریشه های اختلاف ایشان و دولت احمدی نژاد و شخص محمود احمدی نژاد را در چه می دانید و چرا چنان حملات بی سابقه ای در آن دوره هم در هنگامه تبلیغات و هم پس از آن در هر دو دوره به شخص آیت الله صورت گرفت؟

می توانم به جرات بگویم مساله بین آقای احمدی نژاد و آیت الله هاشمی رفسنجانی موضوع شخص نبود، اینکه با تخریب، تهمت و فریب از آقای هاشمی یک تابو بسازند که همه مشکلات کشور را به ایشان نسبت دهند وایشان فعال مایشا و قدرت نخست کشور در همه حوزه ها ترسیم شود و بعد با شایعات مالی و اقتصادی وجه و سلامت ایشان را نیز تخریب کنند، روشی بود که ابتدا توسط چپ افراطی استفاده شد و در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۴،

برای درک مقام و مرتبه هاشمی در جریان رخدادهای سیاسی - دینی دهه سی و چهل و پنجاه کافی است مروری کوتاه بر آثار و اسنادی که در رابطه با وی از این دوران باقی مانده است داشته باشیم. هاشمی پس از فراغت از مراحل اولیه تحصیل، در میانه دهه سی، دلبستگی خاطر و تعلق فکری شدیدی به امام خمینی که در آن زمان استاد برجسته و منتقد حوزه قم بود پیدا کرد. در پی همین مسئله، بزودی با گروهی از همفکران و دوستان خود نظیر محمدجواد باهنر و محمدرضا صالحی کرمانی اقدام به فعالیتهای فرهنگی جالب و بدیعی کرد.

نمونه عالی و مشخص فعالیت‌های وی در اواخر دهه سی و اوایل دهه چهل، انتشار هفت شماره از نشریه «مکتب تشیع» بود که نخستین شماره آن در اردیبهشت ۱۳۳۸ منتشر شد. در این نشریه گروه وسیعی از برجسته‌ترین متفکران معاصر مسلمان به ارائه مقاله و مطلب پرداخته و دیدگاه‌ها و تحلیل‌های تازه‌ای درخصوص مسائل سیاسی و اجتماعی و اعتقادی اسلام و ایران عرضه می‌نمودند. از جمله این متفکران: علامه طباطبائی، آیت‌الله طالقانی، دکتر بهشتی، دکتر باهنر، استاد مطهری، مهندس بازرگان، سیدهدای خسروشاهی، احمد آرام، محمدرضا صالحی کرمانی، محمدجواد حجتی کرمانی، ابوالفضل موسوی زنجانی، مهدی حائری، احمد آذری، حسینعلی راشد، محمدتقی فلسفی، محمدتقی جعفری، دکتر محمود نجم‌آبادی و... بودند.

در این نشریه مسائل اجتماعی، اخلاقی و ایدئولوژیک اسلام، به گونه‌های مختلف و با زبان امروزی و تازه، طرح و تحلیل می‌شد. علاوه بر آن، پارهای از مسائل سیاسی جهان معاصر، دنیای اسلام و کشور ایران صراحتاً و یا به صورت غیرمستقیم موردبازبینی و نقد قرار داده می‌شد. ولی دامنه مباحث، متنوع‌تر از این بود. زیرا مباحث تاریخی، فلسفی، ادبی و حتی علمی نیز عرضه می‌شد. ویژگی همه این مباحث در سطح کیفی مناسب و جهت‌گیری نوگرایانه و پویای آن نهفته بود.

این نشریه که تا سال ۱۳۴۴ به تناوب منتشر می‌شد، بر محور حضور و مدیریت و اندیشه هاشمی پدید آمده و استمرار یافته بود. او در آن زمان با نیازهای فرهنگی و نقایص آثار و مباحثی که مطرح می‌شد آشنایی یافته بود و نمی‌توانست نسبت به این وضعیت بی‌تفاوت بماند. سال‌ها بعد، وی شرایط فرهنگی آن دوران را چنین توضیح داد: «... ادبیات سیاسی و اجتماعی تحت تأثیر تحرک مارکسیستی قرار داشت و شما کم واژه انقلابی جوان پسندی را پیدا می‌کنید که از اینها سرچشمه نگرفته باشد. این حرکت در ایران دو بعد داشت: یکی بعد توده‌ای برای علمه مردم که شعارهای سطحی و امینوارکننده برای قشر محروم و ضعیف کشور داشت، و یکی بعد علمی و استدلالی برای نفوذ در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقی؛ آن موقع افکار امثال تقی ارانی‌ها واقعاً میداندار بوده و با پشتوانه مبارزاتی و سوابق زنان و پشوانه تهاجم مارکسیستها در سراسر دنیا محیط فکری روشنفکران ایران را کاملاً قیضه کرده بودند. از این جهت نیروهای اسلامی تحت فشار بودند و نیروهای متفکر جامعه می‌بایست جوابگوی شبهات زیاد آنها می‌بودند. در محیط کارگری و کشاورزی و روستاها نیز شعارهای مساوات و مصادره اموال خانها، که در آن زمان واقعاً مردم به شدت از آنها ناراضی بودند باعث شده بود که در روستاهای ما، که در آن موقع به سختی می‌شد در راه آن رفت و آمد کرد، کمیته حزب توده تشکیل شود».

اگر کتابهای آن زمان را شما بخوانید، چون خودم بعداً وارد این گود شدم می‌دانستم چه بحث‌هایی حساسیت خاص خودش را در چه محافلی دارد. این هم یک فشار روی مسلمانها بود. بعد سیاسی قضیه هم که بعد از شهریور [۱۳۲۰] باز شد. محیط سیاسی هم به وجود آمد. مذهبها ابتدا میداندار نمی‌کردند. جبهه ملی و ملی‌گرایان پیشتازی می‌کردند. کمونیستها و توده‌ایها در یک بخش انقلابی‌تر و پیشاتازتر بودند، ملی‌گرایان در یک سطح کمتر با طرح مسائل ملی و ضداستعماری...»

نخستین تجربه‌های جدی تئوری‌پردازی سیاسی از سوی هاشمی در همین نشریه تحقق یافت. مقدمه‌ها و مقالات سیاسی، همراه با ترجمه‌های او درباره مسئله فلسطین، نقطه قوت نشریه محسوب می‌شد. مسلماً مهمترین جهت‌گیریها و اهداف نشریه که بیش از همه مطالب بر خوانندگان مؤثر بود. نوشته‌های خود هاشمی در مکتب تشیع است. او غالباً با طرح مسئله تبلیغ و کیفیت به کارگیری امکانات تبلیغی و روشنگری از سوی افراد متعهد و طلاب و روحانیون، وضعیت ایستای موجود

نگاهی به زندگی و مبارزات آیت الله هاشمی رفسنجانی

سمر پور محسن

توجه به تجربیاتی که در کار نشر کتاب به دست آورده بود اقدام به چاپ کتاب زعیتر با عنوان «سرگذشت فلسطین یا کارنامه سیاه استعمار» کرد. هاشمی بر این کتاب، مقدمه‌ای مفصل و بسیار برانگیزنده پیرامون مسئله «استعمار» نوشته بود. این مقدمه، یکی از نقاط قوت و حساسیت کتاب محسوب می‌شد و به زودی توجه بسیاری از نیروهای مبارز و حساسیت ساواک و رژیم را به خود جلب کرد.

مسئله مهمی که درباره سرگذشت فلسطین رخ داد، فروش سریع آن و چاپهای مجدد کتاب بود که عکس‌العمل مقامات امنیتی را برانگیخت. نخست به دلیل نداشتن مجوز چاپ، آن را تحت پیگرد قرار دادند، اما هاشمی دلایل موجهی در چاپ آن ارائه داد. به هر حال از آنجا که نویسنده کتاب دیپلماتی حاضر در صحنه کشور بوده و در عین حال کتاب مجدداً تجدید طبع شد، ساواک در برابر عمل انجام شده قرار گرفت.

نکته مهم دیگر نیز، تأثیر سریع کتاب بر اندیشه رجال مستقل و روشنفکران کشور بود. از جمله دکتر مصطفی که در این زمان در احمدآباد به سر می‌برد، طی نامه‌ای در ۱۱ آذر ۱۳۴۳، به یکی از دوستانش چنین نوشت: «... از کتاب سرگذشت فلسطین بسیار استفاده نمودم و حیفم آمد که این کتاب در گوشه‌ای بماند و مورداستفاده قرار نگیرد...»

در این زمان هنوز روابط رژیم با سران صهیونیست اسرائیل برمالا نشده بود. به زودی همین مسئله سبب شد تا تمهیداتی برای جلوگیری از نشر کتاب بیندیشند.

در ۲۲ فروردین ۱۳۴۴، رئیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک) سپهد نعمت‌الله نصیری، به وزارت خارجه نوشت: «کتاب یاد شده بالا (سرگذشت فلسطین)، تألیف اکرم زعیتر که به وسیله اکبر هاشمی به فارسی ترجمه و بدون مجوز طبع و نشر گردیده، در مقدمه آن مطالبی برخلاف مصالح کشور درج شده که انتشار آن مقرون به صلاح نمی‌باشد، به همین جهت از طریق شهربانی کل کشور نسبت به جمع‌آوری کتاب موردبحث

اقدام لازم معمول گردیده است. نظر به این که کتاب مذکور به وسیله سفارت عراق در تهران به طور رایگان در اختیار مراجعه‌کنندگان قرار می‌گیرد، علیهذا خواهشمند است دستور فرمایید به جلوگیری از توزیع آن، به هر نحوی که مقتضی می‌دانند اقدام و از نتیجه، این سازمان را مطلع نمایند».

با تبعید امام خمینی از کشور که در پی افشاگریهای ایشان راجع به مسئله کاپیتولاسیون و شورش بر این اقتضاح قضایی و دیپلماتیک صورت گرفت، وضعیت مبارزه دگرگون شد. رژیم و ساواک بر شدت عمل خود نسبت به پیروان امام و طلاب مبارز افزودند و تحت هر شرایطی آنان را دستگیر و روانه زندانها می‌ساختند.

در این ایام، هاشمی به همراه جمعی از یاران مبارز و پیروان بی‌پاک امام خمینی، دست به اقدام تازه‌ای زدند. این اقدام، انتشار نشریه‌ای مخفی، با ماهیت خبری - تحلیلی بود که نظرات روحانیون پیرو امام و اخبار مبارزات را منعکس می‌نمود. نخستین نشست برای انتشار این نشریه و تهیه و تنظیم اولین شماره آن در منزل هاشمی و با حضور وی، سیدهدای خسروشاهی، سیدمحمود داعی و علی حجتی کرمانی انجام گرفت. در نتیجه این جلسه در ۲۳ آذر ۱۳۴۲ که مطابق با ۲۷ رجب ۱۳۸۳ و سالروز بعثت پیامبر اکرم(ص) بود، نخستین شماره نشریه «بعثت» منتشر شد.

به گفته یکی از اعضای گروه: «جلسات معمولاً در منزل حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی تشکیل می‌شد و هر کدام مطلب یا خبری که قرار بود آماده کنیم تهیه کرده می‌آوردیم و در جلسه موردبحث و نقد قرار می‌گرفت و اگر با اکثریت آرا تصویب می‌شد، در اختیار آقای داعی قرار می‌گرفت تا آماده چاپ شود». بدین ترتیب تا روز ۱۰ خرداد ۱۳۴۴، چهارده شماره از نشریه بعثت منتشر گردید که در اکثر محافل و مجامع دینی و سیاسی توزیع می‌گردید.

به موازات این نشریه، نشریه مخفی دیگری به نام «انتقام» توسط همین گروه انتشار یافت که مکمل آن بود. این نشریه نیز که همچون بعثت بروی کاغذ پلی‌کپی چاپ می‌شد، طی ۸ شماره از ۲۹ آذر ۱۳۴۳ تا ۱۵ مهر ۱۳۴۴ منتشر و توزیع شد.

تا این زمان، هاشمی طعم زندان را نیز چشیده بود. وی یک بار برای پاسخگویی درباره کتاب سرگذشت فلسطین به زندان افتاده بود. پس از آزادی، به شدت از سوی مأموران ساواک تحت نظر قرار گرفت و بالاخره در پی سخنرانی‌ای که در ۲۰ دی ماه ۱۳۴۳ در مسجد صاحب‌الزمان نمود، ممنوع‌المنبر نیز شد.

از این پس، جنگ و گریز هاشمی و ساواک به صورت بسیار گسترده آغاز شد. هاشمی به رغم محنورات و پیگرد ملوم ساواک، مرتباً اقدام به سخنرانیهای می‌کرد که در آنها صریحاً به رژیم حمله می‌شد.

پس از ترور حسنعلی منصور، این مسئله محور موضوعات سخنرانیهای هاشمی قرار گرفت و او به تحلیل جنبه‌های استعماری کاپیتولاسیون و تحلیل از جوانانی که منصور را اعدام کرده بودند، می‌پرداخت. وی در این خطابه‌ها، از خود جسارت غربی نشان می‌داد؛ همین امر باعث شد تا ساواک به رابطه او و هیأت‌های مؤتلفه اسلامی پی برد اما هاشمی به فعالیت خود ادامه می‌داد. در جمله در تظاهرات و درگیریهای ۷ اسفند ۱۳۴۳ در مدرسه فیضیه نقش مهمی ایفا کرد و سازماندهی این جریان را برعهده داشت. در پی این تظاهرات که دو روز پی در پی ادامه داشت، هاشمی به جرم تحریک طلاب حوزه علمیه قم و انتقاد از دولت و تبلیغات به نفع امام خمینی دستگیر شد و به زندان قزل قلعه انتقال یافت.

هاشمی با ظرافت و خبرگی خاصی، جرائم انتسابی ساواک را رد کرد و اجازه نداد تا تناقضی در گفتارهای او بیابند. وی جرائم را انکار کرد و به رغم تلاشهای چندماهه بسیاری از مقامات امنیتی، که «مشارالیه را فردی ماجراجو و ناراحت» اعلام کرده و صریحاً ابراز داشتند: «استخلاص وی به صلاح نمی‌باشد». بالاخره وی در تیرماه ۱۳۴۴ آزاد شد. اما ساواک شدیداً وی را تحت پیگرد قرار داده و اعمال او را به دقت تعقیب می‌کرد.

در سالهای بعد، فعالیت شدید هاشمی تلاوم بیشتری یافت. وی چه با صدور بیانیه‌هایی که مجموعه‌ای از فضلا و علمای حوزه نیز آن را امضا می‌کردند و چه با ایراد سخنرانیهای پرشور، نام امام خمینی را به زبان می‌آورد و دست به افشاگری علیه رژیم می‌زد.

هاشمی به ویژه پس از تبعید امام از کشور، در این زمینه به فعالیت‌های حادی دست زد. جلسات متعددی با

علما و روحانیون منعقد می‌ساخت و از امکانی برای طرح موضوع بهره‌برداری می‌کرد. حتی یک بار مسقیتیم از آیت‌الله شریعتمداری که از مراجع پرنفوذ حوزه در آن زمان بود، شدیداً انتقاد کرد و از وی خواست تا در اعتراض به موضوع تبعید امام خمینی دستور تعطیل حوزه‌ها را بدهد. در حین همین فعالیتها، یک بار نیز در ۹ دی ماه ۱۳۴۳ در نجف‌آباد اصفهان دستگیر شد و پلیس او را وادار به ترک این شهر کرد. مدتی بعد رسماً ممنوع‌المنبر شد اما هاشمی این ممنوعیت را مرتباً نقض می‌کرد.

از این پس، هاشمی به همراه گروهی دیگر از علمای مبارز، از جمله حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، مباردت به تشکیل جلسات مخفی می‌کردند. این جلسات مخفی و موضوع بحثهای آنان توسط ساواک شناخته شد و لذا با شدت بیشتری هاشمی را تحت پیگرد قرار دادند. طی سال ۱۳۴۴ و ۱۳۴۵، ساواک تهران، قم، کرمان و رفسنجان مرتباً در پی او بودند و به رغم گزارشهای متعدد از سخنرانیها و تحریرکات او، نتوانستند دستگیرش سازند. این امر نه فقط به دلیل نداشتن مدارک موثق و قابل استناد از هاشمی بلکه به دلیل هشباری خود او نیز بود. به ویژه اینکه در این زمان بسیاری از دوستان روحانی او توسط ساواک دستگیر و زندانی شده بودند.

هاشمی با توجه به فضای سال ۱۳۴۵، شیوهٔ خود را به روشنگری و ایراد سخنرانیهای پرمحتوا پیرامون مسائل سیاسی و اجتماعی معطوف می‌کرد. طی سال ۱۳۴۶، خطابه‌های مهمی از جمله در مسجد موسی بن جعفر(ع) که امامت جماعت آن با آیت‌الله محمدرضا سیدی بود، از وی صادر شد. در این سال، منازعات اعراب و اسرائیل به حادثرین مراحل خود رسید و مهمترین جنگ مابین آنان رخ داد.

هاشمی که باتوجه به مطالعات، مقالات و ترجمه کتاب سرگذشت فلسطین، از متخصصان و صاحبنظران موضوع فلسطین به شمار می‌رفت، برای اطلاع بیشتر از کم و کیف منازعات اعراب و اسرائیل به سفارت کویت مراجعه کرد و درخواست نمود تا جراید عربی مرتبط با موضوع را در اختیارش قرار دهند. به همین جرم در مهرماه ۱۳۴۶ مجدداً توسط ساواک دستگیر شد اما دلایل هاشمی برای این مسئله با توجه به مقام علمی او در این زمینه، از وی رفع اتهام کرد و ساواک نتوانست اتهامی به وی وارد آورد.

مدتی بعد، مجدداً او را دستگیر کردند. این بار که مقارن جشنهای تاجگذاری بود به جرم توطئه علیه امنیت کشور وی را محبوس کردند اما به رغم تلاشهای بسیار، او فقط به هفتاد روز حبس تأدیبی محکوم شد که با توجه به طولانی بودن مدت بازپرسی آزاد گردید.

در واقع هاشمی و جامعهٔ روحانیت مبارز، اقدام به صدور بیانیهای در افشای جنایات رژیم و مسائل پشت پردهٔ جشنهای دو هزار و پانصد ساله نموده بودند. پس از آن، به محض دستگیری نیز وی به همراه گروهی دیگر از زندانیان سیاسی روحانیت، مباردت به نوشتن نامهٔ سرگشاده‌ای به علمای قم و نجف نمودند. این نامهٔ تأثیری کوبنده بر شرایط موجود نهاد و واکنش بسیاری از علما و فضالای حوزه را برانگیخت. در این نامه، هدف نویسندگان هنوز در نهایت ساده‌دلی و تحت تأثیر تبلیغات گمراه‌کننده، خیال می‌کنند هیأت حاکمه ایران براساس اصول انسانی حکومت می‌کند، بفهمانیم در اشتباه و خطایند.» سپس دربارهٔ هاشمی چنین نوشته شده بود: «جناب آقای شیخ علی‌اکبر هاشمی رفسنجانی دانشمند و نویسنده و واعظ محترم را که چندی قبل دوازده ساعت زیر شکنجه‌های ضدانسانی بود، به صرف اتهام بون دلیل، آن چنان موردضرب شدید قرار داد[ند] که گوش ایشان آسیب دیده است…» همزمان با این نامه، متن مشابهی نیز از سوی محمد منتظری تهیه و به کمیته دفاع از حقوق زندانیان سیاسی ارسال شد.

از سال ۱۳۴۷ به بعد، هاشمی در جلسات هیأت انصارالحسین، مسجد هدایت و حسینیه ارشاد شرکت فعال داشت و سخنرانیهای متعددی نیز ایراد می‌کرد. به‌ویژه در جلسات انصارالحسین که ساواک همهٔ آنها را گزارش کرده است وی نقش محوری داشت و خطابه‌هایش بسیار برانگیزنده بود. در این جلسات، وی علاوه بر افشاگری نسبت به رژیم، خطوط مبارزه را نیز موردتحلیل و بازبینی قرار می‌داد و جریانات انحرافی را نقد می‌نمود. مسئلهٔ فلسطین و واپس‌ماندگی جهان اسلام و مسئلهٔ استعمار، عمده‌ترین موضوعات سخنرانیهای او در این دوران بود. در پی این سخنرانیهای شجاعانه که در ضمنِ آن

حتی به مسائلی نظیر مبارزه مسلحانه نیز پرداخته می‌شد، بالاخره مقدم مدیرکل ادارهٔ سوم ساواک، با دستور اکید، هاشمی و جمعی از دوستانش را ممنوع‌المنبر ساخت. اما هاشمی در جلسات هیأت انصارالحسین شرکت می‌جست و وقتی به دستورات ساواک نمی‌نهاد در ضمن همین مسائل و همین ایام بود که ساواک متوجه شد کتاب دیگری از هاشمی چاپ و منتشر شده است. این کتاب «امیرکبیر یا قهرمان مبارزه با استعمار» نام داشت.

انتشار چنین اثری از سوی یک فرد روحانی در آن زمان از دیدگاههای گوناگون جالب توجه بود و معرف طرز تلقی همه جانبه و عمیق هاشمی نسبت به اوضاع و احوال و مسائل کشور ایران محسوب می‌شد. گویی علاوه بر مسائل نظری اسلام، وی توجه خود را به تجربیات و برخی مسائل عینی تاریخی نیز معطوف ساخته است.

در طی سالهای ۱۳۴۸ و ۱۳۴۹، ثابتی عنصر فعال ساواک، شخصا مسائل مربوط به هاشمی را تحت نظارت و پیگرد قرار داده بود. وی توانست از جلسات هفتگی هاشمی با گروهی از روحانیون مبارز باخبر شود. برخی از این روحانیون عبارت بودند از سیدمحمود طالقانی، شیخ مرتضی مطهری، سیدعلی خامنه‌ای، شیخ حسن لاهوتی،

مختلف وی را تحت بازجویی، تذکر و تعقیب مستقیم قرار می‌دادند. هاشمی نیز با احتیاط و در عین حال جسارت به فعالیتهای خود ادامه می‌داد. استمرار فعالیتهای فکری و سیاسی هاشمی چنان بود که در پایان دههٔ چهل، او یکی از برجسته‌ترین چهره‌های مبارز در کلیه مجامع مذهبی، دانشگاهی و کانونهای فرهنگی غیروابسته به رژیم بود. در آبان ۱۳۴۹ وی در دانشسرای مازندران سخنرانی

مهمی دربارهٔ پیوستگی دین و سیاست ایراد کرد. در آذرماه، به دعوت دانشکده فنی دانشگاه تهران در آن محل به سخنرانی پرداخت. پس از این سخنرانی که با استقبال پرشور صدها دانشجو روبه‌رو شد، ساواک به صورت شدیدتری هاشمی را تحت پیگرد قرار داد. به ناچار هاشمی مدتی از جنگ ساواک پنهان شد و فقط دفعتاً در محلهایی نظیر حسینیه ارشاد، مسجد همت، هیأت انصارالحسین و… به سخنرانی مباردت می‌کرد. این سخنرانیها، به ویژه سخنرانی وی در فروردین ۱۳۵۰ در رفسنجان، در انتقاد و حمله به موضوع جشنهای ۲۵۰۰ ساله، ساواک را سخت برآشف‌ت و به تکاپو واداشت.

این زمان مصادف بود با علنی شدن مسئلهٔ گروه‌های معتقد به مشی مسلحانه. ساواک نیز در ابعاد وسیعی اقدام

به مقابله و دستگیری مبارزان نموده بود. هاشمی بر این باور پای می‌فشرد که برای تداوم مبارزه، حتی‌الامکان نباید به زندان رفت. حتی به زندانیان پیشنهاد می‌کرد که با اظهار ندامت از محبس بیرون آیند و مجدداً به مبارزه ادامه دهند.

وی در این هنگام، علاوه بر سخنرانیهای پرشور و روشنگرش، به مدیریت برخی امور ساختمانی، فعالیت در مدرسهٔ رفاه و مطالعات فرهنگی در مسائل دینی نیز ادامه می‌داد. همچنین با توجه به نفوذ کلام و مرتبهٔ مهمی که در مجامع دینی کسب نموده بود، به یکی از تکیه‌گاههای مبارزان مسلمان بدل شده بود. بنابراین به طور طبیعی، هاشمی به کلیه مبارزان مسلمان مدد می‌رساند. از جمله به مجاهدین خلق که در آن زمان مظهر مبارزهٔ جوانان مسلمانان بودند کمکهای مالی کرده بود و حتی خانه‌هایی در اختیارشان قرار داده بود.

تا این زمان، ساواک از ارتباط هاشمی با روحانیون برجستهٔ حوزه، سران نهضت آزادی و گروه فرهنگی حسینیه ارشاد اطلاعات قابل توجهی به دست آورده بود اما به رغم تلاشهای بسیار از ارتباط وی با گروه‌های مسلح مدرکی به دست نیاورده بود.

ساواک که در آستانهٔ جشنهای ۲۵۰۰ ساله به سر می‌برد، احتیاط را از دست نمی‌داد اما به رغم حجم وسیع اطلاعاتی که دربارهٔ ارتباطات، سخنرانیها و جلسات هاشمی

می‌رسید، به سردرگمی عجیبی دچار شده بود. هم از این رو بالاخره در ۱۳ مهر ۱۳۵۰ اداره کل سوم ساواک دستور اکیدی برای دستگیری هاشمی صادر نمود.

هاشمی در همان روز به اتهام اقدام علیه امنیت کشور دستگیر شد. این بار مدرک مستقیم جرم او، نامه‌ای بود که برای ارسال به نجف و رسیدن به نظر امام خمینی تنظیم شده بود. هاشمی در این ارتباط به کمیته مشترک ضدخرابکاری منتقل گردید و تحت شکنجه و بازجویی قرار گرفت اما پایداری و مقاومت بسیاری از خود نشان داد.

در بیرون از زندان، استاد مرتضی مطهری، خانواده هاشمی و برخی دیگر برای آزادسازی او دست به اقداماتی زدند اما این اقدامات فایده‌ای نکرد و هاشمی به جرم ارتباط با مخالفان، اقدام به فعالیت‌های ضدرژیم و ارسال پیام برای امام خمینی محکوم گردید. منتها چون هیچ یک از این جرائم با مدرک قابل استناد و مشخصی اثبات نگردید، وی به یک سال حبس محکوم شد. هاشمی بالاخره بنا به رأی دادگاه تجدیدنظر شمارهٔ ۳ تهران، در پنجم اردیبهشت ۱۳۵۱ از زندان آزاد شد. خروج هاشمی از زندان، موجی از تحرک و روحیه را برای کسانی که در بیرون به مبارزه اشتغال داشتند، همراه داشت.

در این ایام، خانوادهٔ هاشمی، به ویژه همسر وی عفت مرعشی نیز با شرکت در تحصنها و مجالس اعتراضیه‌ای که در نقاط مختلف، از جمله بیت برخی از آیات عظام برگزار می‌شد، شرکت می‌جست.

ساواک این فعالیتها را نیز تحت نظر داشت و علاوه بر این اطلاع حاصل کرده بود که هاشمی و جمعی از همفکرانش درصدد تهیه اعلامیه‌ای در اعتراض به اعام جوانان مسلمان و سران مجاهدین هستند. به همین علت تعقیب هاشمی شدت بیشتری گرفت و تعداد زیادی از نیروهای ساواک تهران برای این امر بسیج شدند اما هاشمی که متوجه مخاطرات اخیر شده بود، یکباره ناپدید شد.

او از طریق همسرش شایعه‌ای مبنی بر سفر به شمال را به خورد ساواک داده بود و این موضوع مدتها موجب جست و جوی بی‌حاصل آنها در شمال و نامه‌نگاریهای بسیار با مراکز ساواک در شهرهای شمالی کشور شد اما به زودی ساواک تهران متوجه حضور هاشمی در تهران شد. این خبر نیز درست نبود و فقط به دلیل حرکات ظریف هاشمی، ساواک نمی‌توانست به او دسترسی پیدا کند. این پنهانکاری هوشمندانه بالاخره در تاریخ ۶ شهریور ۱۳۵۱ به پایان رسید زیرا هاشمی به وسیلهٔ شهربانی کرمان دستگیر شد و اندکی بعد به زندان قزل قلعه در تهران منتقل گردید.

پس از این دستگیری، او مجدداً مورد بازجویی قرار گرفت. در این بازجویی، هاشمی نبوغ حیرت‌انگیز خود را به کمال نشان داد و همهٔ فعالیت‌های خود را به نحوی توجیه نمود که پیگرد قانونی نداشته باشد. به همین دلیل به قید وجه التزام مبلغ پنجاه هزار ریال و شرط عدم خروج از حوزهٔ قضایی تهران آزاد گردید. البته یکی از دلایل آزادی او این بود که ساواک می‌خواست با تعقیب وی و اجرای عملیات شنود در منزلش به اطلاعات افزونتری در ارتباط با روحانیون مبارز دست یابد. در این زمینه، دستورات اکید و بسیار سختی از سوی ثابتی صادر شد و هاشمی تحت نظر قرار گرفت.

هاشمی به رغم همهٔ خطراتی که در راه او موجود بود، باز هم به فعالیت‌های مخفی و آشکار خود ادامه می‌داد. در جلسات انصارالحسین شرکت می‌جست و به ویژه در ارتباط با اعدام جوانان مسلمان و مبارزات آنها، اقدام به اعتراض و تهیه امکانات و کمکهای مالی می‌نمود. مجموع این فعالیتها که بسیار متنوع و جسورانه بود، مرتباً از سوی ساواک مناطق مختلف گزارش می‌شد.

دامنهٔ این فعالیتها که در اسناد ساواک منعکس گردیده بود، ابعاد مختلفی را دربر می‌گرفت، از جمله: سخنرانیهای پی در پی و انتقادی علیه رژیم، دفاع از جوانان اعدام شده و زندانی که به دست رژیم در اسارت بودند، جمع‌آوری کمک مالی برای گروه‌های خرابکار (معتقد به مبارزه مسلحانه)، گشایش حساب بانکی از طریق سفارت مصر برای کمک به فلسطینیها، تهیه اعلامیه‌ها و بیانه‌هایی علیه رژیم در مناسبت‌های مختلف، تماس و ارتباط با امام خمینی در نجف اشرف، تحریک علما و فضلا و آیات عظام در قم و…

این روند، در زیر تیغ حساسیت آزاددهندهٔ ساواک همچنان ادامه داشت تا آنکه هاشمی بنا به مقتضیات مهم مبارزاتی و برای اخذ تجربیات بیشتر، به چند کشور سفر کرد. این سفر مهم در پاییز سال ۱۳۵۴ به وقوع پیوست.

قضاوت ما درباره شخصیت‌های ایرانی، به صورت عمده درون گفتمانی و به صورت سیاه و سفید است. داستان از این قرار است که ما در درون یک گفتمان مشخص ایستاده و دیگران را تنها از یک زاویه یا یک مساله، و گاه یک جمله در باره شان قضاوت می‌کنیم. در حالی که اگر منطقی باشیم، در مقام یک قضاوت معقول، لازم است شناختی همه جانبه، متعادل، کامل، ضمنا با توجه به همه ادوار زندگی آنها یا لااقل بیشتر دوران زندگی‌شان، و همین‌طور غالب نوشته‌ها و دیدگاه‌های آنان داشته باشیم.

نفس این که توجه داشته باشیم ما در یک گفتمان هستیم و دیگران در گفتمانی دیگر، سبب نمی‌شود تا همه را با یک چوب برانیم. بر ماست که برای قضاوت درست، شرایط سیاسی هر دوره را در نظر بگیریم. مقصود از شرایط سیاسی، شرایطی نیست که افراد بی‌اراده و بی‌خاصیت خود را درون آن انداخته باشند، بلکه مقصود شرایط حساسی است که به خاطر الزامات ایجاد شده در آن، گاه حتی امام معصوم هم ممکن است، مانند امام علی(ع) یا امام حسن(ع)، در آنها تن به صلح بدهد؛ شرایطی که اگر آدم بخواهد فقط و فقط به فکر انقلابی بیندیشد، و حواسش نباشد که رهبرش امام معصوم است، یک انقلابی مثل حجرین عدی هم، صدای اعتراض بلند می‌شود.

مقصود این که ما ایرانی‌ها، باید از این رویه خود در قضاوت نسبت به سرمایه‌های سیاسی و فکری ملت مان، در آیم و آدم‌ها را واقع بینانه بشناسیم. من شک ندارم که این جمله علی مطهری که گفته بود اگر پدرش زنده مانده بود، بسیاری از اتفاقات نمی‌افتاد، درست است، زیرا شهید مطهری در طول سالیان نشان داده بود که آدم متعادل و قضاوتش درباره افراد بر اساس نظام سرمایه‌گی آنان بود، آن چنان که خیلی از آدم‌ها را حتی اگر اشتباهاتی داشتند، به دلیل تفکر و اندیشه و تخصص و دانشی که داشتند، احترام می‌کرد و اجازه نمی‌داد حقوق آنان پایمال شود.

با این حال باید این را به عنوان یک واقعیت پذیرفت که انقلاب کار خودش را می‌کند، منطق خاص خود را دارد و هرچند می‌شود آن را کم و بیش کنترل کرد، اما این بستگی به آن دارد که با چه شوری پیش رفته باشد و قدرت دفع در گفتمانش تا چه اندازه باشد. واقع بینانه باید گفت، ماجرا این است که فضای انقلاب، گفتمانی را ایجاد کرد که ما نسل انقلاب درون آن بودیم و سالیانی دراز، بر اساس مبانی آن، در باره دیگران قضاوت می‌کردیم و پیش می‌رفتیم. بسیاری از افراد سیاسی، بسیاری از رخدادها و شرایطی که پیش آمد، در تولید این گفتمان موثر بود. تاریخ گذشته ایران و تجربه‌های گذشته در شکل دهی این گفتمان نقش داشت. به علاوه، در سالهای پس از انقلاب به خاطر مشکلاتی که پدید آمد، آدم‌هایی که به زبان آمدند، کتابها و جزواتی که منتشر شد، تأثیراتی که از کمونیستها گرفتیم و خیلی از چیزهای دیگر در شکل دهی به برخی از چارچوب‌های این گفتمان موثر بود. در این میانه گفتمانی به عنوان **گفتمان** انقلاب پدید آمد که غالب توده‌های مردم در آن جای گرفتند. عده‌ای از مردم و شخصیت‌های دیگر و مخالفان هم بیرون این گفتمان بودند، گفتمان دیگری داشتند. این دو گروه زبان همدیگر را متوجه نمی‌شدند، هرچند توده‌های مردم گفتمان انقلاب را به تناسب افکار و اندیشه‌هایی که داشتند، بهتر درک می‌کردند. حالا وقتی به آن دوره نگاه می‌کنیم می‌توانیم آدم‌ها و شخصیت‌ها را در دو سه گفتمان جای دهیم. رایج‌ترین و فراگیرترین آنها گفتمان انقلابی بود که اصول خاص خود را داشت.

می دانیم که فشار و تهدید کمونیستها، پیدایش مجاهدین خلق و روی آوردن به جنگ مسلحانه که آغازگرش بودند، کَر و فَر جریان ملی یا ملی – مذهبی، فشارهای آمریکا، و بعد هم شرایط سخت جنگ ایران و عراق، همه و همه، گفتمان انقلاب را در مسیر خاصی هدایت کرد، به طوری که جلوی برخی از گزینه‌ها را گرفت و آنها را کنار گذاشت. یک قلم در باره جنگ، هشت سال طول کشید تا توانستیم بحث صلح را قبول کنیم.

گفتمان راجع انقلاب بسیار نیرومند بود و کسانی که رهبری آن را داشتند، اغلب و مطابق معمول برای حفظ آن تلاش و توجه و تفسیر می‌کردند. در باره

این گفتمان، هم از نظر سرچشمه‌ها و هم بازسازی و بازنگری و هم کارکرد آن در جامعه ایرانی در رسیدن به اهداف ملی و ارزشی دیگر، می‌توان بحث کرد. کسان زیادی در ساخت این گفتمان انقلابی نقش داشتند و به صورت‌های مختلف و متفاوت مطالبی را در شرح مواضع آن بیان می‌کردند. زمانی که مخالفان جدا شده و به تدریج کنار گذاشته شدند، اختلاف درون گفتمانی آغاز شده و جریان چپ و راست درست شد. همان زمان که جامعه روحانیت و مجمع روحانیون شکل گرفت و با درایت امام، هر دو، به فعالیت پرداختند.

و اما گفتمان انقلاب، چگونه شکل گرفت؟ آدم‌ها و باورها، دو رکن اصلی آن بودند. برای نمونه، در بخش باورها، یکی از دستمایه‌های اصلی از نظر سرچشمه ای، نگاه به اسلام و تفسیر ویژه آن و استفاده از عناصری بود که از اسلام و تشیع اقتباس و استفاده می‌شد. در کنار آن از سرمایه‌های ملی و ایرانی و نیز تجربه‌های

سهام هاشمی در گفتمان انقلاب

دکتر رسول جعفریان

در سرچشمه‌های فکری، روحیات، آرمانها، و تجربه‌هایی بود که از گذشته اندوخته بودند.

بدون شک هاشمی یکی از برجسته‌ترین رهبران این گفتمان به حساب می‌آید و در این مسیر، زبان و سبک بیانش، بر اساس داشت‌ها و سرمایه‌هایی که دارد، نقش محوری در گفتمان انقلاب دارد. جدای از این که وی در اصل این گفتمان، به طور اساسی حضور دارد، شاید بتوان گفت، نقش مهم و خاص او، در امر تحول گفتمانی و توجیه تغییرات درونی آن است که امری دشوارتر، هزینه‌بر، و نیازمند نوعی مقاومت و آمادگی برای چالش‌های درون گفتمانی می‌شود.

در اینجا هدف ما مقایسه نقش وی در شکل دهی به گفتمان انقلاب با دیگران نیست، بلکه صرفا اشارهای است به نقش خاص او با توجه به تفاوتی که او با بسیاری از دیگر رهبران انقلاب داشت.

هاشمی از نظر فکری، یک روحانی بود که آموزش‌های عمومی و اختصاصی طلبگی را پشت سر

نهاده اما اندیشه‌هایش صرفا حوزه محور نبود. به طور کلی می‌توان گفت که در ایران، در تمام دوره اسلامی، یک تفاوت میان رهبران فکری وجود داشت. به نظرم این تفاوت از نقطه نظر شیعی و سنی هم تفاوتی نداشت. یعنی در زمانی که اکثریت مردم ایران سنی هم بودند، این تفاوت بود. همه مسلمان بودند، اما عده‌ای نگاهشان به ایران هم بود، در حالی که نگاه گروه دیگر، صرفا به تفسیری از دین بود که به میراث فکری ایرانی توجه نداشت. الان هم همین منازعه هست و طبعاً کسانی که جزو دسته دوم هستند، به راحتی، ممکن است گروه اول را متهم کنند که دینی نمی‌اندیشند، اما حقیقتاً روشن نبود که تفسیری که آنها از دین داشتند، چیزی جز نوعی اجتهاد مشخصی بود که خود داشتند. جالب است که روزگاری بسیاری از سنیان تندرو، مذهب تشیع را نوعی مجوسیت می‌دانستند که در پشت محبت اهل بیت مخفی شده است. این را برای این جهت تاکید می‌کنم که داشتن نوعی نگاه ایرانی همزمان با تدین به اسلام، تفاوتی با نوع نگاه عربی به محیط نجدی یا شامی یا عراقی نداشت که در کنار آن، اسلام قرار گرفته بود. در واقع، آنها هم نوعی نگاه وطنی با عنایت به فرهنگ پیش از اسلام خود همزمان با اسلام داشتند.

نگاه هاشمی، با توجه به این تقسیم، نوعی نگاه معطف به شرایط ایران بود. این نگاه، در مقیاس خاصی برای امام هم بود که به ایران کاملاً باور داشت. این نگرش در روحانیون مشروطه هم بود. اگر کسی در عمق تحولات تاریخ ایران قرار داشت و به خصوص نسبت به تاریخ معاصر ایران آگاهی داشت، مسلماً نوعی تمرکز روی تفکر ایرانی که اسلام با برداشت حکمت ایرانی بود، داشت.

هاشمی از بین کسانی که در شکل دهی به گفتمان انقلاب سهم داشتند، چهره‌ای بود که تقریباً به صورت یک استثنا، در روزگاری که هیچ نوع توجه به امر تاریخ معاصر در ایران نبوده، او به نگارش کتابی در حوزه سیاست ایرانی و به طور خاص، متمرکز روی امیر کبیر نوشته است. از این مطلب، ساده نباید

گذشت. ممکن است خیلی‌ها توجه‌هایی به این امر داشته باشند، اما در میان چند کتابی که در آن روزگار در باره امیر کبیر نوشته شده، اثری از حسین مکی و آدمیت، هاشمی سومین نفر به حساب می‌آید. این مطلب اشاره به نوعی تلفیق تجربه ایرانی با درس طلبگی دارد و البته درون آن مطالب دیگری هم هست.

نفس پرداختن به تاریخ معاصر به عنوان یکی از مواد اصلی تجربه‌های فکری هاشمی، خود در شکل دهی به ادبیات او و تأثیرش در گفتمان انقلاب، مهم است. یک نمونه دیگر، کار در باره فلسطین است که در هفت دهه گذشته، مهم‌ترین مشغله ذهنی مسلمانان از نظر مباحث مربوط به امت اسلامی بوده است. این امر در گفتمان انقلاب، جایگاه خاص خود را برای همه داشته، اما از نظر هاشمی، نوعی کار تاریخی هم به حساب می‌آید. در واقع می‌شود گفت، هاشمی نسبت به سیاست‌های منطقه‌ای تا حدی نسبت به دیگران وقوف بیشتری داشت. این امر، یعنی آشنایی‌های مزبور، سبب می‌شد تا آرمان گرایی او تا اندازه‌ای با نوع واقع‌گرایی گره خورد.

یکی از مواردی که می‌توانست تفاوت این دیدگاه را در درون گفتمان انقلاب نشان دهد، بحث خاتمه دادن به جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بود، کاری که هاشمی با شهادت تمام دنبال کرده و آن را با موافقت امام، به انجام رساند. در مقابل نوعی تفسیر وجود داشت که می‌توانست آرمان گرایانه، مساله را تا نابودی کامل پیش ببرد.

تمایل هاشمی به سازندگی هم صرفاً تمایلی نبود که به انتخاب او به ریاست جمهوری پس از جنگ باز گردد، بلکه امری بود که ریشه در اعماق افکار و اندیشه‌های وی داشت. او مردی اقتصادگرا و مروج اندیشه زندگی و زیستن بود. به نظر می‌رسد، برخی از آرمان‌گرایان افراطی بوده و هستند که بیش از این که به حیات فکر کنند، به ممات می‌اندیشند، اما هاشمی، در عمق فکر خود، به اقتصاد و زندگی خوب توجه داشت. سالها خطبه‌های نماز جمعه را به این مباحث اختصاص داد و سعی می‌کرد، تمدن مادی را در کنار تمدن معنوی تقویت کند.

انعطافی که در گفتمانی از انقلاب، آن مقدار که متعلق به هاشمی و جناح وی بود، توان و ظرفیت جلب توجه بیشتر توده ایرانی را داشت، در حالی که جریان دیگر، روی نوعی از گفتمان آرمان گرایی تکیه می‌کرد که تاکید بر تفکیک مردم، نوعی سخت‌گیری، و جداسازی در حد افراطی داشت. صد البته، هاشمی در یک دوره و حتی تا پایان حیات، نقش رهبری نداشت، اما در همه این ادوار، روی افکار خود تاکید می‌کرد. به نظر می‌رسد، این حساسیت، در دوره‌ای که وی مسوولیت سیاسی کمتری داشت بیشتر بود. این مساله اصولاً در سیاست امری عادی است که رهبرانی که مسوولیت ندارند، انعطاف بیشتری در مقایسه با کسانی دارند که بر محور قدرت، سخن می‌گویند. با این حال، باید گفت عناصر فکری هاشمی، به گونه‌ای بود که در صورت رفع خطر مخالفان داخلی، می‌توانست تاکید بیشتری روی پذیرش جمعی مردم در درون یک گفتمان ملی و اسلامی داشته باشد.

به عنوان خاتمه بحث باید عرض کنم، یک نگاه به روحانیون ما از مشروطه به این سمت، دو دسته را به ما نشان می‌دهد، دسته‌ای که آرمان گرا هستند و این آرمان گرایی را صرفاً در یک نگرش دینی خاص و با توجیهی معین مطرح کرده و ضمن آن که نوعی سنت گرایی را طرح می‌کنند، به رغم آن که احساس می‌کنند با زندگی روزانه و تحولات آن کمتر رفاقت و صمیمت دارند، دنیای جدید را از هر حیث محکوم می‌کنند. دسته دوم روحانیون، به نوعی تغییر در نگاه سنتی باور داشته و حتی در مشروطه به راحتی توانستند نظام جدید را در دل نگرش خود جای دهند. این تقسیم‌بندی ادامه یافت، ضمن آن که پهلوی با روش افراطی خود، همه اینها را به سمت مخالف سوق داد، اما وقتی شرایط عادی شد، دو نگاه، دو گفتمان را پدید آورد. هاشمی، یکی از اصلی‌ترین محورها، در گفتمانی بود که از مشروطه به این سو، نوعی همراهی با تغییرات را پذیرفته بود. در این دسته، حتی تعداد قابل توجهی از مراجع تقلید هم بوده‌اند، و به هیچ روی، کسی نباید تصور کند جریانی است که می‌توان به راحتی آن را با نسبت‌ها و وصله‌های ناجور متهم کرد.

میزگردی به مناسبت پخش فیلم مستند «هاشمی زنده است» با حضور فواد صادقی، عباس سلیمی نمین، علی طالبی طادی

روایت هنری یا کیفر خواست

که همه را باید کنار گذاشت و به سوی یک نسخه جدید رفت که همه را اهل انحراف می‌داند؟

این نویسنده و روزنامه‌نگار تأکید کرد: اگر بخواهیم در این فضا حرکت کنیم، بهترین مسیر را برای کسانی باز کرده‌ایم که اصل انقلاب اسلامی را اشتباه می‌دانند. در واقع نگاهی از جنس نگاه حاکم بر این فیلم، به ترین پاس گل به ضد انقلاب است؛ اینکه ما همه مسئولان این کشور از ابتدا تا امروز را دزد، خائن، منحرف، جاسوس یا نادان خطاب کنیم.

وی با اشاره به تعابیری که فیلم بر آن تأکید دارد، گفت: شاهکارها و نقطه عطف‌های فیلم آنجاست که از میان مناظره آقای احمدی‌نژاد و مهندس موسوی در سال ۸۸ بخشی را به نمایش می‌گذارد که دقیقاً رهبر انقلاب در خطبه معروف خود در ۲۹ خرداد ۸۸ شدیدترین واکنش را به آن نشان دادند و بخاطر همین جملات، برای نخستین بار، رئیس‌جمهوری کشور را با نام در خطبه‌های نمازجمعه مورد انتقاد قرار دادند. همچنین در فیلم، بخشی از اعترافات زندانیان سال ۸۸ پخش می‌شود که اتفاقاً رهبر انقلاب در واکنش به پخش این اعترافات از تلویزیون در عید فطر ۸۸ فرمودند اعترافات افراد فقط علیه خودشان دارای صحت است و درباره دیگران بی‌اعتبار است.

صادقی با تأکید بر اینکه «نگاه حاکم بر این فیلم، هدیه و پاس گل به ضد انقلاب است»، گفت: این نگاه به دلیل تأثیری که در همه رسانه‌های حاکمیتی دارد، حائز اهمیت است و متأسفانه دانشجویان و جوانانی از جنس سازندگان این فیلم نیز که می‌خواهند انقلابی باشند، نادانسته تحت تأثیر همان نگاه هستند؛ نگاهی که از سن آنها بیشتر است و نمی‌دانند که تیشه به ریشه انقلاب می‌زند.

وی با بیان اینکه «این نگاه به دنبال حذف همه برای گرفتن عنان مطلق قدرت در دست است»، این فیلم را دارای اشتباهات و دروغ‌های فراوانی دانست و گفت: در بخش‌های پایانی فیلم عنوان می‌شود که آقای هاشمی در استخر فرح پهلوی از دنیا رفته‌اند در حالیکه این یک دروغ آشکار است آن هم نه درباره زمان و مکانی که ما و سازندگان فیلم به آن دسترسی نداریم. مکانی هست در تهران متعلق به نهاد ریاست جمهوری که اصلاً درون کاخ سعدآباد نیست. باغ کشاورزی بوده به نام ارکید که بعد از انقلاب به یک ساختمان دولتی جهت برخی ملاقات‌های رؤسای جمهور تبدیل می‌شود و آب انبار این مجموعه، تبدیل به یک استخر کوچک سرپوشیده شده است. این استخر اکنون هم در اختیار سپاه حفاظت

رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای هستند و بیشترین تأثیرگذاری و اختیارات را در کشور داشته‌اند. هیچ شخص دیگری را غیر از رهبر معظم انقلاب نمی‌توان نفر اول کشور در این ۳۰ سال دانست. از این رو، نگاه حاکم بر این فیلم، جفا به فردی است که بالاترین مسئولیت را در این ۳۰ سال در کشور داشته است.

این نویسنده و روزنامه‌نگار، نگاه توهم‌آمیز به مجموعه اتفاقات کشور را ویژگی این مستند خواند و گفت: بر اساس ادعای فیلم، باید بررسی کرد و دید قبل از سال ۶۸ قطار کشور بر کدام ریل بوده که آقای هاشمی از سال ۶۸ آن را منحرف کرده است. تا پیش از پیروزی انقلاب که قطار کشور بر ریل شاهنشاهی بوده است. بعد از پیروزی انقلاب هم که دولت موقت و مهندس مهدی بازرگان اداره کشور را بدست گرفت که قطعاً از نگاه سازندگان فیلم منحرف است. پس از او نیز، بنی‌صدر و بعد از آن نیز دولت مهندس میرحسین موسوی سکان اداره کشور را به دست گرفتند که قطعاً به نظر سازندگان فیلم همگی منحرف هستند. به این ترتیب، ما ملتی هستیم که نه از سال ۶۸ که از ابتدای انقلاب، اشتباه کرده‌ایم و طبق این نگاه، امام نیز از ابتدا اشتباه عمل کرده است.

صادقی افزود: روایت فیلم این است که امام در جنگ به یک فرد انحرافی اعتماد کرد و رهبر انقلاب هم در سال ۷۶، درباره یک فرد انحرافی گفتند که هیچکس برای من هاشمی نمی‌شود.

وی با طرح این پرسش که اگر همه انحرافی بودند، چه کسی می‌تواند قطار کشور و انقلاب را روی ریل درست بازگرداند؟ گفت: پاسخ این مستند به این پرسش روشن است: تنها یک جریان خاص است که می‌تواند کشور را اداره کند؛ یک جریان امنیتی که در برهه‌های حساس کشور را نجات داده و اکنون هم اگر به او میدان بدهند می‌تواند کشور را نجات دهد.

صادقی با انتقاد از نام مستند گفت: فیلم با عنوان «هاشمی زنده است» به تمسخر جمله حضرت امام درباره آقای هاشمی می‌پردازد تا بگوید انحراف هنوز هم زنده است. حال آنکه واقعیت این است که آقای هاشمی دو سال است که دیگر زنده نیست و ما باید برای آینده خود تصمیم بگیریم؛ آیا می‌خواهیم به نسخه‌هایی بازگردیم که همه را انحرافی می‌دانند؟ در ۳۰ سال گذشته، ۵ مجلس اصولگرا و دو مجلس اصلاح‌طلب بر کشور حاکم شده‌اند، برنامه‌های توسعه‌ای و بودجه‌های کشور عمدتاً در مجالس اصولگرا بسته شده است، آیا می‌خواهیم بگوییم

نشست نقد و بررسی مستند «هاشمی زنده است» با حضور علی طالبی‌طادی کارگردان، عباس سلیمی‌نمین پژوهشگر تاریخ و فواد صادقی نویسنده و روزنامه‌نگار برگزار شد.

به گزارش خبرنگار ایرنا پلاس، در این نشست که عصر روز یکشنبه شانزدهم دی از سوی بنیاد فرهنگی روایت فتح در سالن اسوه برگزار شد، ابتدا مستند ۱۰۰ دقیقه‌ای «هاشمی زنده است» به نمایش درآمد و پس از آن، با طرح این سؤال از سوی احسان رستگار مجری برنامه که «رسالت یک مستند چیست؟»، میزگرد نقد و بررسی این مستند آغاز شد.

ابتدا فواد صادقی در پاسخ به پرسش مجری اظهار کرد: آنچه امروز در این سالن به نمایش گذاشته شد، به سادگی نمی‌تواند عنوان مستند رادریافت کند. مستند همانطور که از نامش پیداست باید دارای سند و استناد باشد. مستندها دارای یک طرح تحقیق و مفهوم‌افزایی هستند حال آنکه این فیلم بیشتر به یک کلاژ یا ترکیبی از تصاویر آرشیوی شبیه بود که با یک دیدگاه خاص سیاسی گزینش شده‌اند.

صادقی با بیان اینکه «این فیلم از ارزش هنری خاصی برخوردار نیست»، گفت: از این جهت بیشتر باید از زاویه مفهومی به این فیلم پرداخت. اهمیت این فیلم در نگاه سازندگان آن است؛ سازندگانی که با وجودی که دانشجو معرفی شده‌اند ولی در واقع یک تشکل شبه‌دانشجویی هستند که بناسبت بلندگوی یک جریان خاص قدرتمند در کشور باشند؛ جریانی که در حوادث دهه‌های اخیر رد پای محسوس دارد.

وی ادامه داد: تولیدات این چنینی را به فراوانی می‌توان این سال‌ها از شبکه‌های مختلف تلویزیون دید؛ اتفاقاً با صدای گوینده همین مستند یعنی آقای ناصر طهماسب که یکی از گران‌ترین گویندگان کشور است.

صادقی افزود: نگاه حاکم بر این جریان را باید در جملات پایانی این مستند دید که معتقد است انقلاب و ریل اقتصاد کشور از سال ۶۸ به بعد به انحراف رفت و با همه تفاوت‌های دولت‌ها و مجالس شورای اسلامی که در این ۳۰ سال روی کار آمدند، همچنان بر این انحراف پیش می‌رود تا وقتی کسی بیاید و این را به مسیر اصلی خودش برگرداند.

وی این نگاه به کشور و انقلاب را نگاهی بسیار خطرناک دانست و گفت: این نگاه برای رأی مردم هیچ ارزشی قائل نیست. اینکه ما حاصل انتخاب‌های گوناگون مردم در این ۳۰ سال را یکسره انحراف بخوانیم، نشان می‌دهد که برای رأی مردم و همچنین برای رهبری انقلاب ارزشی قائل نیستیم. بهر حال از سال ۶۸ سکاندار اصلی اداره کشور مقام معظم

است. متأسفانه کسانی که این فیلم را ساختند هرگز به خود زحمت نداده‌اند بروند ببینند این استخر کجاست. از این رو، من مخاطبان این فیلم را به قضاوت درباره دروغ‌های فاش این فیلم دعوت می‌کنم. این نشست با اظهارات علی طالبی‌طادی کارگردان این مستند ادامه یافت که در واکنش به فواد صادقی سخن گفت و جاهایی دیالوگ‌های پینگ‌پنگی بین او و صادقی، محل اعتراض سلیمی نمین شد. ادامه این نشست و مناظره را بخوانید:

طادی: نکته اول اینکه، خانواده آقای هاشمی به ما اتهاماتی زدند. آقای یاسر هاشمی گفتند مقدار زیادی از تصاویر مستند دروغ است حال آنکه ما اسرار مگویی نگفتیم. همه قبلاً گفته شده است. حتی برخی اهل فن به ما خرده می‌گیرند که موارد بدیهی را دوباره طرح کرده‌ایم. ما به آقای یاسر هاشمی نامه هم زدیم و گفتیم بیایید با هم مناظره کنیم اما از سمت ایشان جوابی دریافت نکردیم. الان هم باز اعلام می‌کنیم حاضریم با ایشان مناظره کنیم. البته قابل پیش‌بینی بود، نگاه این بزرگواران نگاه بالا به پایین است و همیشه یکطرفه صحبت کردند. یک مصاحبه می‌کنند نزدیک ۱۲روزنامه در روزهای یکم و دوم دی ماه تیتیر یک می‌کنند. برای هیچ فیلم سینمایی‌ای چنین حجه‌های نبوده است. انگار یک دکمه‌ای وجود دارد که اگر یک خانواده خاص بزند می‌تواند به صورت کثیرالانتشار و زنجیره‌وار روزنامه‌ها آن را چاپ کنند. این ما را یاد روزنامه زنجیره‌ای انداخت.

نکاتی را آقای صادقی درباره هویت ما گفتند. ما یک مجموعه دانشجویی هستیم به نام سفیرفیلم. چرخش مالی ما مشخص است. هزینه مستند هم مشخص است. آقای محمد هاشمی گفتند این مستند سه میلیارد خرج داشته است. این برای کسانی که در این حوزه هستند، بیشتر شوخی است. یک مستند آرشویی، حدود ۶۰ میلیون خرج دارد.

مدیریت کرد، شاید در شئونات رفتاری ساده‌زیست بود. در مورد اینکه ما مدیریت رهبری را زیر سؤال بردهایم، به نظرم پشت سر رهبری مخفی نشویم. آقای صادقی می‌گویند این فیلم به امام توهین کرده است. چه کسی گفته که نقد هاشمی، نقد امام و انقلاب و رهبری است؟

رهبر انقلاب گفتند من نه شرعاً نه عرفاً نه قانوناً اجازه ندارم در شقوق ریز کشور دخالت کنم. سر قضیه برجام گفتند بنده خوش‌بین نیستم ولی اجازه داند بروند و مذاکره کنند. هنوز دو سال نگذشته همه چیز را گردن رهبری می‌اندازند. دولت به چه شکل سمت مذاکرات رفت؟ رهبری گفتند اگر آنها برجام را پاره کنند ما آتش می‌زنیم. آقای روحانی بلافاصله گفت برجام چیزی نیست که بعضی فکر کنند بیندازند در منقل آتش بزنند. اینها حافظه تاریخی است. حالا که خورده زمین می‌گویند رهبری پشت این کار بوده است.

صادقی: شما می‌گویید از سال ۶۸ آقای هاشمی قطار را از ریل خارج کرده است. قبل از ۶۸ آقای موسوی بوده، شما نظرتان درباره قبل از ۶۸ چیست؟

طادی: درباره موضع ما نسبت به دولت میرحسین موسوی هم، ما نگفتیم آقای موسوی منحرف بوده یا نه. اما شما استخر فرح را اشاره کردید. یا نمی‌دانید یا می‌دانید نمی‌خواهید بگویید. استخر فرح نبود، استخر کی بود؟ شاید آقای یاسر هاشمی هم نمی‌داند. دو جا داشتند یکی در سعدآباد بود که آقای احمدی‌نژاد که آمد نگذاشتند سعدآباد بروند. یک استخری آقای هاشمی ساخته بودند. آقای یاسر هاشمی گفتند ۷۷، ولی ما تاجایی که پادمان است در دوران ریاست جمهوری‌شان بوده است زمانی که تورم بالا بود و مردم مشکل اقتصادی داشتند. یک شخصی است به نام لیلا امامی که زن هویداست

باغ ارکیدهای داشته که در آن گل می‌کاشته. آن زیر هم آب انبار نبوده، این حرف شبیه شوخی است. سونا بوده که با گسترش تبدیل به استخر می‌شود. خانواده آقای هاشمی دو سال است چیزی نگفته، حالا به یکباره بعد از این مستند گفتند. ما حالت احمدی‌نژادی نداریم که بیاییم رو کنیم. لیلا امامی با فرح فرقی ندارد. مشکل ما فرح نیست. مشکل این است که چرا مسئولان کشور کاخ‌نشین هستند اگر بناست روحانیون کاخ‌نشینی کنند همسر هویدا همانجا می‌نشست. مسأله این است که روحانیون قرار نبود بروند شمال تهران زندگی کنند. این همه مسئولان از استخرهای مختلف استفاده می‌کنند چرا یک نفر باید استخر خاص برای خودش درست کند؟

صادقی: پس پذیرفتید که استخر فرح نبوده است که مدت‌هاست روی این موضوع مانور داده می‌شود. من توضیح دادم این استخر جریان‌ش چه بوده است. باغ گل بوده و ابتدای انقلاب توسط بنیاد مستضعفان تملک می‌شود. دولت آن را می‌خرد و تبدیل به ساختمان می‌شود. بنا براین قبل از انقلاب نه کاخی وجود داشته نه استخری. اما درباره زندگی در شمال تهران، امام مگر کجا زندگی کردند؟

طادی: امام جایی که داشتند لوکس نبود. نصف خانه آقای هاشمی که الان موزه شده، ۵۰۰ متر است.امام در یک جای چند وجبی زندگی می‌کرد یک حسینیّه هم داشت که برای دیدارهای مردمی بود. اینکه بعد از فوت آقای هاشمی آمدند یک میل پاره گذاشتند و همه را به آن ارجاع دهند که شوخی است. خواهشا از سد لتیان که آقای هاشمی می‌رفت و برای مرحوم شاه بود، چیزی بگویید.

صادقی: شما قبل از فوت رفته‌اید که می‌گویید بعد از فوت آن را آنجا گذاشته‌اند؟

طادی: آقای صادقی می‌گوید ما در فیلم دروغ‌های بسیار گفتیم. این را شما از کجا آوردید؟ ما روایت محسن رضایی را آوردیم که چطور قسول تأمین می‌دهد و بعد نامه را به امام می‌دهد. آنقدر که می‌گویند آقای هاشمی فرمانده جنگ بوده، کمتر از دو سه ماه در جنگ به عنوان

جانشین فرمانده کل قوا مسئولیت داشتند، در هشتمین سال جنگ و در همین مدت کوتاه، جام زهر را به امام دادند.

صادقی: این هم دروغ است. از سال ۶۲ تا ۶۷ ایشان فرمانده جنگ بودند. شما اینها را نمی‌دانید.

سلیمی‌نمین: بله آقای هاشمی فرمانده جنگ بودند. من هم با عنوان این مستند مخالفم. ابتدا باید تشکر کنم از نیروهای جوانی که شجاعانه وارد این عرصه‌ها می‌شوند تا هم‌نسلی‌هایشان که پیوندشان با تاریخ قطع شده، با تاریخ پیوند بخورند. امروز ما به دلیل گسست از تاریخ ضربه‌های جدی می‌خوریم و تجربیات ســنگین تاریخی را دوباره تکرار می‌کنیم. پیوند نسل جدید با تاریخ بسیار ارزشمند است اما این جوانان را به بردباری و پذیرش نقد دعوت می‌کنم. این ایراد آخر آقای صادقی به مستند قطعاً درست بود. آقای هاشمی مدتی فرمانده جنگ بودند و مدت کوتاهی جانشین فرمانده کل قوا بودند. دوران جانشینی‌شان کوتاه بود اما دوران طولانی‌ای فرمانده جنگ بودند. از سال ۶۲ اما نکته‌ای خطاب به آقای صادقی دارم. اگر شما به جوانان ایراد می‌گیرید که چرا سیاه‌نمایی می‌کنید ابتدا باید به آقای هاشمی در این باره ایراد گرفت. بله این ایراد به این مستند هست که به جای انتقاد تدروی دارد و کلیه دستاوردها را بعضاً زیر سؤال می‌برند. اما من از شما سؤال می‌کنم مگر آقای هاشمی بنیانگذار این شیوه نبود؟ بر اساس خاطرات خود آقای هاشمی، ایشان در دولت مهندس موسوی نقش تعیین کننده دارد. خودش نوشته که فلان وزیر را احضار کردم گفتم اینگونه عمل کنید. اما بلافاصله بعد از اینکه ریاست جمهوری را می‌گیرد چه شیوه‌ای با آقای موسوی دارد؟ عنوان مصیبت‌کده را چه کسی روی دولت میرحسین موسوی می‌گذارد؟ ایشان خطبه‌های متعددی را به تشریح مصیبت‌کده دولت آقای میرحسین موسوی اختصاص می‌دهد. در حالی که نقش تعیین کننده‌ای در دولت آقای موسوی دارد؛ هم در اداره امور هم در حوزه تعیین خط مشی. چون این آقای هاشمی است که بحث عدالت اجتماعی را ابتدا مطرح می‌کند و بحث دولتی شدن امور را به صورت جدی پیگیری می‌کند، اما جوری موضع می‌گیرد گویی دولت آقای موسوی هیچ دستاوردی نداشته و همه آنچه در دوران جنگ صورت گرفته، انحراف و فاجعه‌آفرین برای کشور بود. بعدها وقتی که احمدی‌نژاد به عنوان یک نیروی جوان پیدا شد و به خطا همه عملکردهای انقلاب را زیر سؤال برد، آقای هاشمی تأسف خورد که این چه کاری است.

سؤال من این است آیا واقعا اداره دولت در دوران جنگ کار سختی بود یا نه؟ عدالت را رعایت کردن در آن ایام کار سختی بود. آقایان ایرادهایی هم در دولتی کردن اقتصاد و قطع دست بخش خصوصی داشتند اما دستاوردهای این دولت هم کم نبود.

اما من فهرستی از ایرادها به این مستند دارم: ۱– این که در سال ۵۸، آقای هاشمی با مقام معظم رهبری به سفر حج رفتند حذف کرده است و می‌گوید آقای هاشمی با افراد بالا پشت بام رفتند. نمی‌گوید آقای هاشمی با آقای خامنه‌ای آن شب در پشت بام بودند که خبر تسخیر لانه جاسوسی آمریکا را شنیدند.

۲– این که بگوییم آقای هاشمی، امام را مجبور کردند، تحقیر امام است نه نقد هاشمی. امام اگر صلح را پذیرفت براساس واقعیاتی بود که بخشی از آن را آقای هاشمی برایش تشریح کرد. امام معتقد بود صلح پایدار از مسـیر پیروزی در نبرد نظامی اتفاق می‌افتد ولی واقعیت تلخ شرایط آن روز باعث شد امام صلح را بپذیرد. آقای هاشمی تنها بازیگر این ایام نیست. امام براساس واقعیت موجود به این نتیجه می‌رسد که امروز پذیرش صلح به نفع جامعه است.

۳– مستند به موضوع مک فارلین وارد نشده است.

۴– برخی مونتاژها در فیلم خطاست. آنجا که به نحوی تلاش می‌شود این تلقی را ایجاد کند که آقای هاشمی دارد برای بوش پدر کف می‌زند.

۵– موسیقی‌ای که روی تصاویر سفر حج آقای هاشمی کار شده، موسیقی در شأن حج نیست. آقای هاشمی در آن تصاویر در حال عبادت حج است ولی موسیقی برای استقبال از اشراف عرب و طاغوت است. به کار گرفتن این موسیقی درباره آقای هاشمی خطاست.

۶– مستند می‌توانست به بحث استقراض در دوران ریاست جمهوری آقای هاشمی بخوبی وارد شود که اصلا به آن نپرداخته است. یکی از ایرادات اساسی که به دولت آقای هاشمی وارد است، بحث استقراض نه برای سرمایه‌گذاری کلان بلکه گاهی برای مصرف است. آقای هاشمی خودشان هم به این ایراد پی بردند. ابتدا در نمازجمعه گفتند خیلی از کسانی که می‌گویند ما ۳۵ میلیارد مقروض هستیم، دروغگو هستند و دارند تهمت می‌زنند. اما بعد از این خطبه، به آقای هاشمی گفته می‌شود که اطلاعاتش ناقص است. بعد ایشان مسئولیت تحقیق را به دفتر بازرسی‌اش یعنی آقای محسن هاشمی دادند و دفتر گزارش داد که بله چنین قرضی را برای شما ایجاد کردند و شما الان ۳۵ میلیارد مقروض هستید. درواقع، افرادی از بی‌اطلاعی آقای هاشمی استفاده کردند. من اطلاع دقیق دارم بعد که آقای محسن هاشمی گزارش داد، تازه آقای هاشمی مطلع شد که برخی او را در چه وادی قرار دادند. یکی از تجربیاتی که از آن غفلت می‌کنیم این است که شخصیت‌ها وقتی در جایگاه حساس قرار می‌گیرند بلافاصله توسط افرادی احاطه می‌شوند که آن شخصیت را در مسیری قرار می‌دهد که بعضاً خودش هم تمایلی ندارد. این موضوعات لازم است به یک تجربه تاریخی برای ما تبدیل شود. من وقتی مدیرمسئول کیهان

هوایی بودم نامه‌ای خدمت آقای هاشمی نوشتم که بنده اطلاع موثق دارم برخی استقراض‌ها برای اموری است که ما پراحتی با ریال می‌توانیم آنها را انجام دهیم، مثلاً دانشگاه آزاد برای میز و صندلی استقراض خارجی کرده یا در مورد مراتع استقراض خارجی صورت گرفته بود. آقای هاشمی نامه من را به مهدی نواب معاون بین‌الملل وزارت اقتصاد و دارایی ارجاع دادند. آنجا به عنوان یک روزنامه‌نگار تلاش کردم از آقای نواب لیست استقراض را بگیرم ولی هرگز حاضر نشد لیست را به من بدهد. حال آنکه آقای هاشمی خودش قبلاً در یک نمازجمعه گفته بود استقراض پدیده بسیار بدی است؛ اما این کار به نام آقای هاشمی و در بی‌اطلاعی او انجام دادند.

۷- نکته مهم این است که معتمدان به اقتصاد باز، به سیاست باز اعتقادی نداشتند. اقتصاد باز برای فشر خاصی دستاوردهایی داشت که نباید اجازه می‌دادند مردم بر آنها نظارت کنند برای همین فضای سیاسی را به شدت بستند. اینها چه کسانی بود و چگونه توانستند آقای هاشمی را در این وادی قرار دهند که بعد آقای خاتمی که فضای باز سیاسی را طرح کرد، آن همه با اقبال مواجه شد؟ این هم از تجربیات مهم ماست که دیدیم شورش‌هایی در شیراز، کرمان، اراک، مشهد، اسلامشهر و خیلی شهرها صورت گرفت در حالیکه اگر مقداری فضا باز بود و مسائل جامعه مطرح می‌شد، شاید آن شورش‌ها صورت نمی‌گرفت. اینها نکاتی است که مستند از آن غفلت کرده است.

۸- درباره کنار رفتن آقای عارف، مستند به لحاظ تاریخی دچار اشتباه است. آقای عارف تحت فشار اصلاح‌طلبان و با دلخوری شدید کنار رفت. ولی مستند می‌خواهد بگوید که این کناره‌گیری طبق برنامه‌ریزی بوده است.

مجری: آقای طادی، چرا موسیقی فیلم، موسیقی «فهرست شیندلر» انتخاب شده؟ می‌دانید که این موسیقی خاستگاه ایدئولوژیکی دارد و درباره رژیم صهیونیستی و هولوکاست است؟

طادی: ابتدا، درباره عنوان «هاشمی زنده است» توضیح دهم. عقیده ما این است که هاشمی زنده است. روزنامه آرمان که متعلق به خانواده آقای هاشمی است، قبلاً عکس آقای روحانی و هاشمی را کنار هم زد و گفت روحانی همان هاشمی است. از این رو به نظر ما هاشمی زنده است نه از نظر فیزیکی بلکه از نظر ایدئولوژیکی.

درباره موسیقی فیلم هم باید بگویم، فیلم ۱۰۰ دقیقه‌ای است و انتخاب موسیقی‌های متفاوت برای آن خیلی سخت است. هر موسیقی دیگری هم انتخاب می‌کردیم، باز ممکن بود از نظر ایدئولوژیکی خاستگاهی داشته باشد.

مجری: با وجودی که اسم فیلم از جمله امام است ولی در فیلم به جمله کامل امام اشاره‌ای نشده است. از طرفی وقتی به انتخابات ریاست جمهوری ۶۸ اشاره می‌کنید، به رقیب آقای هاشمی اشاره نشده و انگار آقای هاشمی خودش تنها کاندیدا بوده است.

درباره جمله امام، مخاطب ما متولدين دهه ۷۰ هستند و من فیلم را برای متولدين دهه ۷۰ به بعد ساختم. من برای دهه خودم فیلم ساختم؛ نسلی که آقای هاشمی برای آن نسخه فرزند کمتر زندگی بهتر را پیچید و من که بچه چهارم خانواده بودم، کوین نداشتم.

درباره انتخابات ریاست جمهوری ۶۸ هم باز می‌گویم من فیلم را برای دهه هفتاد به بعد ساختم. در آن انتخابات واقعا رقیبی برای آقای هاشمی وجود نداشت و عباس شیبانی مشخص بود که بنا نیست رأی بیاورد و بناست چه کسی رئیس‌جمهور بشود.

صادقی: شما به فشار خانواده آقای هاشمی به دانشگاه امیرکبیر اشاره کردید. فیلم شما مجوز ندارد. در کشوری که هرکس بخواهد هر کاری انجام دهد باید مجوز داشته باشد، عجیب است که شما بدون مجوز ساخت و اکران، پراحتی مستندتان را اکران می‌کنید. به دانشگاه هم اعلام کرده بودند که مستند مجوز دارد، دانشگاه از وزارت ارشاد استعلام کرد دید مجوز ندارد. چون فکر نمی‌کنم کسی در این کشور بتواند بگوید بعد از این همه تخریب آقای هاشمی و اینکه دو فرزندش را به زندان بردند، آقای هاشمی قدرت حاکمیت در اختیارش هست در شرایطی که خودش هم در قید حیات نیست.

طادی: مستندها نیاز به مجوز ندارند ولی خانواده آقای هاشمی فشار آوردند و وزارت ارشاد هم به دانشگاه پالس داد و دانشگاه مانع از اکران شد.

سلیمی‌نمین: اینکه دوستانی که دنبال حذف مجوز ساخت از داستانی‌ها هستند، حالا پیگیر مجوز ساخت مستندها هم باشند جای سؤال است. صادق: نه من پیگیر مجوز ساخت مستند نیستم. اتفاقاً بنظرم خیلی هم خوب است که همه مثل آقای طادی بتوانند مستند بسازند و کسی مانع‌شان نشود نه اینکه فقط یک نگاه خاص توان ساخت مستند بدون مجوز و اکران داشته باشد.

اما، نکته دیگری که می‌خواستم بگویم این است که همانطور خود آقای طادی می‌گوید زمینه اصلی نقدهای ایشان بنا بوده اقتصادی باشد ولی هم مستند و هم سخنانشان نشان می‌دهد نه تنها شناختی ندارند بلکه مطالعه‌ای هم در این باره صورت نگرفته است. همه می‌دانند درصد بالایی از اقتصاد کشور حکومتی یا دولتی است؛ چطور می‌توان چنین اقتصادی را لیبرالی خواند؟

قطعا انتقاداتی به عملکرد اقتصادی مسئولان کشور در دوره‌های مختلف وارد است، ولی اینکه بگویم همه این سال‌ها انحرافی بوده و

یک مدل و تئوری اقتصادی هم ارائه ندهیم، غیرعلمی است. فیلم در بخش اقتصاد خطا می‌رود من فقط یک اشاره می‌کنم؛ طبق سامانه بانک اطلاعات سری‌های زمانی اقتصادی که تحت کنترل بانک مرکزی و تنها مرجع آمار رسمی اقتصادی است، تنها سالی که کشور بعد از انقلاب، رشد دورقمی و تورم تک‌رقمی را تجربه کرده، دوره آقای هاشمی و سال ۶۹ است؛ رشد ۱۲ درصدی و تورم ۹ درصدی.

در فیلم بارها گفته می‌شود در دوره سازندگی تورم باعث شد مردم خیلی بدبخت شوند. شاخص حداقل حقوق در دوره آقای هاشمی از سال ۶۸ تا ۷۶، ۱۰ برابر شده است یعنی از عدد حدود ۲۵۰۰ تومان به ۲۵ هزار تومان رسیده است. تورمی که در این دوره بوده نسبتش ۵ برابر است. یعنی رشد حقوق نسبت به رشد تورم ۲ برابر است. یعنی سفره مردم در این هشت سال بزرگ شده است. البته ما در حاشیه شهرها اعتراضاتی داشتیم چراکه سیستم کشور هنوز درباره مستمری‌بگیران ساماندهی نشده بود. اما بیکاری در این دوره نسبت به دیگر دوره‌ها کاهش داشته است. همین عدد برای دوره‌ای که آقای طادی در فیلمشان به عنوان دوره ورود مدیران جوان از آن یاد می‌کند، یعنی دوره آقای احمدی‌نژاد ۱،۲ است یعنی نسبت افزایش حقوق به تورم ۱،۲ است. یعنی کاهش پیدا می‌کند. موضوع بدهی‌ها که آقای سلیمی‌نمین گفتند درست است؛ ولی باید بپذیریم بخش عمده بدهی‌های ما برای چه بوده است. فولاد و سیمان و

آتش بزنید. حال آنکه این سخنان بصورت کامل در اینترنت هست. نکته آخر من این است که ما در این کشور زندگی می‌کنیم. آنچه این مستند گفته، چیز جدیدی نیست و سخنانی است که بارها از صداوسیما در قالب‌های مختلف گفته شده است. اگر قرار بود مردم ما این حرف‌ها را بشنوند و تحت تأثیر قرار بگیرند که به تعبیر ایشان آنقدر اشتباه نمی‌کردند. چرا در همه این سال‌ها گول آقای هاشمی را خوردند؟ می‌خواهم بگویم اتفاقاً عمده محبوبیت آقای هاشمی ناشی از همین تخریب‌ها بوده است. آقای هاشمی برخلاف بقیه آقایان یک ریال خرج روزنامه نکرده است و روزنامه‌ای نداشته است. صداوسیما هم که ندارد.

نمی‌خواهم بگویم این مستند و همفکران ایشان دروغگو هستند، بین دروغگو و دروغ تفاوت است. آقایان فکر می‌کنند راست است، فکر می‌کنند انقلابی‌گری این است و امام این است. فکر می‌کنند دارند به وظیفه‌شان عمل می‌کنند.

طادی: وقتی آقای صادقی می‌گویند تقطیع شده، یاد صحبت‌های نماینده سراوان می‌افتم.

درباره بحث موشکی هم، چه کسی موشک‌ها را آورد برای ما هم سؤال است که آقای هاشمی چرا بعداً می‌گوید دنیای آینده دنیای گفتمان‌هاست نه دنیای موشک‌ها.

صادقی: این جمله را آقای هاشمی نگفته است.

طادی: توییت کردند و بعد که رهبری سخنرانی کردند، آن صفحه را تکذیب کردند.

صادقی: اصلاً آقای هاشمی صفحه‌ای در تویتر نداشته است.

سلیمی‌نمین: بله، آقای هاشمی در زمینه موشکی، نقش مبدا را داشته است. اما بعد به سمت غرب‌گرایان رفته است. درباره داعش چقدر مواضع ایشان اصولی بود؟ اگر نگاه ایشان اجرا می‌شد امروز چه وضعیتی داشتیم؟ نگاه آقای هاشمی به داعش، یک نگاه تک‌بعدی بود. ایشان بحث‌هایی را در مجمع در این باره مطرح کرد که کاملاً خلاف واقع بود. حتی استفاده از سلاح شیمیایی را به دولت سوریه نسبت داد آقای هاشمی مبدا توان موشکی کشور است چون خودش فرمانده جنگ بوده و قمر موشک را در جنگ می‌داند اما مواضع ایشان بعدها درباره برجام و موشک و صنایع دفاعی، مواضع معناداری است بنوعی که گویا ایشان توان نظامی را کم ارزش می‌داند.

معتمد هاشمی را باید به عنوان مجموعه‌ای از نقاط قوت و ضعف بدانیم، او در کنار اینکه مدیر توانمند و قدرتمندی بود در عین حال نگاه ویژه‌ای به مدیریت داشت و معتقد بود مدیر در جمهوری اسلامی باید زندگی حاکمتری داشته باشد. سبک زندگی ایشان هم روشن است که با نگاه امام در تعارض بود.

پتروشیمی همگی در دوره سازندگی کلید خورد. آقای سلیمی‌نمین گفتند که آقای هاشمی دوره جنگ را دوره مصیبت خوانده است. بله آن دوران، دوره مصیب بود، برگ برنده‌ای در اختیار ما نبود و ما تحریم بودیم. با اینحال ببینید، زیرساخت‌های کشور ما بسیار مناسب است که همه در دوران انقلاب ساخته شده؛ چرا موفقیت‌های خود را زیر سؤال می‌بریم. اینها در دوره سازندگی پایه‌گذاری شده به‌رغم اشتباهاتی که در هر دوره‌ای وجود داشته است. اما درباره خطبه‌های نمازجمعه آقای هاشمی هم، می‌توانم کتاب خطبه‌های آقای هاشمی را برای آقای سلیمی‌نمین بفرستم. نکته بعدی تقطیعی است که در سخنان آقای هاشمی صورت گرفته و این مستند را بی‌ارزش کرده است. آقای هاشمی در همایشی دارد درباره تکنولوژی از اهمیت علم صحبت می‌کند، مستند آن سخنان را جوری تقطیع کرده که گویی آقای هاشمی ضد پیشرفت‌ها و صنایع دفاعی بوده است. کلید صنعت موشکی را آقای هاشمی زده، چطور ممکن است مخالف صنایع دفاعی و موشکی باشد؟ در دوره سازندگی با همین دلارها که معتمد بدهی بالا آورده، بخش عمده تزریق مالی صنایع دفاعی‌مان صورت گرفته است. قرض کردیم ولی الان به آن افتخار می‌کنیم. یا صحبت‌های آقای هاشمی درباره استفاده ابزاری از زن را تقطیع کردند تا این تلقی را ایجاد کنند که هاشمی گفته بروید در تهران و بی‌حجاب‌ها را

